



**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ  
ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :**

**«ΤΑ ΑΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ  
ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ  
ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.»**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΝΤΙΒΕΡΗ ΝΙΚΗ**

**ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:  
κ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ**

**ΚΑΛΑΜΑΤΑ, ΜΑΪΟΣ 2009**

## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

### **ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : Τα αστικά δικαιώματα του πολίτη και ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η περίπτωση του Δήμου Καλαμάτας.**

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να μελετήσουμε και να δούμε τις ανάγκες των πολιτών στο Δήμο Καλαμάτας, αν αυτές καλύπτονται από τους αρμόδιους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αν οι πολίτες είναι ευχαριστημένοι από αυτό.

Για τον αστικό χώρο και την πόλη υπάρχουν αρκετές κοσμολογικές θεωρίες όπως του Αναξίμανδρου, του Ξενοφάνη, του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη. Θα δούμε μερικές μορφές πόλεων (Ρωμαϊκή, Μεσαιωνική...) και την εξέλιξή τους.

Στη συνέχεια θα δούμε την στάση της Ε.Ε. απέναντι στα αστικά δικαιώματα και την δημιουργία του Χάρτη για την προστασία των δικαιωμάτων αυτών. Συσχετίζουμε τα δικαιώματα του Χάρτη με αυτά που ισχύουν στον ελληνικό χώρο βάσει της Τ.Α. και έχουν να κάνουν με κοινούς στόχους για κοινωνική μέριμνα - περιθαλψη, τις συνθήκες εργασίας, το περιβάλλον...

Παρουσιάζουμε το θεσμό της Τ.Α. από την εμφάνισή του, την κατοχύρωσή του έως και σήμερα. Θα δούμε τους δύο βαθμούς Αυτοδιοίκησης, (Α και Β) πως συγκροτούνται και σε ποιούς τομείς δραστηριοποιούνται (Ανάπτυξης, Κοινωνικής προστασίας και Αλληλεγγύης, Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Περιβάλλοντος, της Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών, Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών, της Πολιτικής Προστασίας.

Συγκεκριμένα, ο Δήμος Καλαμάτας παρέχει όλες τις προβλεπόμενες υπηρεσίες και μέσα από την έρευνα που πραγματοποιήσαμε διαπιστώνουμε ότι: Οι πολίτες θεωρούν για το Δήμο ως πιο σημαντική και ελλιπής την υπηρεσία της καθαριότητας και ως επόμενη αυτή της συγκοινωνίας. Η λειτουργία της οργάνωσης των υπηρεσιών χαρακτηρίζεται ως μέτρια και οι παρεχόμενες υπηρεσίες θεωρούνται λίγο αποδοτικές. Θεωρούν αρκετά απαραίτητη την ύπαρξη της Δημοτικής Αστυνομίας όπως επίσης και την ύπαρξη κέντρων Απεξάρτησης. Οι υπηρεσίες στα Κ.Α.Π.Η. θεωρούνται αποδοτικές.

Οι πολίτες επιθυμούν καλύτερη κοινωνική μέριμνα, περισσότερη πληροφόρηση, μέριμνα για την επίλυση θεμάτων καθαριότητας, για την προστασία του περιβάλλοντος, για την ύπαρξη θέσεων εργασίας, πολιτιστικών εκδηλώσεων και κέντρων νέων. Επίσης, επιθυμούν τη δημιουργία πάρκινγκ, ποδηλατοδρόμων, την ύπαρξη δημοτικής συγκοινωνίας προς μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης και γενικότερα βελτίωση σε όλους τους τομείς.

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>Εισαγωγή</u> .....	4
-----------------------	---

### ΜΕΡΟΣ Α:

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

##### **Οργάνωση του αστικού χώρου Θεωρητική προσέγγιση**

- |  |   |
|--|---|
| 1 α) Οι κοσμολογικές απόψεις και το Ιπποδάμειο σύστημα οργάνωσης του αστικού χώρου ..... | 5 |
| β) Ο Πλατωνικός και Αριστοτελικός λόγος σχετικά με την πόλη.....                         | 6 |
| γ) Ορισμός της πόλης και αναφορά αυτών.....  | 7 |

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

##### **Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Τοπική Αυτοδιοίκηση**

- |  |    |
|--|----|
| 1α) Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων .....  | 10 |
| β) Συσχέτιση των δικαιωμάτων του Χάρτη με αυτά που είναι αρμόδια η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα ..... | 14 |

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

##### **Η Τοπική Αυτοδιοίκηση**

- |   |    |
|---|----|
| 1 α)Συνταγματική κατοχύρωση – Ιστορική αναδρομή- Οι δυο βαθμοί της.....   | 15 |
| β ) Οι αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (σύμφωνα με το άρθρο 75 του ΚΔΚΚ) σε σχέση με το Κράτος- κρατική εποπτεία και ο τρόπος άσκησης των τοπικών αρμοδιοτήτων ..... | 19 |

### ΜΕΡΟΣ Β:

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

##### **Τα Αστικά Δικαιώματα**

- |  |    |
|--|----|
| 1 α) <b>Καλαμάτα:</b> Η ταυτότητα της πόλης από το παρελθόν στο παρόν...22 |    |
| β) Η άσκηση των αρμοδιοτήτων στο Δήμο Καλαμάτας.....                       | 24 |

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:**

**Διερεύνηση της άσκησης των αρμοδιοτήτων του Δήμου Καλαμάτας.  
Αποτελέσματα ερωτηματολογίου .....26**

Έρευνα:

α) ΚΑΠΗ .....	63
β) 15 <sup>ο</sup> διαθέσιο Νηπιαγωγείο Λεικών.....	65
γ) Τομέας πληροφόρησης .....	66
δ) Τομέας καθαριότητας .....	67
ε) Τομέας Συγκοινωνίας- κυκλοφοριακό .....	70
στ) Δημοτική Αστυνομία .....	70
ζ) Τομέας κοινωνικής πολιτικής .....	71
η) Θέατρο-πολιτιστικές δραστηριότητες.....	74
ΔΗΠΕΘΕ Καλαμάτας .....	74
ΔΕΠΑ Καλαμάτας.....	75
Συμπεράσματα .....	77
Προτάσεις .....	78
Επίλογος .....	78
Παράρτημα.....	79
Βιβλιογραφία .....	88



## Εισαγωγή

Τα αστικά δικαιώματα του πολίτη και η «διεκδίκησή» τους είναι απ' τις πιο σημαντικές προτεραιότητες για ένα λαό. Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι να δούμε και να μελετήσουμε τις ανάγκες των πολιτών, κατά πόσο αυτές ικανοποιούνται από τον αρμόδιο γι' αυτές φορέα, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και αν οι πολίτες είναι ευχαριστημένοι από την δράση του φορέα αυτού.

Στην αρχή θα δούμε κάποιες κοσμολογικές θεωρίες προηγούμενων λαών για τον χώρο, τις απόψεις του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη σχετικά με τον αστικό χώρο και την πόλη καθώς και μερικές μορφές πόλεων προηγούμενων λαών. Θα δούμε επίσης, και το σημαντικότερο σύστημα οργάνωσης του αστικού χώρου, το Ιπποδάμειο σύστημα που βρίσκει εφαρμογή έως και σήμερα σε ορισμένες πόλεις.

Στη συνέχεια θα δούμε την στάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στα αστικά δικαιώματα και πώς ενεργεί αντίστοιχα η Τοπική Αυτοδιοίκηση στον Ελληνικό χώρο. Θα αναφερθούμε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση από την εμφάνιση του θεσμού έως σήμερα και θα μελετήσουμε τις τοπικές υποθέσεις του δήμου Καλαμάτας. Θα χρησιμοποιήσουμε διάφορες πηγές, όπως έντυπο υλικό, χρήση του διαδικτύου, συνεντεύξεις και έρευνα με τη διανομή –συμπλήρωση ερωτηματολογίων, ανάλυση των δεδομένων. Μέσω των παραπάνω θα προσπαθήσουμε να διαμορφώσουμε μια συνοπτική εικόνα για την δράση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω των τοπικών αρχών στο δήμο Καλαμάτας.

## ΜΕΡΟΣ Α:

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

#### Οργάνωση του αστικού χώρου - Θεωρητική προσέγγιση:

1 α) Οι κοσμολογικές απόψεις και το Ιπποδάμειο σύστημα οργάνωσης του αστικού χώρου.

Ξεκινώντας στο κεφάλαιο αυτό θα δούμε μερικές κοσμολογικές θεωρίες για τον αστικό χώρο<sup>1</sup>, το Ιπποδάμειο σύστημα οργάνωσης του αστικού χώρου, τις απόψεις του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη για την πόλη και μερικές μορφές πόλεων προηγούμενων λαών.<sup>1</sup>

Κατά το Levi Straus η αρχαϊκή εποχή των ανθρώπων χαρακτηρίζεται από το αναλογικό σύστημα και εκφράζεται μέσα από το μυθικό και συμβολικό λόγο που προέρχεται από την ανθρώπινη νόηση. Υπάρχει αναλογική σχέση μεταξύ του ανθρώπινου χώρου και του ευρύτερου χώρου.

Κατά τον Αναξίμανδρο η Γη είναι μια κυλινδρική κολόνα. Έχει δύο κάθετους άξονες και περιβάλλεται από τον ποταμό Ωκεανό. Σχηματίζεται ένα ορθογώνιο στο οποίο περικλείονται οι κατοικημένες περιοχές, εκτός αυτών που είναι πολύ κρύες και πολύ θερμές και δεν κατοικούνται.

Στην εποχή του Ομήρου μπαίνουν οι βάσεις της οργάνωσης του χώρου με την εμφάνιση της αγοράς και στο έργο του Ησίοδου, η Γη περιστρέφεται σαν δίσκος και γύρω του βρίσκονται ο Ωκεανός, ένας ποταμός χωρίς αρχή και τέλος. Η Γη αποτελεί το σταθερό σημείο του κόσμου και δεν τείνει να εξαφανιστεί γιατί σύμφωνα με τον Ξενοφάνη έχει ρίζες που βυθίζονται στο άπειρο και κατά τον Ησίοδο βρίσκονται κλεισμένες σε ένα πιθάρι.

Αργότερα κατά την προκλασική περίοδο εξαλείφονται οι απόψεις πέρα από τους μύθους στην αντίληψη ενός σύμπαντος με βάση τις γεωμετρικές διαστάσεις και της μέτρησης της έκτασης στηριζόμενοι στις Πυθαγόρειες αντιλήψεις. Η εποχή του Σόλωνα με την νομοθετική και πολιτειακή οργάνωση των πόλεων περνάει στην εποχή του Κλεισθένη όπου γίνεται προσπάθεια θεμελίωσης της δημοκρατικής οργάνωσης των πόλεων στηριζόμενη στον ορθό λόγο.

Το Ιπποδάμειο σύστημα, είναι ένα σύστημα οργάνωσης των αστικών πόλεων που επικρατεί από την κλασική εποχή σε όλες τις νέες πόλεις όπως για παράδειγμα στην Πέλλα. Πήρε το όνομά του από τον Ιππόδαμο<sup>2</sup> τον Μιλήσιο λόγω της συμμετοχής του στο σχεδιασμό της πόλης της Μιλήτου που αποτέλεσε πρότυπο πόλης των αποικιακών ελληνικών πόλεων του Πειραιά.

Η αρχή εφαρμογής του στηρίζεται στην ισοκατανομή του επίπεδου χώρου, σε σχήματα ορθογώνια που αποτελούν τα οικοδομικά τετράγωνα που «εγκλείουν» τις κατασκευές με ποικίλες αναλογίες.

Στο σημείο που συνιστά το «κέντρο βάρους» του γενικού συστήματος του τετραγώνου, παίρνει μορφή ο κοινόχρηστος χώρος. Οι συντελεστές δόμησης παραμένουν οι ίδιοι όπως ίδια παραμένει η μορφή και η δομή των κατοικιών. Ένα νέο στοιχείο που εμφανίζεται είναι ο ορθογωνισμός και η ευθειογενής χάραξη των οδών. Στόχος του συστήματος αυτού είναι η επίτευξη κοινωνικής και πολιτικής ευταξίας μέσω της γεωμετρικής πολεοδομικής τάξης.

<sup>1</sup> Η κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου, Σήλια Νικολαΐδου, εκδόσεις Παπαζήζη Αθήνα 1993.

<sup>2</sup> Μιλήσιος φιλόσοφος, αρχιτέκτονας και πολεοδόμος του 5<sup>ου</sup> αιώνα π.Χ.

Τέλος το σύστημα αυτό ανατρέπει την αντίληψη που είχε επιβάλλει στον αστικό χώρο ο Κλεισθένης έναν αιώνα πριν, (τον 6<sup>ο</sup> αιώνα π.Χ.) για ισότητα, για ισονομία και για δημοκρατία στηριζόμενοι στον ορθό λόγο, με συζήτηση από κοινού κατά τη συγκέντρωση στην αγορά.

## β) Ο Πλατωνικός και Αριστοτελικός λόγος σχετικά με την πόλη.

Το αστικό φαινόμενο όπως εκφράζεται από τον όρο “πόλη” κατά τον Πλάτωνα και τον μαθητή του τον Αριστοτέλη, έχει να κάνει με την πολιτική δραστηριότητα, δηλαδή με τη μορφή άσκησης πολιτικής εξουσίας στο πολιτικό σύστημα όπου ηγεσία και πολιτική δραστηριότητα συγκεντρώνονται στο άστυ. Η “αρχαία πόλις” βάση αυτών δεν ήταν άστυ αλλά μια έκφραση του ιδεώδους της πολιτικής οργάνωσης. Ήταν ένα σύνολο πολιτών που συνέθεταν την πολιτεία και το κράτος. Μέσα σ’ αυτό πραγματοποιούνταν οι προϋποθέσεις που είχαν ως στόχο την αρμονική συμβίωση και συνεργασία για ένα κοινό σκοπό. Αυτού του είδους η συμβίωση γίνεται γνωστή στο έργο του Πλάτωνα «Πολιτεία» όπου εκθέτει τις αντιλήψεις του για την δημιουργία ενός πολιτικοκοινωνικού συστήματος δικαίου προς αυτήν την κατεύθυνση (αρμονία). Έχοντας τον ορθό λόγο ως μέτρο για την επιβολή της τάξης στις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Ο Πλάτωνας προτείνει την εξάλειψη του κακού από την πόλη και την διατήρηση του «αγαθού» που θα στηρίζονται σε ολοκληρωμένους ελέγχους, απόλυτη πειθαρχία και σοφούς νόμους για να επιτυγχάνεται έτσι η ευνομία και η ευταξία. Το καλό και το κακό είναι γι’ αυτόν αιώνιες ιδέες που δεν μεταβάλλονται. Ο Αριστοτέλης, θεωρεί την πόλη μέρος της κοινότητας που αναπτύσσεται με την συνένωση των οικισμών αποτελούμενοι από πολίτες που κυβερνούν και κυβερνώνται. Τα όντα εξανθρωπίζονται και περνούν από τη βαρβαρότητα στον πολιτισμό. Διακρίνει το σύνολο της πολιτειακής δομής σε πολίτες και σε μη πολίτες, Έλληνες και βάρβαρους. Έτσι χωρίζει τους πολίτες σε 3 κοινωνικές τάξεις: σε τεχνίτες, γεωργούς και πολεμιστές, τη γη ως ιερό τόπο, αφιερωμένη στη λατρεία των θεών, την ατομική γη ως ιδιοκτησία του γεωργού και τέλος τη δημόσια γη, η οποία θεωρείται απαραίτητη για τη συντήρηση των πολεμιστών.

Κατά τον Αριστοτέλη ένας οικισμός πρέπει να ικανοποιεί τέσσερα στοιχεία: υγιεινή, άμυνα, ομαλή διοίκηση και αισθητική. Η πόλη, λέει ο Αριστοτέλης, ότι δεν προσδιορίζεται από τον αριθμό ούτε από τον τόπο αλλά από την άσκηση της εξουσίας και από το δικαίωμα εκλογής. Διακρίνει 3 μορφές διακυβέρνησης: Ως καλές θεωρεί τη βασιλεία, αριστοκρατία και τη δημοκρατία και ως αντίθετες μορφές θεωρεί τη τυραννία, τη καθαρή ολιγαρχία και την άκρα δημοκρατία.<sup>3</sup>

<sup>3</sup> Η κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου, Σήλια Νικολαΐδου, εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1993.

### γ) Ορισμός της πόλης και αναφορά αυτών.

Η πόλη, είναι μια μη δεδομένη οντότητα όπως και η δομή της. Στην προέκτασή της καταλαμβάνει φυσικές εκτάσεις γης και οι μεταβολές των οικονομικών, παραγωγικών, πληθυσμιακών και πολιτιστικών παραμέτρων επηρεάζουν την εξέλιξή της. Είναι χώρος ανάπτυξης των δημοκρατικών θεσμών και των ιδεωδών. Χώρος αγωγής των πολιτών καθώς προάγουν την πρόοδο του ατόμου σε όλα τα επίπεδα.<sup>4</sup>

Στη συνέχεια θα δούμε την ρωμαϊκή πόλη, την μεσαιωνική, την αναγεννησιακή και την βιομηχανική πόλη<sup>5</sup>. Η Ρωμαϊκή κοινότητα βασιζόταν στην αγροτική οικονομία. Οι Ρωμαίοι χωριζόταν σε 3 κατηγορίες: σε γένη ή αλλιώς πατρίκιοι, κουρίες και φυλές. Υπήρχε και μια άλλη κατηγορία αυτή των πληβείων, οι οποίοι ήταν αυτοί που δεν περιλαμβανόταν στα γένη. Οι πληβείοι δεν είχαν ούτε οικονομικές δυνατότητες, ούτε πολιτικά δικαιώματα και αγωνίζονταν για την ιδιοκτησία για την απόκτηση από μέρους τους ίσων πολιτικών δικαιωμάτων. Αντίθετα οι Πατρίκιοι, ήταν στρατιωτικοί αρχηγοί, κατείχαν μεγάλες εκτάσεις γης και είχαν δούλους και πελάτες.<sup>6</sup> Με τους κατακτητικούς πολέμους άνησε το δουλεμπόριο και οι Πατρίκιοι έχοντας συγκεντρώσει μεγάλες εκτάσεις στην κατοχή τους οδήγησαν στην εξαθλίωση τους Πληβείους και σε εξαφάνιση τα αγροτικά νοικοκυριά.

Για την πολεοδομία της ακολουθεί το Ιπποδάμειο σύστημα και το σταυροειδές σχήμα. Στο κοινωνικό επίπεδο, η στρατιωτική ισχύς υπερισχύει με την στρατιωτική πειθαρχία και επικροτείται η μεγαλοπρέπεια και η επιβλητικότητα της Αυτοκρατορίας. Το 2<sup>ο</sup> μ.Χ. αιώνα η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία απέκτησε τη μεγαλύτερη εδαφική έκτασή της άρα και την προβλεπόμενη πολιτική και κοινωνική ισχύ. Στην πόλη επικρατούσε το μεγαλείο αλλά και η διαφθορά και η εκμετάλλευση. Η υπάρχουσα πρόοδος στις τεχνικές γνώσεις βοήθουσε στην απλοποίηση των οικοδομικών εργασιών με την μείωση του κόστους για κατασκευές μεγάλου μεγέθους. Κατασκευάστηκαν δημόσια λουτρά, αρένες, γέφυρες, υδραγωγεία αποχετευτικά δίκτυα, μεγαλοπρεπείς αριστοκρατικές επαύλεις τα οποία υποδηλώνουν πολυτέλεια και μεγαλοπρέπεια.

Όμως αυτά δεν βοήθησαν στην βελτίωση των συνθηκών ζωής των μεγάλων μαζών του πληθυσμού. Οι ανάγκες ήταν αυξημένες και οι τεχνικές διευκολύνσεις ήταν ελάχιστες για να εξυπηρετήσουν την πληθώρα των πολιτών, έτσι παρέμεναν ανικανοποίητες. Οι συνθήκες διαβίωσης ήταν άθλιες με αποτέλεσμα την εξαθλίωση του πληθυσμού και την εμφάνιση επιδημιών.

Τίποτε δεν κατάφερε να σταματήσει αυτή την κατάσταση, ούτε ο Χριστιανισμός, η επίσημη θρησκεία του κράτους. Το 330, στο Ανατολικό τμήμα της, το οποίο δεν είχε πληγεί όσο τα υπόλοιπα τμήματά της μεταφέρθηκε η πρωτεύουσα του Ρωμαϊκού κράτους από τον Κωνσταντίνο. Η δημιουργία της Κωνσταντινούπολης θεμελιώνει το Βυζάντιο που επιβιώνει για 1000 χρόνια μετά την πτώση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

<sup>4</sup> Η βιώσιμη πόλη, Μιχάλης Μοδινός, Ηλίας Ευθυμιόπουλος, εκδόσεις Στοχαστής, 2000.

<sup>5</sup> Η κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου, Σήλια Νικολαΐδου, εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1993.

<sup>6</sup> Αυτοί προέκυπταν από την ανισότητα πληβείων και πατρικίων και των οικονομικών διαφορών που υπήρχαν.



Με την πτώση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας θεσμοποιείται ο Χριστιανισμός, ο μοναχισμός, η δημιουργία συντεχνιών και η ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Η μεσαιωνική πόλη διαμορφώνει νέες κοινωνικές αντιλήψεις και νέους θεσμούς. Το μοναστήρι, ο ναός, η αγορά και το πανεπιστήμιο αποτελούν νέα κυρίαρχα στοιχεία του αστικού μεσαιωνικού χώρου. Κυρίως από τον 6<sup>ο</sup> αιώνα και μετά οι πόλεις πολλαπλασιάζονται και περιτειχίζονται για να προστατευτούν οι κάτοικοι και τα αγαθά από τις βάρβαρες επιδρομές. Το διάστημα αυτό καλλιεργήθηκε και προστατεύθηκε η γνώση, ιδρύθηκαν τα πρώτα πανεπιστήμια και άρχισε τη λειτουργία της η Ιερά Εξέταση. Η εκπαίδευση ήταν προνόμιο της εκκλησίας και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που λειτούργησαν από τον 11<sup>ο</sup> αιώνα διατήρησαν τον καθοδηγητικό εκπαιδευτικό ρόλο τους ως σήμερα. Στοιχεία της εκπαίδευσης ήταν η πίστη για γνώση και διάδοσή της. Οι δουλοπάροικοι και οι σκλάβοι απέκτησαν δικαιώματα, περιορίστηκε η απόλυτη εξουσία του φεουδάρχη, ο μοναρχισμός θεωρήθηκε αντίληψη ζωής και η δύναμη της εκκλησίας υπερκόσμια και αδιαμφισβήτητη δύναμη. Από τον 4<sup>ο</sup> και κυρίως 6<sup>ο</sup> αιώνα θεμελιώθηκαν τα μοναχικά τάγματα.

Η ανάπτυξη του φεουδαρχισμού οδήγησε σε κατηγοριοποίηση τους μοναχούς με βάση την κοινωνική τους θέση, το λειτούργημα και το ηθικό τους κύρος. Η μοναρχική ηγεσία ταυτίστηκε με την άρχουσα τάξη. Τα μοναστήρια κατάφεραν να αποκτήσουν μεγάλες αγροτικές εκτάσεις που τις εκμεταλλεύονταν αποδοτικά προσδίδοντας τους οικονομική ισχύ και εξουσία (θρησκευτική, κοινωνική, πολιτική). Το μεσαιωνικό μοναστήρι οργάνωσε κοινωνικές παροχές που αποτέλεσαν το βασικό εξοπλισμό για σχολεία και νοσοκομεία..

Ο φεουδαρχισμός δεν άφηνε περιθώρια στους μικροπαραγωγούς να αναπτυχθούν. Η ανάπτυξη των συντεχνιών προσπάθησε να τους προστατεύσει και να τους δώσει τη δυνατότητα συνένωσής τους με άλλους μικροπαραγωγούς. Οι συντεχνίες αποτέλεσαν μέσο οικονομικής ανάπτυξης όπου οι δραστηριότητες τους καθορίζονταν από τα παραγωγικά συμφέροντα των ίδιων των μελών τους ρυθμίζοντας την παραγωγή και τη διάθεση των προϊόντων τους στην αγορά. Διαφορές που προέκυψαν όμως σχετικά με την αυτονομία τους απέναντι στις αρχές της πόλης ανέκαμψαν την πορεία τους με αποτέλεσμα το 18<sup>ο</sup> αιώνα να καταρρεύσει το συντεχνιακό σύστημα.

Η πολεοδομική οργάνωση συναντά τον τόπο κατοικίας και εργασίας στον ίδιο χώρο. Αυτό οφείλεται στην απουσία διαφοροποιημένων χώρων από λειτουργικής πλευράς. Η μεσαιωνική πόλη ήταν μικρού μεγέθους. Παρ' όλη την ανάπτυξη του εμπορίου και της βιοτεχνίας οι κάτοικοι της διατηρούσαν τις συνήθειες τους που σχετίζονταν με τις αγροτικές ενασχολήσεις. Ο δημόσιος χώρος εξασφάλιζε πειθαρχία, ασφάλεια και τάξη. Στην καθημερινότητα η γειτονιά ήταν το κύτταρο της πόλης, η ζωή κυλούσε περισσότερο έξω (αφού εκεί ήταν και ο χώρος εργασίας) απ' ό,τι στο σπίτι που ήταν χώρος για φαγητό και ύπνο. Η προσπάθεια της μεσαιωνικής πόλης να προσφέρει ελευθερία, ασφάλεια και κοινωνική κινητικότητα στους πολίτες της ήταν το αδύναμο σημείο της. Οι ανάγκες ήταν αυξημένες λόγω του μεγάλου πληθυσμού και η κάλυψή τους ελλιπής γεγονός που οδήγησε σε διεύρυνση των τειχών των μεσαιωνικών πόλεων.



Το 16<sup>ο</sup> αιώνα αυξήθηκε η γεωργική παραγωγή παράλληλα έγινε δεκτή η εκτός τει-  
χών προστασία. Έτσι πολλοί κάτοικοι εγκαταστάθηκαν στην ύπαιθρο για να ασχο-  
ληθούν με την γεωργία με αποτέλεσμα η μεσαιωνική πόλη να περιοριστεί, χάνοντας  
την αυτονομία της εξουσίας εξαιτίας μιας κεντρικής εξουσίας που είχε ως σκοπό την  
προστασία των υπηκόων της, αφήνοντας τον πληθυσμό μόνο του να επιβιώσει σε ένα  
νέο περιβάλλον.

Στην Αναγεννησιακή πόλη, η έννοια του θεοκρατικού λόγου εκλείπει και τη θέση  
του παίρνει ο ορθός λόγος που προκύπτει από την ανθρώπινη γνώση. Αυτή μέσα από  
τις επιστημονικές ανακαλύψεις στηριζόμενες στην παρατήρηση, την εμπειρία και το  
πέι-  
ραμα οδηγεί στην φυσική, κοινωνική και ανθρώπινη πραγματικότητα. Η κύρια  
ενασχόληση των κατοίκων<sup>7</sup> αντιτίθεται σ' εκείνους που ασχολούνται με τη μελέτη  
των θείων. Στηρίζονται στη μελέτη της φύσης του ανθρώπου προβάλλοντας το ιδεώ-  
δες της ελευθερίας, της δημιουργικής, ανθρώπινης προσωπικότητας. Απόδειξη αυτών  
των μελετών είναι οι ανακαλύψεις του Κοπέρνικου, του Γαλιλαίου και του Κέπλερ  
που υιοθέτησαν το ηλιοκεντρικό σύστημα απομακρυνόμενοι από το γεωκεντρικό σύ-  
μπαν της μεσαιωνικής παράδοσης. Βάση αυτών των αντιλήψεων η μεσαιωνική κο-  
λογική αντίληψη καταρρέει. Εγκαταλείφθηκε η θεολογική ερμηνεία περί  
υπερφυσικής προελεύσεως του κόσμου και υιοθετήθηκε η αντίληψη ότι η ανθρώπινη  
κοινωνία είναι απόρροια της ανθρώπινης δραστηριότητας στηριζόμενες σε μια  
νομοτελειακή ιστορική εξέλιξη.

Ο αναγεννησιακός αστικός χώρος εξέφραζε χαρακτηριστικά που ανταποκρινόταν  
στα νέα ανθρώπινα ιδεώδη όπως αρμονία, δημιουργική φαντασία και ισορροπία στις  
αρχιτεκτονικές μορφές. Στις πόλεις υιοθετήθηκε το ακτινωτό σχέδιο που κατέληγε  
στο κέντρο, δηλαδή στην πλατεία. Τα κτίσματα της εποχής ήταν δημόσια κτίρια,  
παλάτια, επαύλεις με επιβλητικές προσόψεις και ευρυχωρία εσωτερικών χώρων. Ε-  
πίσης δημιουργήθηκαν ολόκληρα πολεοδομικά τετράγωνα με στοές, καμάρες και  
περιστύλια.

Ο οικισμός στην Βιομηχανική πόλη δεν ταυτίζεται πια με την εικόνα του κόσμου. Τη  
θέση του διαδέχεται η βιομηχανική επανάσταση που ανατρέπει όλες τις ως τότε κοι-  
νωνικές δομές. Η επίδραση της βιομηχανικής παραγωγής φέρνει δύο νέα στοιχεία  
στον αστικό χώρο το κεφάλαιο και την εργατική δύναμη. Ο αστικός χώρος, ως  
κοινωνικός χώρος βρίσκεται ανάμεσα σε μια κοινωνικοοικονομική αντιπαράθεση  
όπου η κοινωνική και πολιτική ισχύς της ανερχόμενης αστικής τάξης βρίσκεται  
αντιμέτωπη με την κοινωνική συνείδηση της εργατικής τάξης.

Στις σύγχρονες βιομηχανικές χώρες παρατηρείται αύξηση της παραγωγής και  
χρήση προηγμένης τεχνολογίας με σκοπό την μεγιστοποίηση του κέρδους. Αυτό έχει  
ως αποτέλεσμα την εξαντλητική εκμετάλλευση των φυσικών πόρων και των πηγών  
ενέργειας προκαλώντας ανισορροπίες στο οικοσύστημα και προβληματισμό για το  
μέλλον.

---

<sup>7</sup> Ουμανιστών

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:**

### **Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Τοπική Αυτοδιοίκηση**

#### 1α) Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Μια από τις αρχές ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 6 της ΣΕΕ (συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση) (γνωστοποιείται) αναφέρει ότι :η Ένωση βασίζεται στις αρχές της Ελευθερίας, της Δημοκρατίας, του Σεβασμού των Δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών καθώς και του κράτους Δικαίου.

Στη Σύνοδο της Κολωνίας (3 και 4 Ιουνίου 1999) το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε να εκπονήσει χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ένωσης<sup>8</sup> που θα περιλαμβάνει τα Θεμελιώδη Δικαιώματα που ισχύουν στο επίπεδο της Ένωσης δίνοντας τους μεγαλύτερη ορατότητα αναδεικνύοντας έτσι την εξαιρετική τους σημασία. Αυτή η απόφαση εκπόνησης, τέθηκε σαν στόχος. Την επίτευξή του ανέλαβε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συγκροτώντας μια ad hoc αρχή αποτελούμενη από εκπροσώπους διαφόρων συντακτικών σωμάτων. Η αρχή αυτή σκιαγραφήθηκε ήδη στην Κολωνία, συγκροτήθηκε όμως σε κάποιο βαθμό κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999.

Το όνομά που πήρε κατά την πρώτη επίσημη συνεδρίαση της είναι: “Σύμβαση”, αποτελείται από 62 μέλη διαιρεμένα σε τέσσερις ομάδες:

Τα πορίσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε καθόρισαν τις μεθόδους εργασίας αλλά και μέσα από την ίδια την σύμβαση με συμπληρώσεις και διευκρινίσεις. Με τη μέθοδο αυτή τίγεται η διαφάνεια των εργασιών θέτοντας την αρχή της δημοσιότητας ,των συζητήσεων και των εγγράφων που υποβάλλονται κατά τη διάρκεια τους κάνοντας τα συγχρόνως διαθέσιμα και στο Internet.

Η περάτωση των εργασιών και η υποβολή του τελικού χάρτη έγινε στις 20 Οκτωβρίου 2000.Νωρίτερα είχε συζητηθεί κατά τη διάρκεια της άτυπης κορυφής στις 13 και 14 Οκτωβρίου λαμβάνοντας ευνοϊκή γνώμη. Έτσι στις 7 Δεκεμβρίου 2000, κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας, ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ανακηρύχθηκε από τα τρία θεσμικά όργανα (Επιτροπή, Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) κάνοντας τον αποδεκτό.

---

<sup>8</sup> Χρήση internet: Ο Ευρωπαϊκός χάρτης και η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Το βασικό στοιχείο αναφοράς του Χάρτη είναι τα δικαιώματα όπως είναι ήδη γνωστό και στην περίπτωση μας, **τα Αστικά Δικαιώματα**: Τα αστικά δικαιώματα, είναι τα δικαιώματα του ανθρώπου από τη στιγμή που γεννιέται ως το θάνατο του δηλαδή οι σχέσεις και οι καταστάσεις που περνά κατά τη διάρκεια της ζωής του.

Παρουσιάζουμε αυτούσια κάποια δικαιώματα που κατοχυρώνονται στο Χάρτη αυτό με βάση τα θεσπιζόμενα άρθρα τους<sup>9</sup>:

- (Άρθρο 2.2) Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί στην ποινή του θανάτου ούτε να εκτελεστεί.
- (Άρθρο 3.2) Η απαγόρευση των ευγονικών πρακτικών, ιδίως όσων αποσκοπούν στην επιλογή των προσώπων η απαγόρευση του αναπαραγωγικού κλωνισμού των ανθρωπίνων όντων .
- (Άρθρο 4) Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση.
- (Άρθρο 8.1) Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.
- (Άρθρο 10.1) Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, Το δικαίωμα αυτό συνεπάγεται την ελευθερία μεταβολής θρησκειώματος ή πεποιθήσεων, καθώς και την ελευθερία εκδήλωσης του θρησκειώματος ή των πεποιθήσεων του, ατομικά ή συλλογικά, δημόσια ή κατ' ιδίαν, με την λατρεία, την εκπαίδευση, την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τις τελετές.
- (Άρθρο 12.1) Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι σε όλα τα επίπεδα ιδίως στο πολιτικό και το συνδικαλιστικό τομέα, καθώς και στον τομείς που αναφέρονται στον πολίτη, πράγμα που συνεπάγεται το δικαίωμα κάθε προσώπου να ιδρύει με άλλους συνδικαλιστές ενώσεις και να προσχωρεί σε αυτές για την υπεράσπιση των συμφερόντων του.
- (Άρθρο 15.3) Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που έχουν άδεια να εργάζονται στο έδαφος των κρατών μελών δικαιούνται συνθηκών εργασίας αντίστοιχων με εκείνες οι πολίτες της ένωσης.
- (Άρθρο 19.2).Κανείς δεν μπορεί να απομακρυνθεί, να απελαθεί ή να εκδοθεί προς το κράτος όπου διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση.

---

<sup>9</sup> Από Europedia: Τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- (Άρθρο 21.1) Απαγορεύεται κάθε διάκριση ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, γενετικών χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.
- (Άρθρο 23) Η ισότητα ανδρών και γυναικών πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων στην απασχόληση, την εργασία και τις αποδοχές.
- (Άρθρο 24.3) Κάθε παιδί έχει δικαίωμα να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας επαφές με τους δύο γονείς του, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το συμφέρον του.
- (Άρθρο 26) Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των ατόμων με ειδικές ανάγκες να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο.
- (Άρθρο 28) Οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες, ή οι αντίστοιχες οργανώσεις τους έχουν, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, δικαίωμα να διαπραγματεύονται και να συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις στα ενδεδειγμένα επίπεδα, καθώς και να προσφεύγουν, σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων, σε συλλογικές δράσεις για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους, συμπεριλαμβανομένης της απεργίας.
- (Άρθρο 31.2) Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε ένα όριο μέγιστης διάρκειας εργασίας, σε ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιόδους ανάπαυσης, καθώς και σε ετήσια περίοδο αμειβόμενων διακοπών.
- (Άρθρο 33.2) Κάθε πρόσωπο, προκειμένου να μπορεί να συνδυάζει την οικογενειακή με την επαγγελματική ζωή του, έχει δικαίωμα προστασίας από την απόλυση για λόγους που συνδέονται με την μητρότητα καθώς και δικαίωμα αμειβόμενης άδειας μητρότητας και γονικής άδειας μετά τη γέννηση ή την υιοθεσία παιδιού.
- (Άρθρο 34.2) Κάθε πρόσωπο που διαμένει και διακινείται νομίμως εντός της Ένωσης έχει δικαίωμα στις παροχές κοινωνικής ασφάλειας και στα κοινωνικά πλεονεκτήματα, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές.
- (Άρθρο 34.3) Η Ένωση, προκειμένου να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός και η φτώχεια, αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα κοινωνικής αρωγής και στεγαστικής βοήθειας προς εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης σε όλους όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους.



- (Άρθρο 35) Κάθε πρόσωπο δικαιούται να έχει πρόσβαση στην πρόληψη σε θέματα υγείας και να απολαύει ιατρικής περίθαλψης.
- (Άρθρο 37) Υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και η βελτίωση της ποιότητάς του πρέπει να ενσωματώνονται στις πολιτικές της Ένωσης.
- (Άρθρο 47) Κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου.

Με βάση τα παραπάνω καθώς και με το υπάρχον Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας, το 2007 ιδρύθηκε ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει ως σκοπό την παροχή πληροφοριών, συμβουλών βάσει εμπειρογνομόνων σχετικά με τα δικαιώματα αυτά ώστε όταν εφαρμόζεται το κοινοτικό δίκαιο, τα θεσμικά όργανα και οι αρχές να σέβονται πλήρως αυτά τα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης αλλά και των υπηκόων των τρίτων χωρών.

Συνοπτικά θα λέγαμε ότι ο Χάρτης περιλαμβάνει όλα τα δικαιώματα του ανθρώπου σε ένα ενιαίο σύνολο. Δικαιώματα σχετικά με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, τις θεμελιώδεις ελευθερίες, την ισότητα μεταξύ των ατόμων, την αλληλεγγύη, την ιδιότητα του πολίτη και τη δικαιοσύνη εφαρμόζοντας την αρχή της μη διαιρετότητας των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Έτσι παραλείπεται η διάκριση μεταξύ των αστικών και πολιτικών δικαιωμάτων αφενός και την οικονομική και κοινωνική δικαιοσύνη αφετέρου που ίσχυε ως τότε. Ο Χάρτης έχει ως σκοπό την προστασία των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων απέναντι σε πράξεις των οργάνων της Ένωσης και των κρατών μελών. Στο πλαίσιο του σεβασμού της καθολικότητας τα δικαιώματα παρέχονται στο μεγαλύτερο βαθμό, σε κάθε πρόσωπο, ανεξάρτητα εθνικότητας ή τόπου διαμονής του.



Τέλος, ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απέναντι στο Χάρτη ήταν αναμενόμενα ευνοϊκός γεγονός που αποδεικνύεται από τη στάση που πήρε απέναντι στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Κολωνίας. Το Κοινοβούλιο για πολλά χρόνια υπεραμύνθηκε για την σπουδαιότητα της κωδικοποίησης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Στις 16 Σεπτεμβρίου 1999 (ψήφισμα της Κολωνίας) θεώρησε ότι ο δημιουργούμενος αυτός Χάρτης αποτελεί “μια από τις προτεραιότητές του συνταγματικής φύσεως” τονίζοντας “την αναγκαιότητα ανοιχτής και καινοτόμου προσέγγισης σχετικά με τον χαρακτήρα του Χάρτη την φύση των δικαιωμάτων που θα πρέπει να περιλαμβάνονται καθώς και το ρόλο του όπως επίσης και το καθεστώς του στη διαρκή εξέλιξη της Ένωσης”.

## β) Συσχέτιση των δικαιωμάτων του Χάρτη με αυτά που είναι αρμόδια η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα.

Στη συνέχεια, θα δούμε για ποιά απ’ τα δικαιώματα που περιλαμβάνει ο Χάρτης είναι αρμόδια η Τοπική Αυτοδιοίκηση σύμφωνα με το άρθρο 75 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων στον ελληνικό χώρο.

Σύμφωνα με τον Χάρτη οι υπήκοοι τρίτων χωρών των κρατών-μελών έχουν το δικαίωμα να έχουν τις ίδιες συνθήκες εργασίας μ’ εκείνες των πολιτών της Ένωσης. Στον ελληνικό χώρο στα πλαίσια της Τ.Α με τον τομέα της απασχόλησης, προωθείται η απασχόληση και η κοινωνική ενσωμάτωση όλων των πολιτών με την προσπάθεια απορρόφησης του εργατικού δυναμικού κάθε περιοχής. Στην Ένωση αναγνωρίζεται και σέβεται το δικαίωμα των Α.Μ.Ε.Α. και γίνεται προσπάθεια ένταξης αυτών στην κοινωνία με κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση εξασφαλίζοντάς τους αυτονομία. Η Ένωση σέβεται και αναγνωρίζει το δικαίωμα κοινωνικής αρωγής και στεγαστικής βοήθειας σε όσους δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους για διαβίωση έχοντας ως στόχο την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Επίσης, η πρόσβαση για την πρόληψη σε θέματα που αφορούν την υγεία και την ιατρική περίθαλψη είναι δικαίωμα του κάθε προσώπου, Στον ελλαδικό χώρο η Τ.Α. με τον τομέα της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, μεριμνά για την στήριξη των οικονομικά αδύνατων δημοτών με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, παραχώρηση οικοπέδων (δημοτικών- κοινοτικών) καθώς και ειδών διαβίωσης και περίθαλψης. Εφαρμόζονται πολιτικές και προγράμματα που στοχεύουν στην υποστήριξη και την κοινωνική φροντίδα της βρεφικής, της παιδικής και της τρίτης ηλικίας με την ίδρυση βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, γηροκομείων. Επίσης υπάρχει υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή της ψυχικής υγείας με τη δημιουργία κέντρων ψυχικής υγείας, δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.

Τέλος, στην Ένωση τονίζεται σημαντικά η προστασία του περιβάλλοντος και η βελτίωση της ποιότητάς του. Στην Ελλάδα γίνεται προσπάθεια μέσω τοπικών προγραμμάτων να προστατευθεί και να αναβαθμιστεί το φυσικό, το αρχιτεκτονικό και το πολιτιστικό περιβάλλον στα πλαίσια εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:** **Η Τοπική Αυτοδιοίκηση**

1 α) Συνταγματική κατοχύρωση – Ιστορική αναδρομή- Οι δυο βαθμοί της.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση<sup>10</sup> είναι η άσκηση της λαϊκής κυριαρχίας, η άσκηση των τοπικών υποθέσεων ( δοτές και ίδιες) από τοπικά όργανα εκλεγόμενα από το τοπικό εκλογικό σώμα. Είναι ένα σύστημα δράσης τοπικών αρχών για την εξυπηρέτηση των τοπικών υποθέσεων. Σκοπός της, είναι η προαγωγή των κοινωνικών, πολιτιστικών, οικονομικών, πνευματικών και οικολογικών συμφερόντων των κατοίκων ενός Δήμου ή κοινότητας καθώς και η κάλυψη των βασικών αναγκών τους.

Ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ξεκινά ιστορικά από την εποχή του Κλεισθένη ο οποίος διαίρεσε την πόλη της Αθήνας και τους πολίτες της σε δήμους με διαφορετική προσωνομία στον κάθε δήμο και διαφορετικά διοικητικά όργανα.

Στην διάρκεια της Τουρκοκρατίας βλέπουμε πιο έντονα την παρουσία του θεσμού αυτού. Βασικό στοιχείο της τοπικής διοίκησης στα χρόνια αυτά ήταν η κοινότητα η οποία περιλάμβανε έναν ή περισσότερους οικισμούς και είχε την ευθύνη πληρωμής των φόρων στην κεντρική διοίκηση.

Η Α' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου, 20 Δεκεμβρίου 1821 καταργεί τις κοινότητες με σκοπό την ενοποίηση της διοίκησης. Με το Σύνταγμα της 1<sup>ης</sup> Ιανουαρίου 1822, το Προσωρινό πολίτευμα της Ελλάδας δεν περιείχε τον θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ακολουθεί ο Οργανισμός των Ελληνικών Επαρχιών χωρίζει την ελληνική επικράτεια σε επαρχίες και αυτή με τη σειρά της σε αντεπαρχίες α και β τάξεως. Οι αντεπαρχίες χωρίζονταν σε κοινότητες.

Η Β' Εθνοσυνέλευση του Αστρους αναθέωρησε το προηγούμενο σύνταγμα ψηφίζοντας το Νόμο της Επιδαύρου. Με αυτή την Εθνοσυνέλευση ψηφίστηκε και ο Οργανισμός των Ελληνικών Επαρχιών ο οποίος υποδιαιρεί τις επαρχίες σε πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά.

Η περίοδος που ακολουθεί βρίσκει τον Ιωάννη Καποδίστρια να ρυθμίζει την οργάνωση των κοινοτήτων και την εκλογή των κοινοτικών αρχόντων με τα ψηφίσματα της 16<sup>ης</sup> Ιανουαρίου 1828 και της 1<sup>ης</sup> Ιανουαρίου 1830. Διαίρεσε την επικράτεια σε τμήματα, την Πελοπόννησο σε 7 τμήματα, τα νησιά σε 6, και τη Στερεά Ελλάδα σε 2 στα οποία υπεύθυνοι ήταν έκτακτοι επίτροποι. Η προσπάθεια του όμως για γρήγορη οργάνωση του κράτους έκανε αρκετούς προκρίτους να εναντιωθούν απέναντι του με αποτέλεσμα τη δολοφονία του από τους Μαυρομιχαλαίους, έξω από την εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα στο Ναύπλιο καθώς πήγαινε να εκκλησιαστεί στις 27 Σεπτεμβρίου 1831,

Ακολούθησε το «Περί συστάσεως των δήμων» κατά τη βαναρική Αντιβασιλεία, 27 Δεκεμβρίου 1833, στόχευε στην ριζική οργάνωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, συγκεκριμένα με το γαλλικό σύστημα διοίκησης.

<sup>10</sup> Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τόμος Ι , Ευρυδίκη Μπεσίλα-Βήκα με τη συνεργασία της Γεωργίας Καφαντάρη, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2004.  
Αστικό δικαιο, Αλεξάνδρα Βάρκα Αδάμη με τη συνεργασία του Θ. Παλαευθυμίου , εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα

Με το Σύνταγμα του 1844 αναγνωρίζεται η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνταγματικά στην Ελλάδα. Το Σύνταγμα του 1864 καθιέρωσε την άμεση εκλογή του δημάρχου και των δημοτικών αρχών. Η άμεση εκλογή του δημάρχου όμως δεν εφαρμόστηκε λόγω του μικρού αριθμού των δήμων και στο γεγονός ότι ο δήμαρχος αποκτούσε μεγάλη εξουσία σε εκτεταμένη περιφέρεια με αποτέλεσμα να μην έχει τον έλεγχο των τοπικών αναγκών.

Το 1875 ο Χαρίλαος Τρικούπης προσπάθησε να θεσπίσει και να εφαρμόσει την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Το 1912, ο Ελευθέριος Βενιζέλος με το νόμο ΔΝΖ' «Περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων» οργανώνει τους τοπικούς οργανισμούς σε αστικούς που αποτέλεσαν τους δήμους και αγροτικούς που αποτέλεσαν τις κοινότητες. Επίσης εκείνο το διάστημα με τον ίδιο νόμο θεσπίστηκε ο θεσμός των συνδέσμων κοινοτήτων, δηλαδή την ένωση δύο ή περισσότερων κοινοτήτων ιδρύοντας ένα νομικό πρόσωπο γεγονός που βοηθούσε στην επίλυση των τοπικών προβλημάτων και την εξυπηρέτηση των τοπικών συμφερόντων και αναγκών.

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής και του Εμφυλίου η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν μεταβλήθηκε ιδιαίτερα αλλά διατήρησε κινηματικό χαρακτήρα και τον ρόλο της για την προώθηση των λαϊκών συμφερόντων. Μετά τη μεταπολίτευση του 1974 τα Αριστερά αυτοδιοικητικά στελέχη αγωνιζόμενοι με τους υποψηφίους τους με το αυτοδιοικητικό και διεκδικητικό τους πρόγραμμα και την τιμιότητα τους κέρδισαν την εμπιστοσύνη του λαού.

Με το νόμο 1235/1982 επανήλθε ο θεσμός των Νομαρχιακών Συμβουλίων. Με το νόμο 1622/1986 και το προεδρικό διάταγμα 51/1987 η χώρα χωρίστηκε σε 13 περιφέρειες. Στη συνέχεια με το νόμο 1878/1990 και αργότερα με τον 2218/1994 έχουμε τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων της παλιάς νομαρχίας στην νέα, αιρετή νομαρχία και στα όργανά της.

Με το νόμο 2539/1997, το 1997, ψηφίζεται το πρόγραμμα «Ιωάννης Καποδίστριας» σύμφωνα με το οποίο έχουμε 900 δήμους και 133 κοινότητες. Επίσης η χώρα διαιρείται σε 13 περιφέρειες, 52 νομούς με τα όριά τους να ορίζουν και τα όρια των Ν.Α., 3 υπερνομαρχίες και 18 επαρχίες 4 στην Ηπειρωτική χώρα και 14 στη Νησιωτική.

Στην Ευρώπη ψηφίζονται κάποιοι Αυτοδιοικητικοί χάρτες τους οποίους αξίζει να αναφέρουμε και είναι:

- Ο ΕΧΤΑ « Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας<sup>11</sup> » ο οποίος έχει αυξημένο και διεθνές κύρος και έχει κυρωθεί και στη χώρα μας με το νόμο 1850/1989. Περιλαμβάνει βασικές αρχές που αφορούν την οικονομική ενδυνάμωση των τοπικών οργανισμών, την διεύρυνση των αρμοδιοτήτων τους, την δημοκρατικοποίηση και τη τοπική τους αυτονομία.
- Ο «Αστικός Ευρωπαϊκός Χάρτης» επισημαίνει τα δικαιώματα του πολίτη στην πόλη του. Στη «Μόνιμη Διάσκεψη Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης» που έγινε το 1992 οι ΟΤΑ της Ευρώπης πρέπει να τον υιοθετήσουν και να τον διαδώσουν.
- Τέλος το 1991 έχουμε την «Ευρωπαϊκή Χάρτα των Περιφερειών» η οποία τονίζει την αναγκαιότητα της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης.

<sup>11</sup> Διεθνής σύμβαση που καταρτίστηκε από την επιτροπή υπουργών των κρατών- μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης στο Στρασβούργο το 1985.



Η Τοπική Αυτοδιοίκηση συγκροτείται σε δύο βαθμούς<sup>12</sup>, τον πρώτο βαθμό όπου ανήκουν οι ΟΤΑ ( Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) και τον δεύτερο βαθμό όπου ανήκει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Τους ΟΤΑ αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες. Οι δημοτικές αρχές ενός δήμου είναι ο Δήμαρχος, το Δημοτικό Συμβούλιο και η Δημορχιακή Επιτροπή.<sup>13</sup>

Ο Δήμαρχος εκπροσωπεί το δήμο, είναι προϊστάμενος του προσωπικού του δήμου, διευθύνει και κατευθύνει τις υπηρεσίες του, έχει 4 ετή θητεία και είναι αυτός ο οποίος ορίζει τους αντιδήμαρχους (2 ετή θητεία) και τις αρμοδιότητές τους.

Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα εκτός από εκείνα που ανήκουν στο δήμαρχο ή στη δημορχιακή επιτροπή με ρητή διάταξη νόμου. Αποτελούνται ανάλογα με τον πληθυσμό από 11 έως 41 μέλη. Συνεδριάζει μια φορά το μήνα ή και ακόμη αν ζητηθεί από το δήμαρχο, τη δημορχιακή επιτροπή ή το 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών του.

Τέλος η Δημορχιακή Επιτροπή απαρτίζεται από τον δήμαρχο ή τον αντιδήμαρχο που ορίζεται από αυτόν ως πρόεδρος και ακόμη 2 έως 6 μέλη (ανάλογα με το μέγεθος του δήμου) εκλεγόμενα με μυστική ψηφοφορία και θητεία 2 ετών. Είναι υπεύθυνη για τη σύνταξη του προϋπολογισμού και τις δημοπρασίες.

Από τα τρία παραπάνω όργανα του Δήμου, Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο εκλέγονται από τους δημότες. Δήμαρχος ή Πρόεδρος της Κοινότητας εκλέγεται ο υποψήφιος του επιτυχόντος συνδυασμού που καταλαμβάνει τα 3/5 των εδρών και τη απόλυτη πλειοψηφία των έγκυρων ψηφοδελτίων ενώ για τον Πρόεδρο της Κοινότητας τα 2/5 των εδρών και την λήψη έστω μιας έδρας.

Όσον αφορά τις κοινότητες, το κοινοτικό συμβούλιο αποτελείται από 7 έως 11 μέλη αναλόγως τον πληθυσμό, ανάμεσά τους και ο πρόεδρος της κοινότητας ο οποίος εκπροσωπεί την κοινότητα, προϊσταται του προσωπικού και των υπηρεσιών της και εκτελεί τις αποφάσεις του. Συγκαλείται μία φορά τον μήνα από τον ίδιο.

Τον δεύτερο βαθμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Υπάρχουν 48 Ν.Α. Την απαρτίζουν ο Νομάρχης, το Νομαρχιακό Συμβούλιο και η Νομαρχιακή Επιτροπή.

Ο Νομάρχης, εκπροσωπεί τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, είναι προϊστάμενος του προσωπικού και των υπηρεσιών της και εκτελεί τις αποφάσεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου. Ο Νομάρχης έχει 1 έως 4 βοηθούς νομάρχες που ορίζονται από αυτόν με θητεία 2 ετών και αρμοδιότητες που τους έχει ορίσει ο ίδιος.

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο αποτελείται από 21 έως 37 μέλη ανάλογα με τον πληθυσμό και διαθέτει προεδρείο 3μελών που εκλέγει το ίδιο μεταξύ των μελών του με διετή θητεία.

Η Νομαρχιακή Επιτροπή αποτελείται από το Νομάρχη ή τον βοηθό του που ορίζεται από αυτόν και 4 έως 6 μέλη ανάλογα με το μέγεθος του Νομαρχιακού Συμβουλίου εκ των οποίων τα μισά προέρχονται από την μειοψηφία. Είναι υπεύθυνη για τη σύνταξη του προϋπολογισμού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, τους διαγωνισμούς και τις δημοπρασίες.

<sup>12</sup> Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τόμος 1, Ευρυδίκη Μπεσίλα-Βήκα με τη συνεργασία της Γεωργίας Καφαντάρη, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2004.

Αστικό δίκαιο, Αλεξάνδρα Βάρκα Αδάμη με τη συνεργασία του Θ. Παπαευθυμίου, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.

<sup>13</sup> Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Αντ. Μακρυδημήτρης, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα-Κομοτηνή 2001.

Ο Νομάρχης και το Νομαρχιακό Συμβούλιο εκλέγονται ταυτόχρονα με τα όργανα των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία κάθε 4 χρόνια και τα μέλη της Νομαρχιακής Επιτροπής καθορίζονται από το Νομαρχιακό Συμβούλιο μεταξύ των μελών του εκτός από τον πρόεδρό της που ορίζεται από τον Νομάρχη.

Γενικότερα, ο σκοπός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης είναι η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειας της και οι αρμοδιότητες της αφορούν τις τοπικές υποθέσεις νομαρχιακού επιπέδου. Κάποιες από αυτές τις αρμοδιότητες είναι: η μελέτη, η εκτέλεση, η αστυνόμευση και η συντήρηση των δημοσίων έργων νομαρχιακού επιπέδου, ο έλεγχος των ιδιωτικών κλινικών, η επιχορήγηση και ο έλεγχος κοινωφελών ιδρυμάτων, ο έλεγχος και ο καθορισμός των δρομολογίων ΚΤΕΛ, όπως επίσης και η χορήγηση άδειας υπαίθριου πλανόδιου εμπόρου.

Τα έσοδά των **Ο.Τ.Α.**, είναι τα **τακτικά**: φόροι, δικαιώματα και εισφορές, τέλη (κοινά και ανταποδοτικά: το βάρος που επιβάλλεται ως αντάλλαγμα μιας ειδικής συγκεκριμένης υπηρεσίας που παρέχεται από το δήμο στο δημότη, όπως τα τέλη ύδρευσης και καθαριότητας), εκμετάλλευση κινητής και ακίνητης περιουσίας τους, θεσμοθετημένοι πόροι και τακτικές επιχορηγήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό και τα **έκτακτα**: δάνεια, κληροδοσίες και κληρονομίες, δωρεές, εκποίηση περιουσιακών στοιχείων, έκτακτες επιχορηγήσεις από δημόσιους φορείς και χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, έσοδα στους ΟΤΑ μπορούν να αποφέρουν οι ίδιοι οι ΟΤΑ με το να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις με στόχο την εκτέλεση έργων και την οικονομική εκμετάλλευσή τους, με την παραγωγή αγαθών ή παροχή υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του κοινού και για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων για την πραγματοποίηση εσόδων.

Επίσης, σημαντική πηγή εσόδων αποτελούν οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ), από τη συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού. Οι πόροι αυτοί προέρχονται για τους δήμους και τις κοινότητες από τον φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων και τον φόρο ακίνητης περιουσίας και για τις **Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις** από τα τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων, τον φόρο μεταβίβασης οικοδομών, το τέλος ταξινόμησης επιβατικών αυτοκινήτων, φορτηγών και λεωφορείων που κυκλοφορούν για πρώτη φορά και τα τέλη διενέργειας τεχνικών ελέγχων οχημάτων.

Οι δαπάνες των ΟΤΑ διακρίνονται σε **υποχρεωτικές** και σε **προαιρετικές**. Οι υποχρεωτικές είναι: Η πληρωμή εξόδων διοίκησης, η εξόφληση νόμιμων οφειλών, οι ετήσιες εισφορές σε συνδέσμους ΟΤΑ, οι ετήσιες επιχορηγήσεις σε δημοτικά-κοινοτικά ιδρύματα ενώ οι προαιρετικές έχουν να κάνουν με την κρίση των δημοτικών και κοινοτικών οργάνων.



β) Οι αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (σύμφωνα με το άρθρο 75 του ΚΔΚΚ) σε σχέση με το Κράτος- κρατική εποπτεία και ο τρόπος άσκησης των τοπικών αρμοδιοτήτων.

Η διοίκηση του Κράτους<sup>14</sup> οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους Πρωτοβάθμιους και Δευτεροβάθμιους ΟΤΑ. Με νόμο καθορίζονται οι κατηγορίες και το εύρος των τοπικών υποθέσεων όπως επίσης και η κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Επίσης με νόμο ανατίθεται στους ΟΤΑ η άσκηση αρμοδιοτήτων. Οι αρμοδιότητες<sup>15</sup> της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το άρθρο 75 του ΚΔΚΚ βασίζονται στις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας και στοχεύουν στην προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας. Αφορούν τους τομείς:

- Της Ανάπτυξης,
- του Περιβάλλοντος,
- της Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών,
- της Απασχόλησης,
- της Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης,
- της Παιδείας, του Πολιτισμού και Αθλητισμού και
- της Πολιτικής Προστασίας.

Οι ΟΤΑ έχουν οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια και οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία. Το Κράτος ασκεί στους ΟΤΑ εποπτεία που συνίσταται σε έλεγχο νομιμότητας, που ασκείται όπως ορίζει ο νόμος, χωρίς να εμποδίζεται η πρωτοβουλία και η ελευθερία δράσης και όχι σκοπιμότητας. Πειθαρχικές ποινές στα αιρετά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εκτός από περιπτώσεις που συνεπάγονται αυτοδικαίως έκπτωση ή αργία, επιβάλλονται μόνο μετά από σύμφωνη γνώμη Συμβουλίου, αποτελούμενο κατά πλειοψηφία από τακτικούς δικαστές, όπως ορίζει ο νόμος.

Το Κράτος είναι υπεύθυνο για τη λήψη νομοθετικών, κανονιστικών, και δημοσιονομικών μέτρων για την εξασφάλιση της δημοσιονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι απαραίτητοι για την άσκηση των αρμοδιοτήτων διασφαλίζοντας παράλληλα την διαφάνεια κατά την διαχείριση των πόρων αυτών. Με νόμο ορίζεται η κατανομή και η απόδοση μεταξύ των ΟΤΑ, των φόρων ή τελών και εισπράττονται από το Κράτος. Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων (από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους) προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και την μεταφορά των αντίστοιχων πόρων. Τέλος για τον καθορισμό και την εισπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους ΟΤΑ ορίζεται από σχετικό νόμο.

Τέλος, θα κάνουμε λόγο για την κρατική εποπτεία<sup>16</sup> η οποία περιλαμβάνει: α) τη Νομοθετική εποπτεία που ρυθμίζει την οργάνωση και τη λειτουργία των ΝΠΔΔ, β) τη Διοικητική εποπτεία που εστιάζεται στον διαρκή έλεγχο των οργάνων των ΝΠΔΔ και των πράξεων τους και γ) τη Δικαστική εποπτεία όσον αφορά τον έλεγχο για την τήρηση των νόμων από αυτά.

<sup>14</sup> Σύνταγμα Ελλάδος 1976 και αναθεωρήσεις, άρθρο 102 τμήμα ΣΤ', διοίκηση, κεφ.Ι, Οργάνωση της Διοίκησης.

<sup>15</sup> Χρήση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

<sup>16</sup> Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τόμος 1, Ευρυδική Μπεσίλα-Βήκα με τη συνεργασία της Γεωργίας Καφαντάρη, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2004.

Αστικό δίκαιο, Αλεξάνδρα Βάρκα Αδάμη με τη συνεργασία του Θ. Παπαευθυμίου, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Σκοπός της εποπτείας του κράτους είναι η διαφύλαξη του δημοσίου συμφέροντος κατά τη διαχείριση των υποθέσεων του οργανισμού διαφυλάσσοντας τους διοικητικούς - μενους από πιθανές υπερβάσεις των οργάνων της αυτοδιοίκησης χωρίς να εμποδίζεται η πρωτοβουλία. Έτσι ο ρόλος της στοχεύει στην εξασφάλιση της αποδοτικής λειτουργίας των τοπικών οργανισμών καθώς και την διατήρηση της ενότητας του κράτους. Βέβαια κρατική εποπτεία ασκείται και στα πρόσωπα των οργάνων των τοπικών οργανισμών που περιλαμβάνει μια περιορισμένη άσκηση πειθαρχικής εξουσίας η οποία αποβλέπει στην εκπλήρωση των νόμιμων καθηκόντων των οργάνων αυτών πέραν αυτών επιβάλλεται ποινή αργίας ή έκπτωσης ή και απόλυσης και να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Υπουργού Εσωτερικών.

Ο τρόπος άσκησης των τοπικών αρμοδιοτήτων<sup>17</sup> των υπηρεσιών των ΟΤΑ γίνεται εφικτός όπως είδαμε παραπάνω με την διάκριση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε δύο βαθμούς, τους Πρωτοβάθμιους ΟΤΑ (Δήμους και Κοινότητες) και τους Δευτεροβάθμιους (Νομαρχίες). Σκοπός τους όπως αναφέραμε είναι οι τοπικές υποθέσεις με στόχο την προαγωγή των συμφερόντων της περιφέρειας των ΟΤΑ όπως επίσης και την προσπάθεια ενεργοποίησης της συμμετοχής του πολίτη στα κοινά προσδίδοντάς του το αίσθημα ευθύνης απέναντι στην κοινωνία. Κάποιες από τις αρμοδιότητές τους έχουν να κάνουν με την κατασκευή, συντήρηση και βελτίωση κοινόχρηστων χώρων όπως πλατείες, δρόμοι, πάρκα, με την καθαριότητα και την περισυλλογή απορριμμάτων, με την συντήρηση σχολικών κτιρίων, βιβλιοθηκών, ιδρυμάτων κ.α.

Οι ΟΤΑ αποτελούν ΝΠΔΔ. Τα ΝΠΔΔ είναι ενώσεις φυσικών προσώπων με αυτοτελή ικανότητα δικαίου, δηλαδή υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Έχουν δική τους περιουσία, δικό τους προϋπολογισμό και απασχολούν δικούς τους υπαλλήλους. Η λειτουργία τους έγκειται στο γεγονός ότι πρέπει να έχουν οικονομική δυνατότητα η οποία εξασφαλίζεται από τη μέριμνα του κράτους. Σκοπός τους είναι η εξυπηρέτηση και η επιτέλεση κάποιας κρατικής λειτουργίας ή υπηρεσίας. Έτσι και οι ΟΤΑ αποτελούν όπως είπαμε ΝΠΔΔ, έχουν οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια και ένα σκοπό την εξυπηρέτηση των τοπικών υποθέσεων.

Οι ΟΤΑ έχουν τη δυνατότητα να σχηματίζουν δικές τους επιχειρήσεις που χρηματοδοτούνται κυρίως από ευρωπαϊκούς πόρους με στόχο την εκτέλεση έργων και την εκμετάλλευσή τους, με την παραγωγή αγαθών ή παροχή υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του κοινού και για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων σχετικά με τις αρμοδιότητες των ΟΤΑ. Έτσι έχουμε τον σχηματισμό 4 κατηγοριών επιχειρήσεων<sup>18</sup>:

- **τις κοινωφελείς:** χρηματοδοτούνται από τους ΟΤΑ και έχουν ως στόχο την ανάπτυξη δραστηριοτήτων σχετικά με τις αρμοδιότητες των ΟΤΑ,
- **τις αναπτυξιακές εταιρίες:** για την επιστημονική και τεχνική υποστήριξη της Τ.Α έχοντας την δυνατότητα χρηματοδότησης από τους ΟΤΑ μέσω προγραμματικών συμβάσεων,
- **τις δημοτικές – κοινοτικές ανώνυμες εταιρίες:** με στόχο την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των δήμων και κοινοτήτων και
- **τις ανώνυμες εταιρίες:** που λειτουργούν σύμφωνα με την εμπορική και φορολογική νομοθεσία.

<sup>17</sup> Χρήση internet: Ο τρόπος άσκησης των τοπικών υποθέσεων.

<sup>18</sup> Χρήση internet: Προσανατολισμοί Δυτικά, περιοδικό γνώμης και πολιτι-στικής παρέμβασης για τη Δυτική Αθήνα / πολιτική, οικολογία, αυτοδιοίκηση, τέχνες, ψυχαγωγία, αθλητισμός. Θέμα: Τοπική Αυτοδιοίκηση και Τοπική Οικονομία.

Οι ΟΤΑ (σύμφωνα με το άρθρο 225 του ΚΔΚΚ) έχουν τη δυνατότητα να συνάπτουν Προγραμματικές Συμβάσεις<sup>19</sup> με σκοπό την μελέτη και εκτέλεση έργων ή προγραμμάτων ανάπτυξης περιοχών και την παροχή υπηρεσιών. Οι προγραμματικές συμβάσεις θεσμοθετήθηκαν εξαιτίας της έλλειψης συντονισμού μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της οικονομίας.

Στις προγραμματικές συμβάσεις μπορούν να συμμετέχουν επιχειρήσεις των ΟΤΑ συνεταιρισμοί, επιμελητήρια, επιστημονικοί φορείς δημοσίου δικαίου, ενώσεις συνεταιρισμών και εργοδοτών και εργατοϋπαλληλικών ενώσεων όπως επίσης και τραπεζικά και πιστωτικά ιδρύματα με απόφαση Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Στις συμβάσεις αυτές ορίζεται το αντικείμενο (έργο) της σύμβασης, ο σκοπός και το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων ή των υπηρεσιών, τα δικαιώματα και οι συμβάσεις των συμβαλλομένων, οι διαθέσιμοι πόροι, το ποσό χρηματοδότησης, ο χρόνος εκτέλεσής τους, οι συμβαλλόμενοι φορείς καθώς και οι τρίτοι στους οποίους μπορεί πιθανόν να ανατεθεί το έργο από τη διαχείριση, εκμετάλλευση ως και την συντήρησή του μετά την ολοκλήρωσή του. Η χρηματοδότηση των συμβαλλόμενων φορέων γίνεται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, τον τακτικό προϋπολογισμό και από τους προϋπολογισμούς των ίδιων των φορέων που συμμετέχουν. Παράλληλα δίνεται η δυνατότητα απασχόλησης προσωπικού του ενός φορέα σε άλλον ή ακόμη και παραχώρηση χρησιμοποίησης ακινήτων, μέσων, μηχανημάτων και εγκαταστάσεων.

Τέλος οι προγραμματικές συμβάσεις μπορεί να έχουν και τη μορφή πολιτιστικού χαρακτήρα όπως ανάδειξη, συντήρηση, προστασία μνημείων, διάσωση και διάδοση στοιχείων του πολιτισμού, υποστήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων για τις τέχνες και τα γράμματα. Στην περίπτωση αυτή ο συμβαλλόμενος είναι το Υπουργείο Πολιτισμού, η σύμβαση ονομάζεται "προγραμματική σύμβαση Πολιτισμικής ανάπτυξης" και το αντίστοιχο ανταποδοτικό τέλος που μπορεί να επιβληθεί για την χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων, υπηρεσιών ονομάζεται "Πολιτιστικό Τέλος".

---

<sup>19</sup> Χρήση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.



## ΜΕΡΟΣ Β:

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

#### **Τα Αστικά Δικαιώματα**

1 α) **Καλαμάτα:** Η ταυτότητα της πόλης από το παρελθόν στο παρόν  
Η άσκηση των αρμοδιοτήτων στο Δήμο Καλαμάτας.

Κατά τη μυθολογία ιδρυτής της πόλης της Καλαμάτας είναι ο Φάρις, γιος του Ερμή και της Φιλοδάμειας Ίχνη ανθρώπινης παρουσίας στην περιοχή της Καλαμάτας πρωτοεμφανίζονται και εντοπίζονται στα Ακοβίτικα (2-3 χλμ νοτιοδυτικά της πόλης) χρονολογούμενα στην Πρωτοελλαδική εποχή.(2600-2300 π.Χ)

Η ιστορία της Καλαμάτας<sup>20</sup>, μέσα από την κατάκτησή της από τους Ρωμαίους και έπειτα κατά την πορεία της στους Βυζαντινούς χρόνους και με τον ερχομό των Σλάβων (που κατέλαβαν μέρη του Ταϊγέτου, Γιάννιτσα σημερινό Ελαιοχώρι και την Σέλιτσα σημερινή Βέργα) αρχίζει μετά το 1205, μετά την κατάληψη των Φράγκων υπό την ηγεσία του Γουλιέλμου Σαμπλίτη και ύστερα του Γοδεφρείδου Βιλεαρδουίνου ,ο οποίος έχτισε και το κάστρο της Καλαμάτας. Αργότερα οι Σλάβοι της Γιάννιτσας καταλαμβάνουν την Καλαμάτα το 1293 και οι Φράγκοι θα την ξαναπάρουν πίσω. Τέλος σ' αυτή την κυριαρχία θα δώσει ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος εντάσσοντας στο Δεσποτάτο του Μιστρά την πόλη στις αρχές του 15<sup>ου</sup> αιώνα. Ο Μεσσηνιακός κόλπος με γοργούς ρυθμούς γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη γεγονός που αποτέλεσε αιτία διαμάχης για τα δύο αδέρφια τον Δ και Θ Παλαιολόγου. Το 1470 ο Μωάμεθ Β΄ καταλαμβάνει την πόλη στην διάρκεια του Α΄ Ενετοτουρκικού πολέμου σηματοδοτώντας την έναρξη της Α΄ Τουρκοκρατίας, (1470-1585).Έτσι η Μεσσηνία χωρίζεται σε δύο πασαλίκια όπου η Καλαμάτα εντάσσεται στο πασαλίκι της Κορώνης.

Το διάστημα αυτό έγινε μια προσπάθεια απελευθέρωσης , αποτυχημένη όμως, αφού ελευθερώθηκε για λίγο, επέστρεψε στους Τούρκους και καταλήφθηκε από τους Ενετούς το 1685 (Ενετοτουρκικός πόλεμος).

Αργότερα φτάνει στην Καλαμάτα ο Ρώσος Αξιωματικός, Γεώργιος Παπάζωλης, όπου με τον Καλαματιανό Παναγιώτη Μπενάκη ξεκινούν την επανάσταση των ετών 1769-1770., τα Ορλοφικά. Η πόλη καταλήφθηκε από Μανιάτες και Ρώσους όπου οι τελευταίοι διώχθηκαν από τους Τουρκαλβανούς που τράπηκαν σε φυγή το 1779 από τον πασά Χασάν.

Στο τέλος της Τουρκοκρατίας, στην πόλη άνησε το εμπόριο της αγροτικής και κτηνοτροφικής παραγωγής (σιτηρά, κρέας, σύκα, ελαιόλαδο, δέρματα, μαλλιά, τυρί) αποτελώντας τόπο συγκέντρωσής τους και τόπο εξαγωγής τους το λιμάνι διοχετεύοντας προϊόντα προς την Κωνσταντινούπολη, στη Σμύρνη, στη Μασσαλία, στην Αλεξάνδρεια και στη Βόρεια Ιταλία.. Στην Γαλλία, η Μεσσηνία συμπεριλαμβανόταν στη ζώνη ενδιαφέροντος των εμπόρων της Δύσης αφού οι Γάλλοι είχαν ιδρύσει υποκαταστήματα εμπορικών οίκων. Το διάστημα αυτό αναδείχτηκαν και ισχυρές οικογένειες εμπόρων και γαιοκτημόνων που αποτελούσαν ισχυρή οικονομική δύναμη για την πόλη ασκώντας έτσι πολιτικούς και διοικητικούς ρόλους.

<sup>20</sup> Από οδηγό Δήμου Καλαμάτας.

Φτάνουμε στο 1821 και στην επανάσταση του έτους αυτού, όπου η Καλαμάτα και η Μάνη έπαιξαν τον πρωταγωνιστικό τους ρόλο τόσο στην προετοιμασία όσο και στην πορεία της επανάστασης. Γνωστές – μεγάλες προσωπικότητες αυτής της επανάστασης ήταν ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, ο Παπαφλέσσας, ο Νικηταράς, ο Αναγνωσταράς, ο Μητροπέτροβας καθώς και άλλοι που συνέβαλαν στην εξέγερση για απελευθέρωση. Αυτή ξεκίνησε και επιτεύχθηκε το μεσημέρι της 23<sup>ης</sup> Μαρτίου από το χώρο του ναού των Αγίων Αποστόλων όπου ευλογήθηκε η επαναστατική σημαία..

Το επόμενο χρονικό διάστημα μετά την απελευθέρωση, η Καλαμάτα ήταν μια πόλη κατεστραμμένη και πυρπολημένη με «πληγές» στον αγροτικό τομέα αφού πολλά ελαιόδεντρά της είχαν καεί όπως επίσης και στην κτηνοτροφία η οποία ήταν σε χαμηλά επίπεδα και σχεδόν ανύπαρκτη. Το 1839 η μεγάλη πλημμύρα που έπληξε την πόλη και ο καταστροφικός σεισμός που σημειώθηκε τη δεκαετία του 1840 δεν άφησαν την πόλη να επανέλθει.

Κατά το 19<sup>ο</sup> αιώνα σημειώνεται ανάπτυξη του εμπορίου αγροτικών και βιοτεχνικών προϊόντων γεγονός που δείχνει την αναπτυξιακή πορεία της πόλης. Στο τέλος του 19<sup>ου</sup> αιώνα αναπτύσσεται σημαντικά η καλλιέργεια της ελιάς και ιδρύονται αρκετά ελαιοτριβεία. Μια άλλη πηγή εσόδων ήταν το μετάξι, προϊόν παραγωγής των πολυφημισμένων μεταξωτών μαντηλιών και υφασμάτων τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Σημειώνεται έτσι μεγάλη πρόοδος στο βιομηχανικό και εμπορικό τομέα καθιστώντας έτσι την Καλαμάτα μια απ τις πιο σημαντικότερες πόλεις της Ελλάδας με επιδόσεις των κατοίκων της τόσο στα γράμματα όσο και στις τέχνες.

Η κατασκευή του λιμανιού ήταν μια από τις πιο σημαντικές εξελίξεις για την πόλη, ως χώρος εισαγωγής και κυρίως εξαγωγής των προϊόντων, σύκων, ελαιολάδου, σταφίδας.

Ένα νέο πλήγμα για την πόλη ήταν η πλημμύρα του ποταμού Νέδοντα το 1924 χωρίς όμως να διακόψει ιδιαίτερα την ανοδική της πορεία ως τον Απρίλιο του 1941 όπου καταλαμβάνεται από τους Γερμανούς οι οποίοι το Φεβρουάριο του 1944 εκτέλεσαν 149 άτομα. Σύντομα έρχεται η απελευθέρωση το Σεπτέμβρη του ίδιου έτους.

Τέλος σαν ένα τελευταίο αλλά ισχυρό πλήγμα που δέχτηκε η πόλη της Καλαμάτας ήταν ο σεισμός του 1986 ο οποίος προκάλεσε μεγάλες ζημιές αλλά και αρκετούς νεκρούς. Μετά απ' αυτό καταβλήθηκαν πολλές προσπάθειες αποκατάστασης των ζημιών ώστε να αποκτήσει η πόλη την σημερινή της μορφή.



## β) Η άσκηση των αρμοδιοτήτων στο Δήμο Καλαμάτας.

Η Καλαμάτα λοιπόν<sup>21</sup>, είναι η πρωτεύουσα του Νομού Μεσσηνίας, βρίσκεται νοτιοδυτικά της Πελοποννήσου και αποτελεί λιμάνι της νότιας Ηπειρωτικής Ελλάδος. Είναι χτισμένη στους πρόποδες του Ταΰγετου και του Μεσσηνιακού κόλπου. Ο πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ανέρχεται σε 52.620 κατοίκους και η έκτασή του είναι 253km<sup>2</sup>. Στο Δήμο Καλαμάτας εργάζονται 271 μόνιμοι υπάλληλοι, 63 αορίστου υπάλληλοι και 61 ορισμένου.

Στην εργασία αυτή επιλέξαμε να μελετήσουμε τις πιο σημαντικές υπηρεσίες του Δήμου Καλαμάτας (κατά τη γνώμη μας) χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν και άλλες εξίσου σημαντικές. Περιληπτικά θα πούμε ότι στο Δήμο υπάρχουν 5 δημοτικοί παιδικοί σταθμοί οι 2 εκ των οποίων είναι ιδιόκτητοι και οι άλλοι 3 είναι μισθωμένοι και 2 δημοτικοί βρεφονηπιακοί σταθμοί ιδιόκτητοι.. Υπάρχουν 2 ΚΑΠΗ (Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων) , το Α ΚΑΠΗ το οποίο έχει 1300 μέλη απ' τα οποία ενεργά είναι τα 200. Εκεί εργάζονται 9 άτομα, τα 7 είναι το μόνιμο προσωπικό, υπάρχουν 4 άτομα ως βοηθητικό προσωπικό με σύμβαση από το Δήμο όπως επίσης και άλλα 13 άτομα ένα για κάθε πρόγραμμα που υλοποιεί το ΚΑΠΗ. Επίσης, υπάρχει και το Β ΚΑΠΗ το οποίο έχει 1200 μέλη με ενεργά τα 700 στο οποίο τα μέλη του έχουν συστήσει ομάδες χορωδίας, αγγειοπλαστικής, θεάτρου, ζωγραφικής, παραδοσιακών χορών και φυσικής αγωγής. Επίσης, συμμετέχουν και σε επιμορφωτικά προγράμματα αγωγής της υγείας, αγωγής του πολίτη, θεολογικές ομιλίες και παραδοσιακής κουζίνας και πραγματοποιούν και εκδρομές εντός και εκτός Ελλάδος. Το Β ΚΑΠΗ έχει 3 άτομα ως μόνιμο προσωπικό και άλλα 3 άτομα με σύμβαση .

Στην Καλαμάτα όσον αφορά τα κέντρα απεξάρτησης – αποτοξίνωσης υπάρχουν τα εξής: το ΚΕΠΕΨΟ (Κέντρο Ενημέρωσης –Πληροφόρησης και Ευαισθητοποίησης για Ψυχοδραστικές Ουσίες) , πρόκειται για αστική μη κερδοσκοπική εταιρία που χρηματοδοτείται κατά 50% και συνεργάζεται με τον ΟΚΑΝΑ(Οργανισμός κατά των Ναρκωτικών) όπως επίσης εποπτεύεται από αυτόν και κατά 50% από τους φορείς της Τ.Α. και συλλόγους. Σκοπός του είναι η ενημέρωση, η πληροφόρηση και η ευαισθητοποίηση σε θέματα που αφορούν την χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, την πρόληψη των παραγόντων που οδηγούν στη χρήση αυτών και την εφαρμογή προγραμμάτων για κοινωνική, πνευματική και ψυχοσωματική ανάπτυξη του ατόμου. Απευθύνεται κυρίως σε νέους (σχολική κοινότητα) σε εφήβους, στο οικογενειακό περιβάλλον όπως και στην ευρύτερη κοινωνία με πραγματοποίηση διαφόρων σεμιναρίων, ημερίδων, ενημερωτικών συναντήσεων και βιωματικών ομάδων. Απασχολεί 3 υπαλλήλους , οι 2 ως διοικητικοί υπάλληλοι και 1 ως επιστημονικό υπάλληλο που είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό και την οργάνωση του κέντρου. Επίσης υπάρχει και ο ΣΥΚΕΟ (Σύλλογος κατά των Εξαρτησιογόνων Ουσιών) με την ονομασία «ΙΘΑΚΗ», λειτουργεί από το 1989 και στοχεύει στην ενημέρωση για το πρόβλημα χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών, την συμβουλευτική υποστήριξη των οικογενειών και στην κινητοποίηση των εξαρτημένων για θεραπεία σε θεραπευτικές κοινότητες. Έχει 7μελές συμβούλιο, την πρόεδρο και 220 μέλη.

<sup>21</sup> Έρευνα και χρήση internet, [www.kalamata.gr](http://www.kalamata.gr).

Στην Καλαμάτα, (στα Περιβολάκια) η «ΔΙΑΔΡΟΜΗ» είναι μια θεραπευτική κοινότητα που λειτουργεί από το Μάιο του 2000 και απευθύνεται σε χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών. Αρχές του προγράμματος είναι η εθελοντική προσέλευση χρηστών, η μη χρήση βίας και η τήρηση αρχών και κανόνων. Είναι ένα κέντρο ενημέρωσης που στόχο έχει την αλλαγή του τρόπου σκέψης και ζωής των χρηστών ξεκινώντας έναν αγώνα για την επανένταξή τους στην κοινωνία. Από τον Φεβρουάριο του 2009 τη θεραπευτική κοινότητα λειτουργεί και παρακολουθεί το ΚΕΘΕΑ λόγω οικονομικής ανεπάρκειας της ΙΘΑΚΗΣ. Όσον αφορά τα κέντρα νέων, δεν υπάρχουν στην πόλη και οι νέοι επιλέγουν να ασχοληθούν με κάποιες από τις σχολές της ΔΕΠΑΚ( χορού, εικαστικών, μουσικής) και τους αθλητικούς συλλόγους με τα αθλήματα που παρέχουν.

Στον **αθλητικό τομέα** υπάρχουν 2 αθλητικοί σύλλογοι, 21 ποδοσφαιρικές ομάδες και 21 σωματεία σχετικά με την κολύμβηση, το βόλεϊ, την ιστιοπλοΐα, την υδατοσφαίριση, το μπάσκετ, το σκάκι, την ποδηλασία, την άρση βαρών, το καράτε, το τένις και το μπιλιάρδο.

Για τα **πολιτιστικά**, στο Δήμο υπάρχει ένα θέατρο το ΔΗΠΕΘΕΚ με δύο σκηνές, την Κεντρική σκηνή και τη Νέα. Επίσης υπάρχει η Δημοτική Φιλαρμονική, το Λύκειο Ελληνίδων, το Δημοτικό Ωδείο, η Σχολή Χορού και το Εικαστικό Σχολείο. Επίσης, πραγματοποιούνται διάφορες εκθέσεις ζωγραφικής στη Δημοτική Πινακοθήκη και τέλος στα μέσα του καλοκαιριού πραγματοποιείται το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού. Την εικόνα της πόλης συμπληρώνουν ο ναός της Υπαπαντής του Σωτήρος, το Κάστρο της πόλης, το εκκλησάκι των Αγίων Αποστόλων, το Στρατιωτικό μουσείο, το Μπενάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο, η Δημοτική Πινακοθήκη, το Δημοτικό Πνευματικό κέντρο 9Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή), το πάρκο του ΟΣΕ, η Ιερά Μονή Καλογραιών καθώς και τα διατηρητέα-νεοκλασικά κτήρια.

Η **οικονομία** της στηρίζεται στην αγροτική παραγωγή του φημισμένου ελαιολάδου και των ελιών, στην καλλιέργεια της σταφίδας και των σύκων. Στην πόλη λειτουργούν αρκετές ποτοποιίες που παράγουν κρασί, ούζο και τσίπουρο όπως επίσης και αρκετές ξενοδοχειακές μονάδες και η γνωστή καπνοβιομηχανία του Καρέλια.

Σχετικά με την συγκοινωνία υπάρχουν συχνά δρομολόγια τόσο σε υπεραστικές διαδρομές όσο και σε αστικές. Αξίζει να σημειώσουμε ότι δεν υπάρχει δημοτική συγκοινωνία. Έτσι η πόλη συνδέεται με οδικό δίκτυο με την Τρίπολη και έπειτα με την Αθήνα. Συνδέεται επίσης με τον Πύργο Ηλείας και την Πάτρα ενώ η κατασκευή της Ιονίας οδού θα συνδέει την Πελοπόννησο με την Ηπειρωτική Ελλάδα. Υπάρχει και σιδηροδρομικό δίκτυο προς Πάτρα και Αθήνα όπως επίσης και αεροδρόμιο που πραγματοποιεί πτήσεις προς Θεσσαλονίκη, Κρήτη, Ρόδο και σε κάποιες χώρες του εξωτερικού.

Όσον αφορά τον **τουρισμό**, το γεγονός ότι η Καλαμάτα συνδυάζει άψογα βουνό και θάλασσα την κάνει να αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης για επισκέπτες από το εσωτερικό αλλά και από το εξωτερικό. Σ' αυτό βοηθάνε οι φυσικές ομορφιές του τόπου, τα αξιοθέατά της, οι πολλές ξενοδοχειακές μονάδες, τα εμπορικά κέντρα καθώς και το πλήθος των επιλογών για διασκέδαση. Στο Δήμο υπεύθυνη για τον τουρισμό είναι η Δ.Ε.Τ.Α.Κ. (Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας) η οποία θα σταματήσει να λειτουργεί με την σύσταση της νέας Κοινοφελούς Επιχείρησης του δήμου «ΦΑΡΙΣ». Η νέα επιχείρηση θα μεριμνά για τον τουρισμό.

Τέλος στην πόλη υπάρχει το Τ.Ε.Ι. και το Πανεπιστήμιο Καλαμάτας.

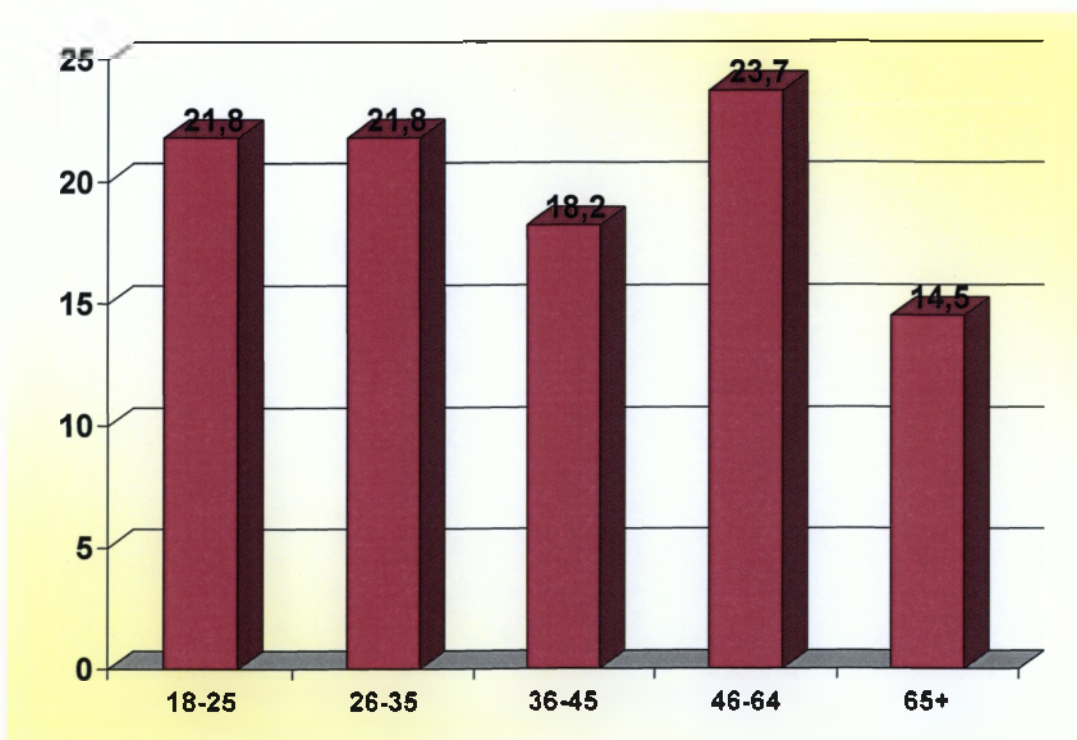
## Διερεύνηση της άσκησης των αρμοδιοτήτων του Δήμου Καλαμάτας

### ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

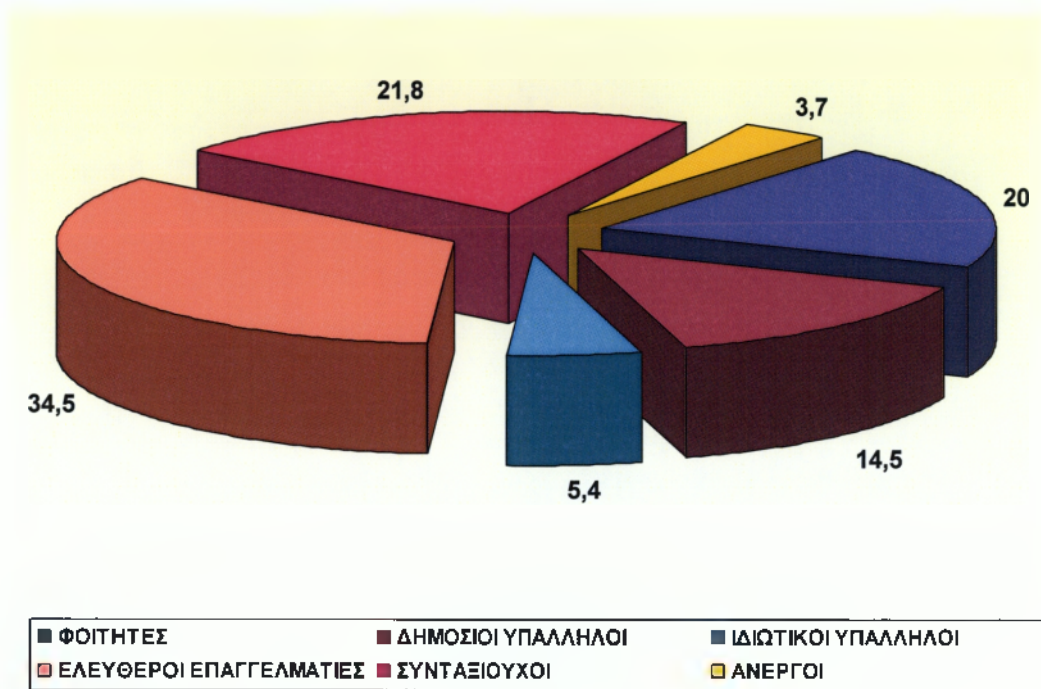
#### 1) ΦΥΛΟ Α Θ

Στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου συμμετείχαν 55 άτομα, εκ των οποίων οι 25 (45,4%) είναι άνδρες και οι 30 (54,5%) είναι γυναίκες.

2) Ποια είναι η ηλικία σας; 18-25, 26-35, 36-45, 46-64, 65+. (Παρουσιάζουμε σε ποσοστά %)

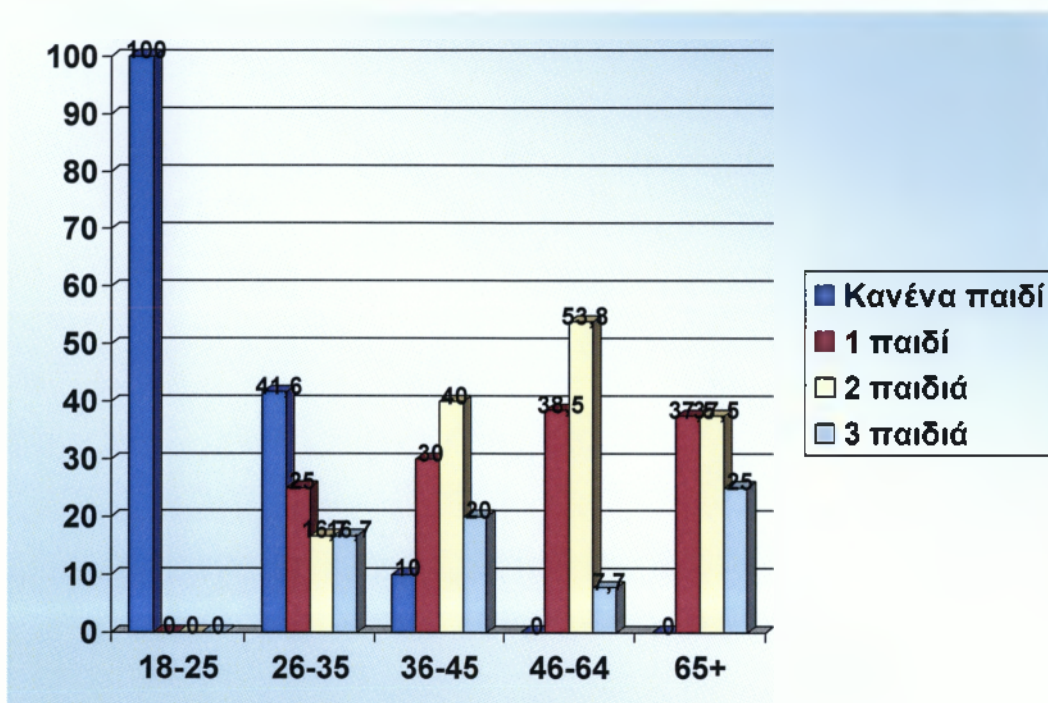


3) Με τι ασχολείσθε επαγγελματικά;

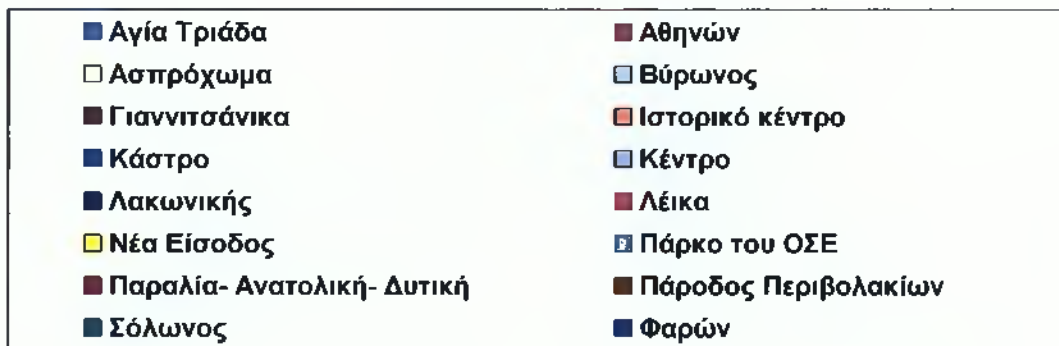
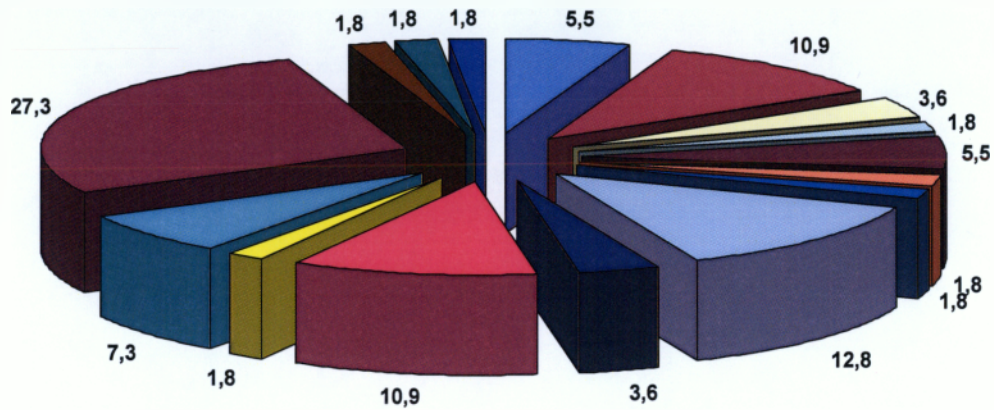




4) Πόσα παιδιά έχετε;



5) Σε ποιά περιοχή της πόλης μένετε;



6) Από τις παρακάτω υπηρεσίες - λειτουργίες του Δήμου Καλαμάτας ποιά θεωρείτε πιο σημαντική; (Με σειρά προτεραιότητας από το 1 έως το 7)

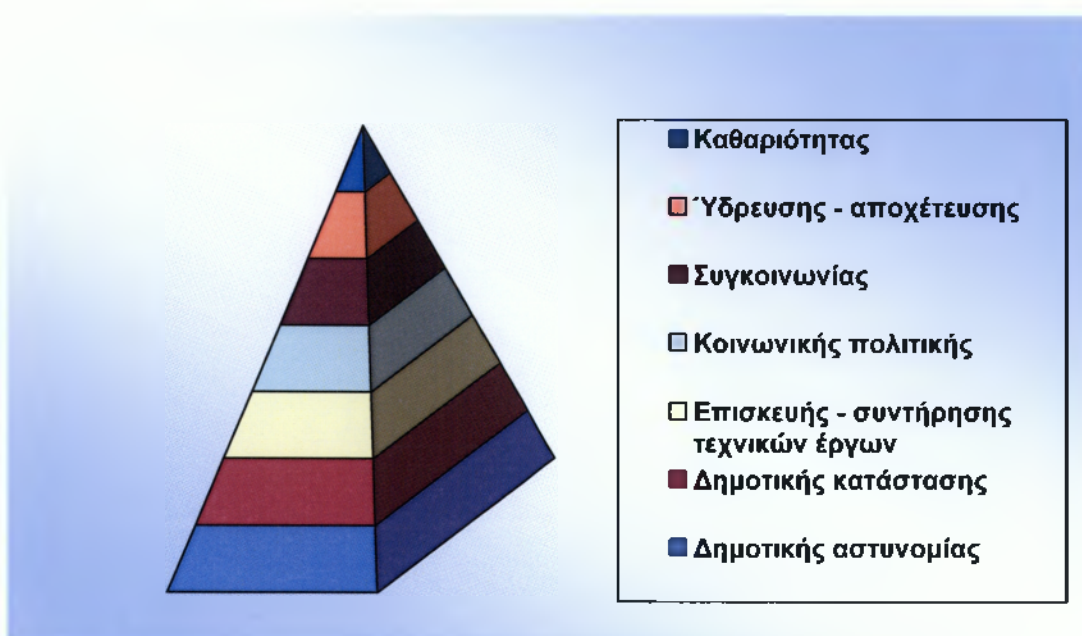
Σ' αυτή την ερώτηση οι ερωτώμενοι ηλικίας :18-25 απάντησαν:



Οι ερωτώμενοι ηλικίας: **26-35** απάντησαν:



Οι ερωτώμενοι ηλικίας **36-45** απάντησαν:

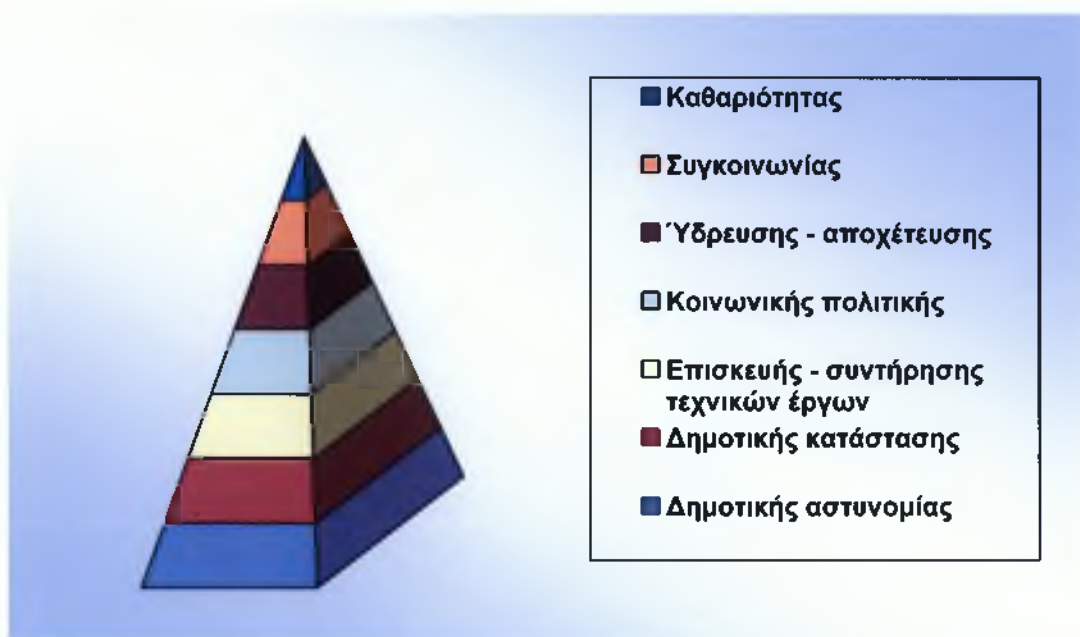




Οι ερωτώμενοι ηλικίας 46-64 απάντησαν:



Τέλος οι ερωτώμενοι ηλικίας άνω των 65 ετών απάντησαν:

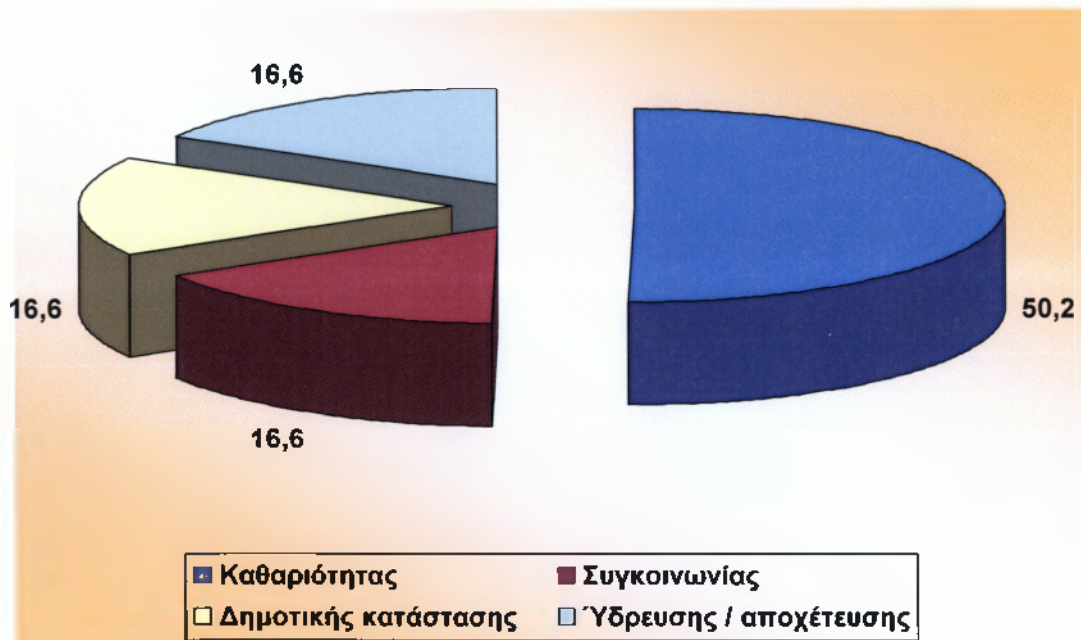


7) α) Με ποιες από αυτές τις υπηρεσίες έχετε επικοινωνήσει ή έχετε επισκεφθεί τουλάχιστον 1 φορά το χρόνο;

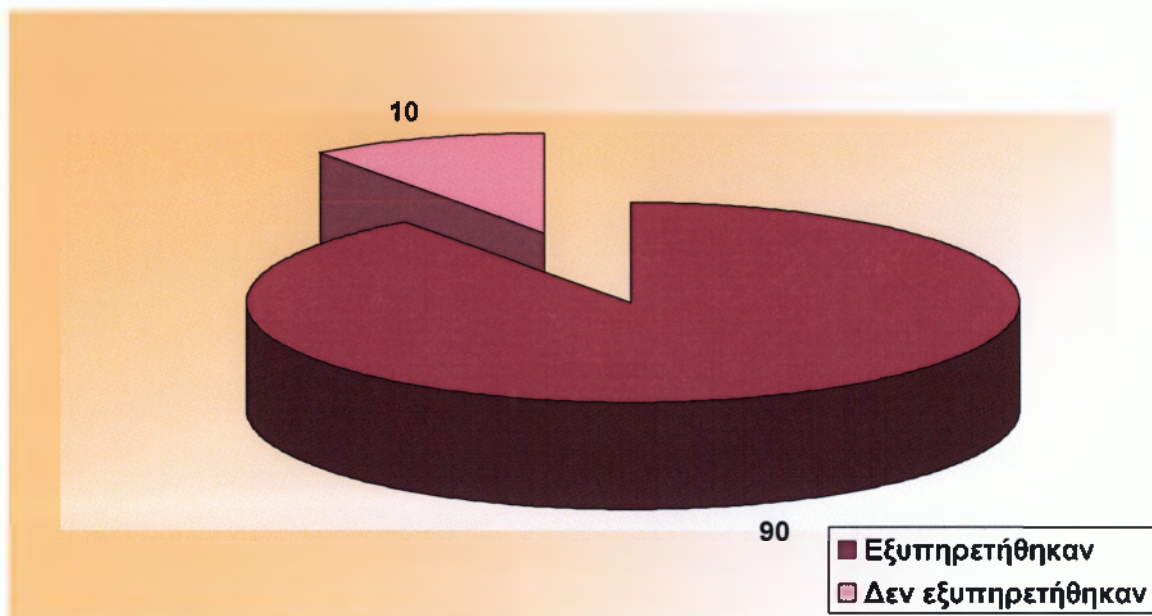
Θα δούμε με ποιες υπηρεσίες επικοινωνήσαν- επισκέφθηκαν οι 55 ερωτώμενοι ανάλογα με τις ηλικίες τους.

α)

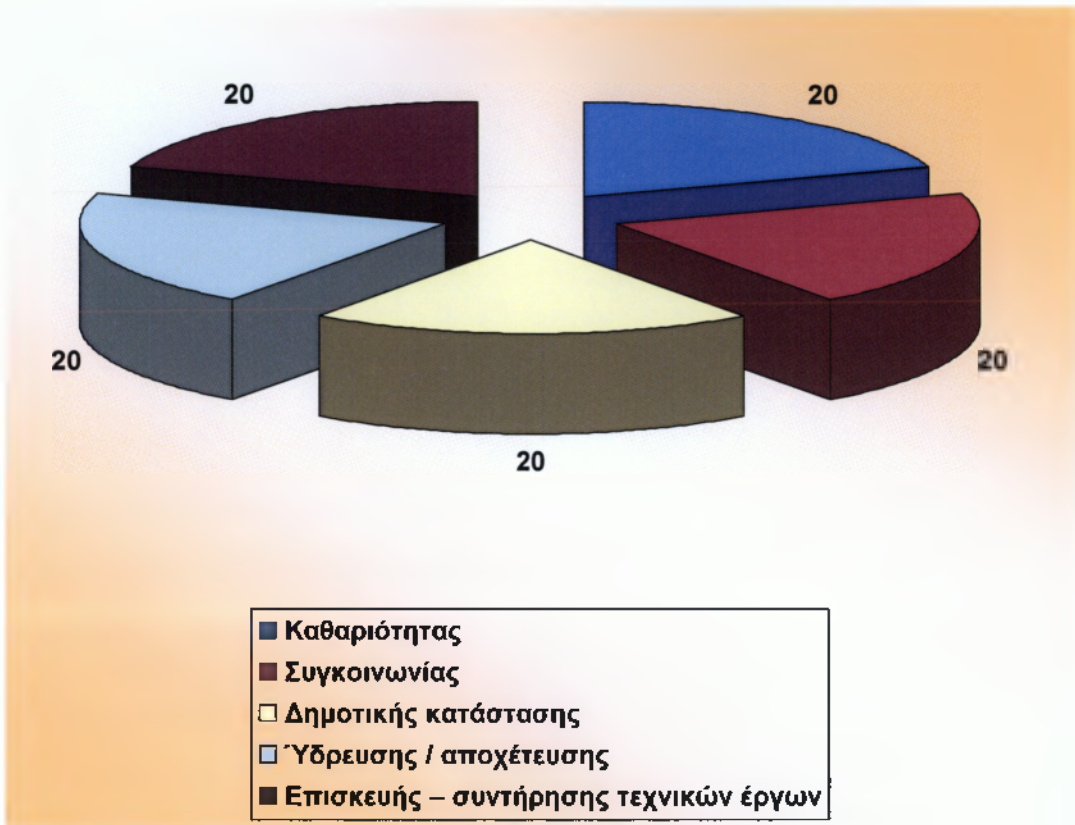
**Ηλικίες 18-25:**



β) Έχετε εξυπηρετηθεί; Ναι , Όχι;

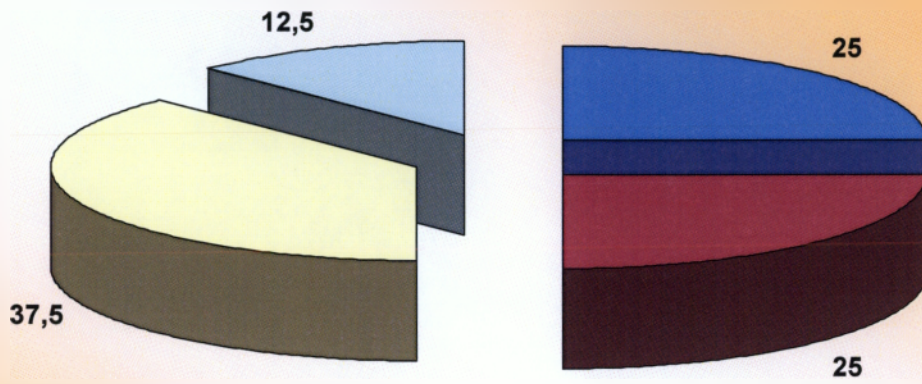


Ηλικίες 26-35:



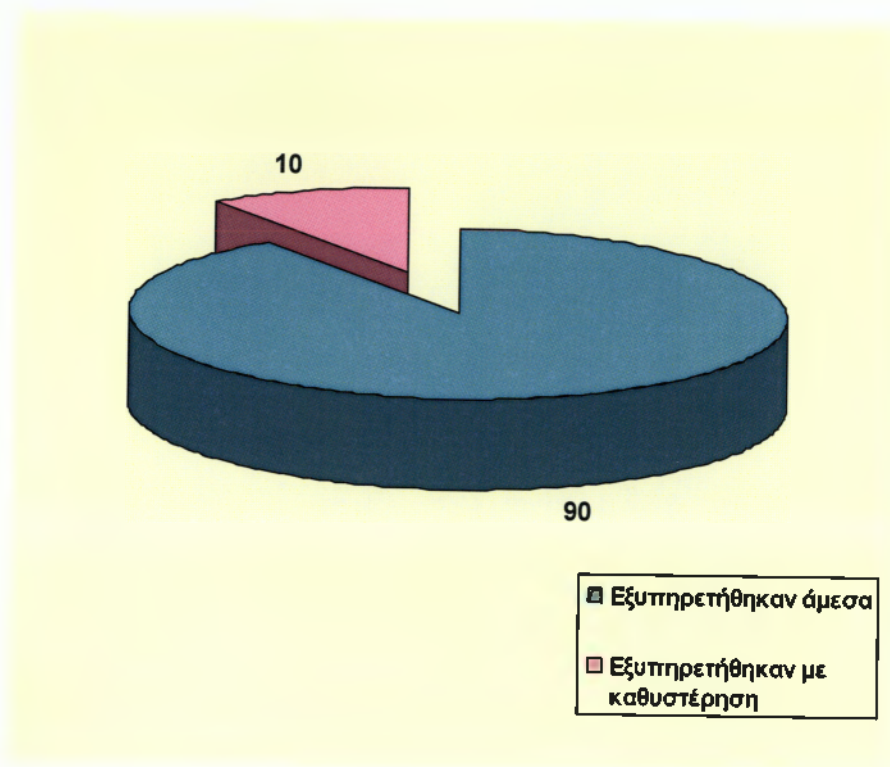


Ηλικίες 36-45:

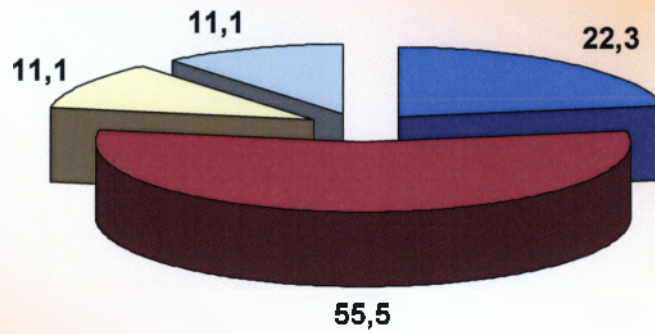


- Καθαριότητας
- Δημοτικής κατάστασης
- Ύδρευσης / αποχέτευσης
- Επισκευής - συντήρησης τεχνικών έργων

β) Έχετε εξυπηρετηθεί; Ναι , Όχι;

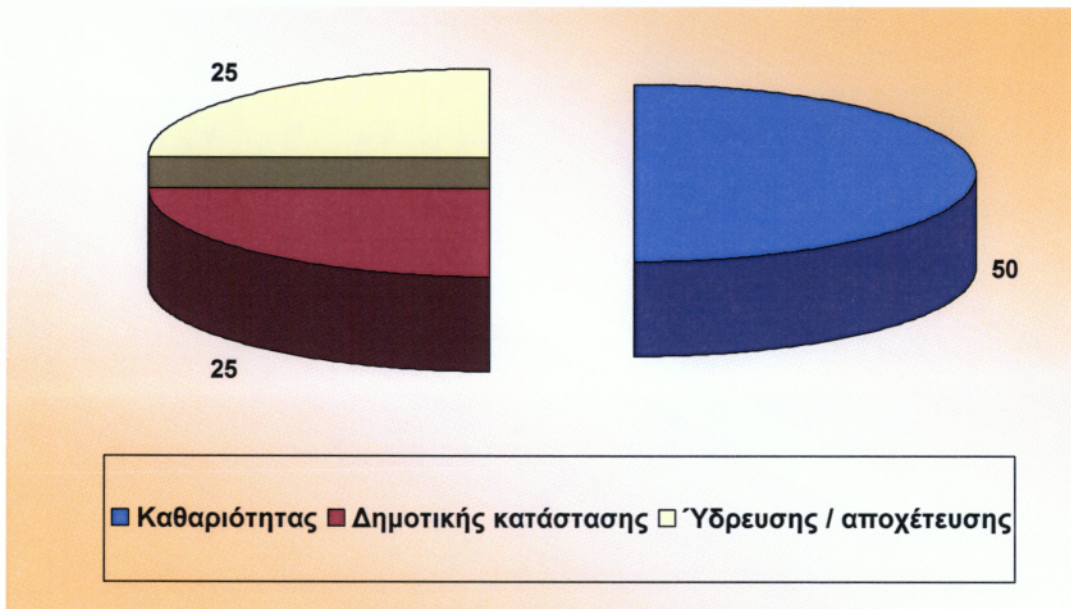


**Ηλικίες 46-64:**



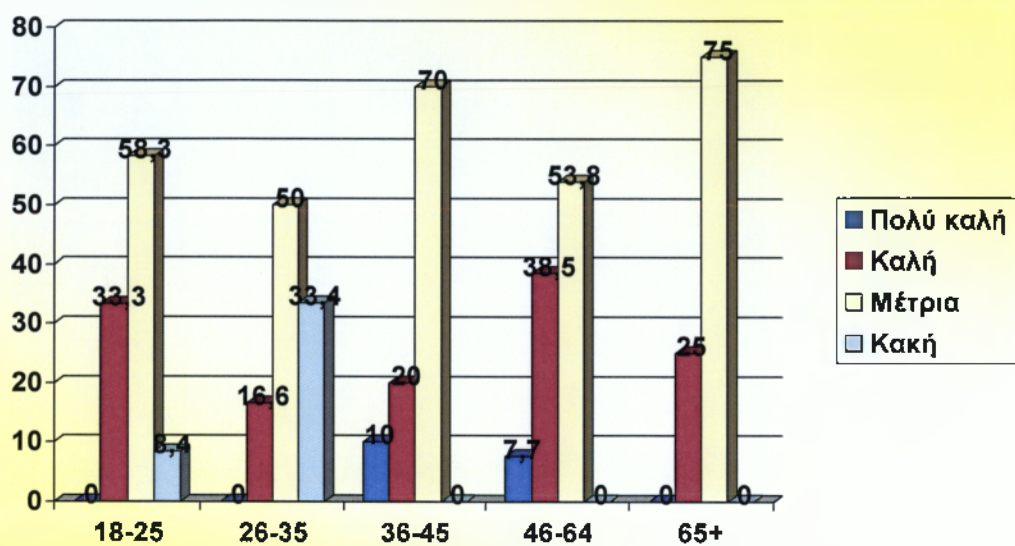
■ Καθαριότητας ■ Δημοτικής Κατάστασης □ Ύδρευσης/ Αποχέτευσης □ Κ.Ε.Π.

**Ηλικίες άνω των 65:**



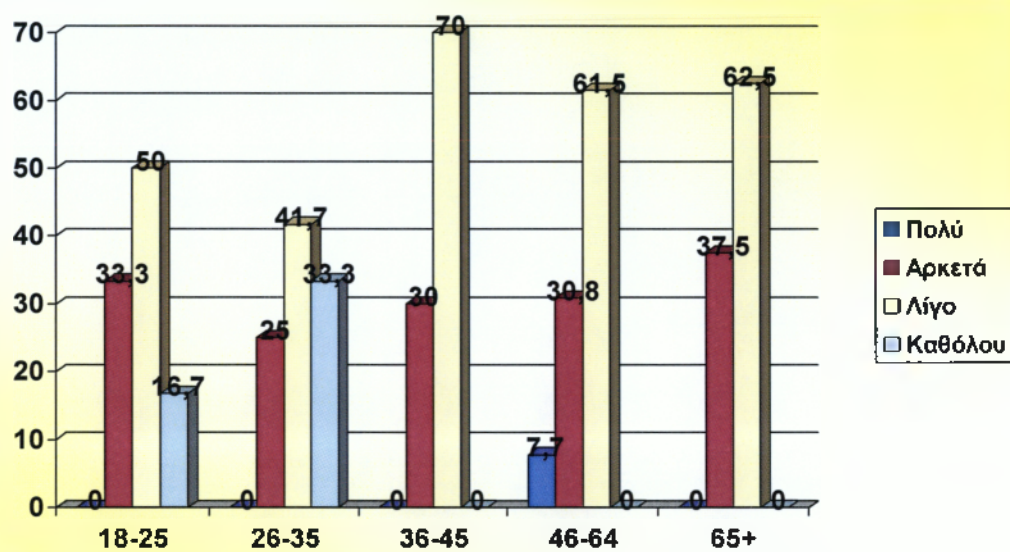


8) Ποια είναι η γνώμη σας για τη λειτουργία της οργάνωσης των υπηρεσιών στο Δήμο σας;

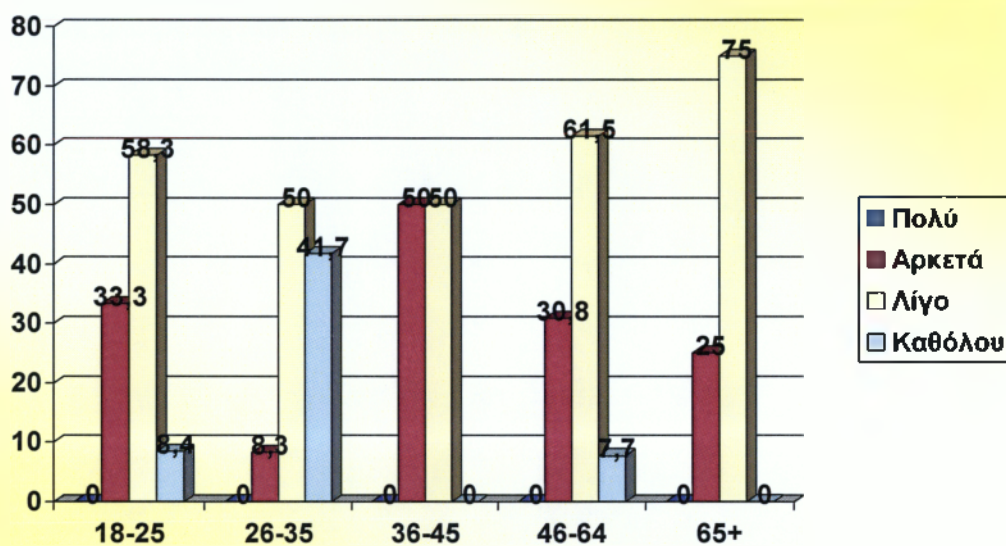


9) Οι υπηρεσίες που παρέχονται τις θεωρείτε:

Πολύ αποδοτικές,  
Αρκετά αποδοτικές,  
Λίγο αποδοτικές,  
Καθόλου αποδοτικές.



10) Στον τομέα της καθαριότητας θα λέγατε ότι είστε:  
 Πολύ ευχαριστημένος /η  
 Αρκετά ευχαριστημένος, /η,  
 Λίγο ευχαριστημένος, /η,  
 Καθόλου ευχαριστημένος / η;



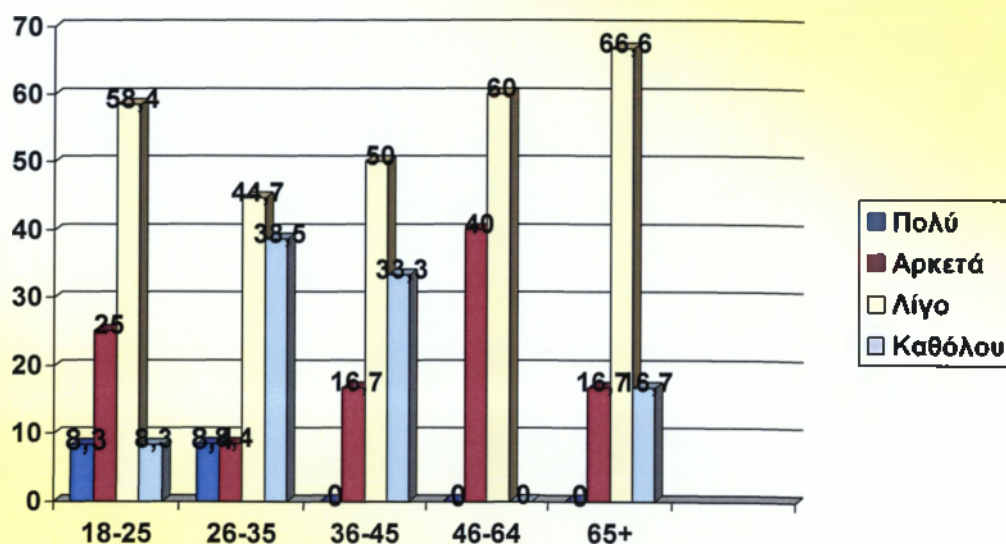
11) Στον τομέα της συγκοινωνίας θα λέγατε ότι είστε:

Πολύ ευχαριστημένος /η

Αρκετά ευχαριστημένος, /η

Λίγο ευχαριστημένος, /η

Καθόλου ευχαριστημένος / η;

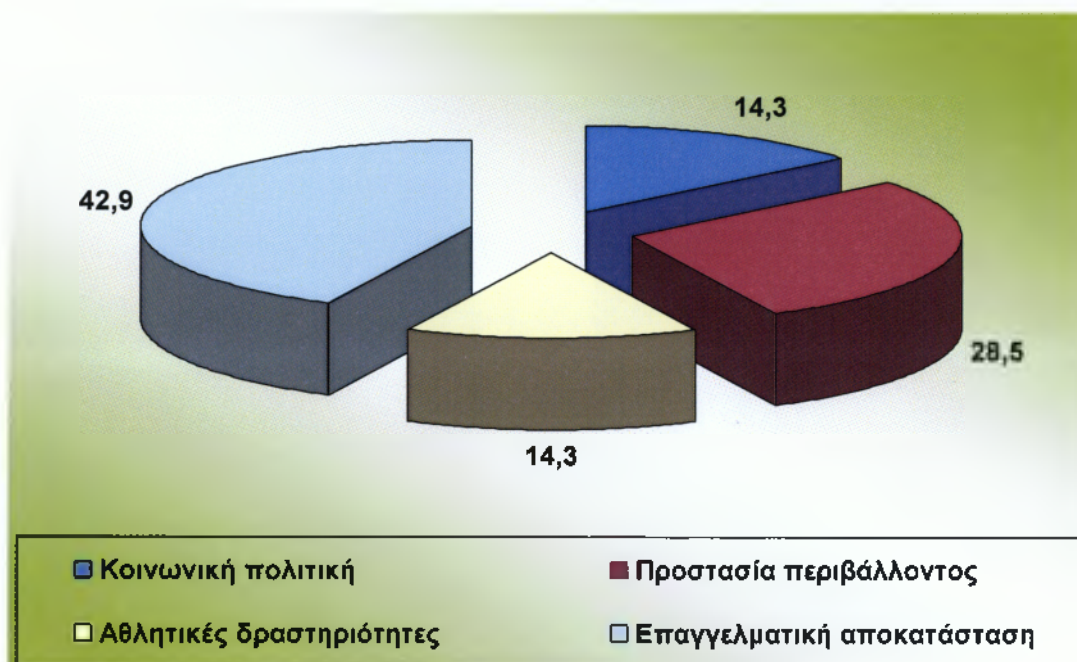


Κάποιοι από τους ερωτώμενους δήλωσαν ότι δεν γνωρίζουν να μας πουν σχετικά με την συγκοινωνία διότι οδηγούν και δεν την χρησιμοποιούν ποτέ. Τέλος κάποιοι άλλοι δήλωσαν ότι μένουν στην Δυτική παραλία όπου εκεί ο Δήμος δεν έχει μεριμνήσει για συγκοινωνία.

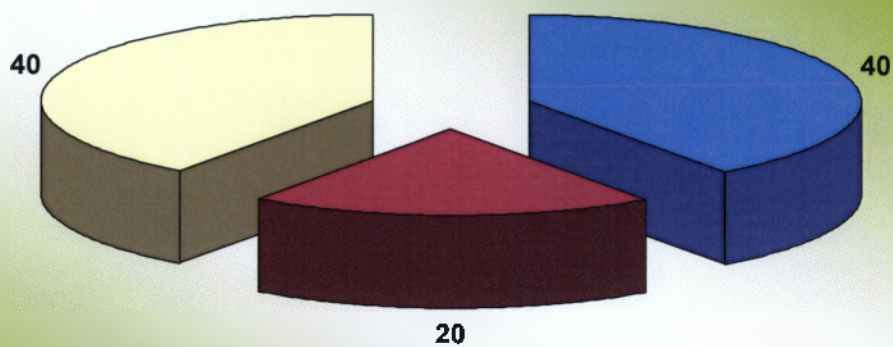


12) Ποια υπηρεσία θεωρείται ότι λείπει απ' την πόλη σας; (και που θα θέλατε να παρέχει ο Δήμος)

Ηλικίες 18-25:

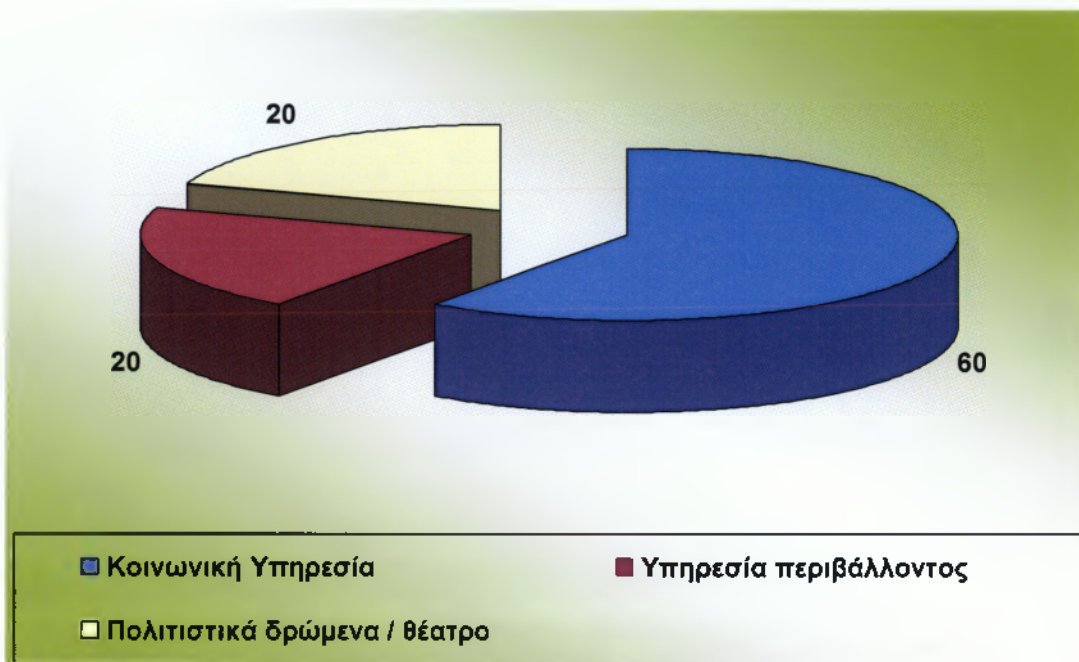


Ηλικίες 26-35:

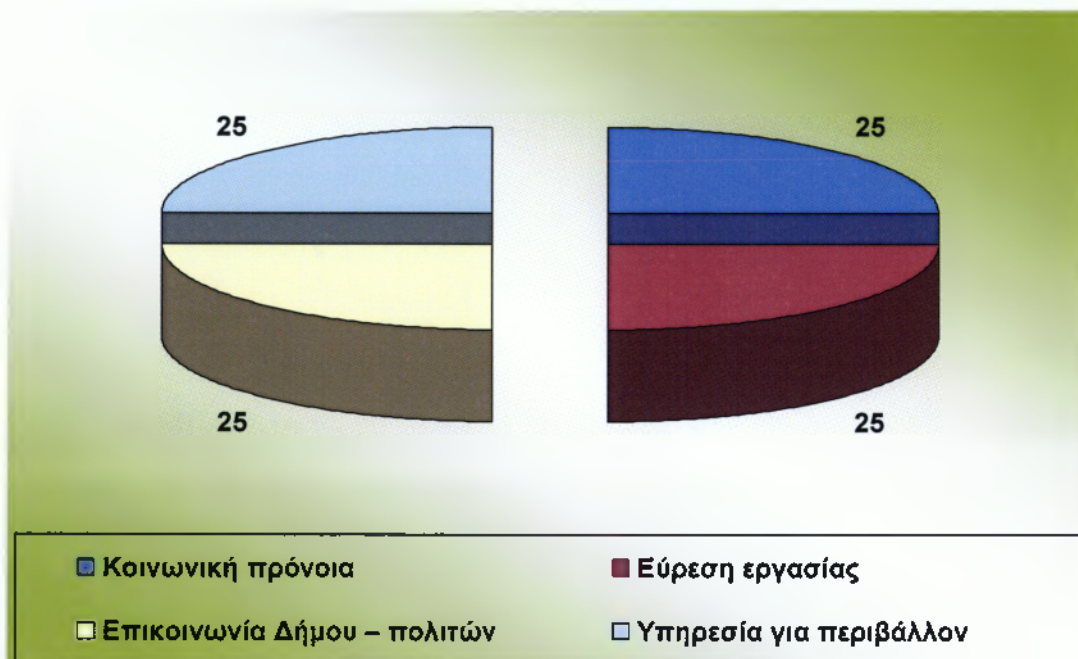


- Κοινωνική πρόνοια / αλληλεγγύη
- Υπηρεσίες πληροφόρησης
- Αθλητικοί χώροι / πολιτιστικές δραστηριότητες

**Ηλικίες 36-45:**

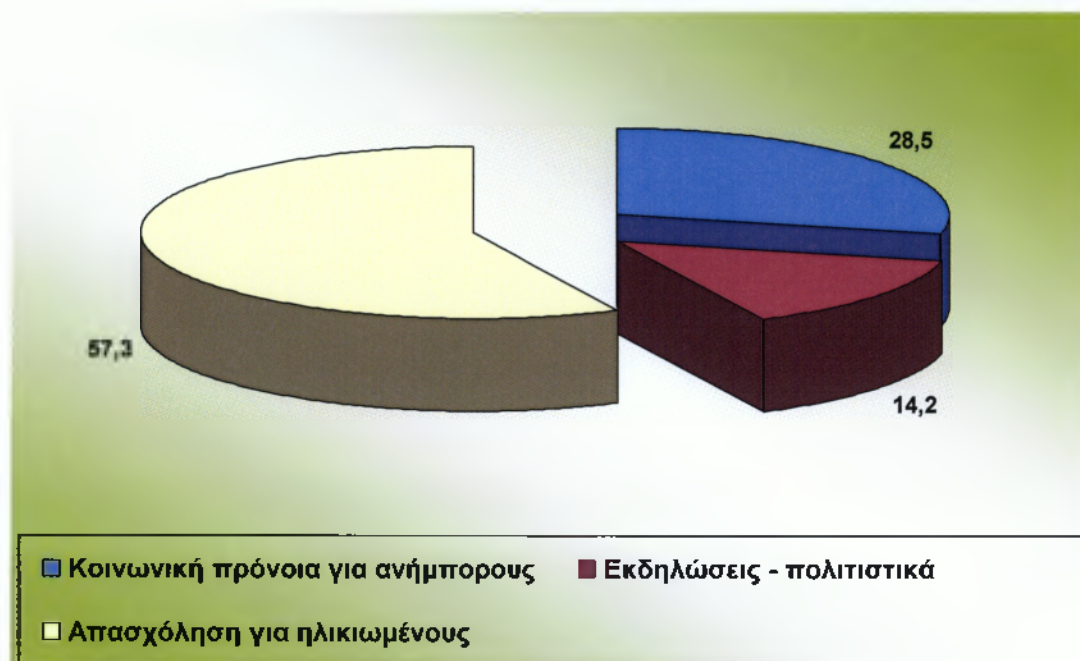


Ηλικίες 46-64:

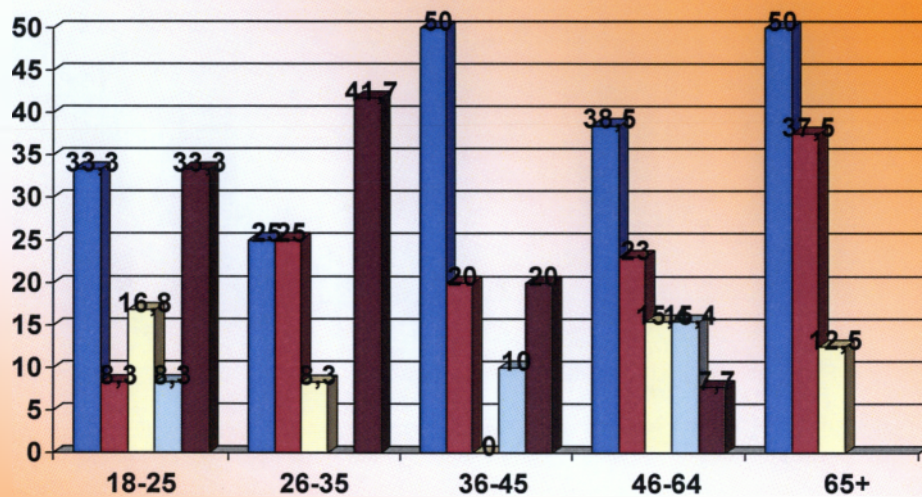




Ηλικίες άνω των 65:

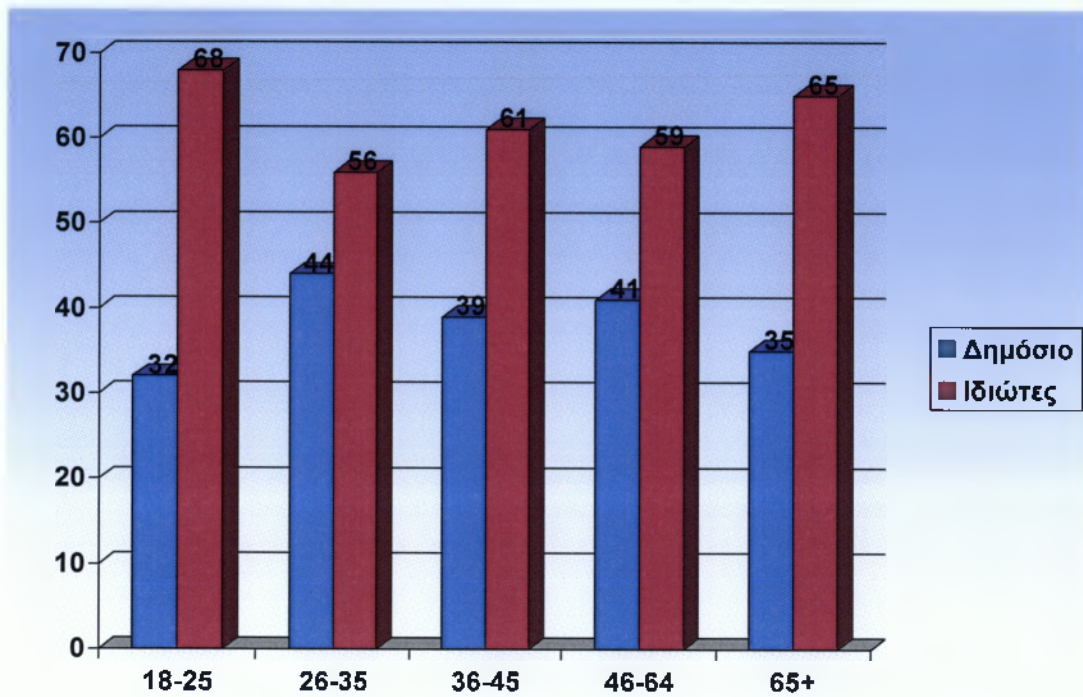


13) Για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων τι κάνετε;

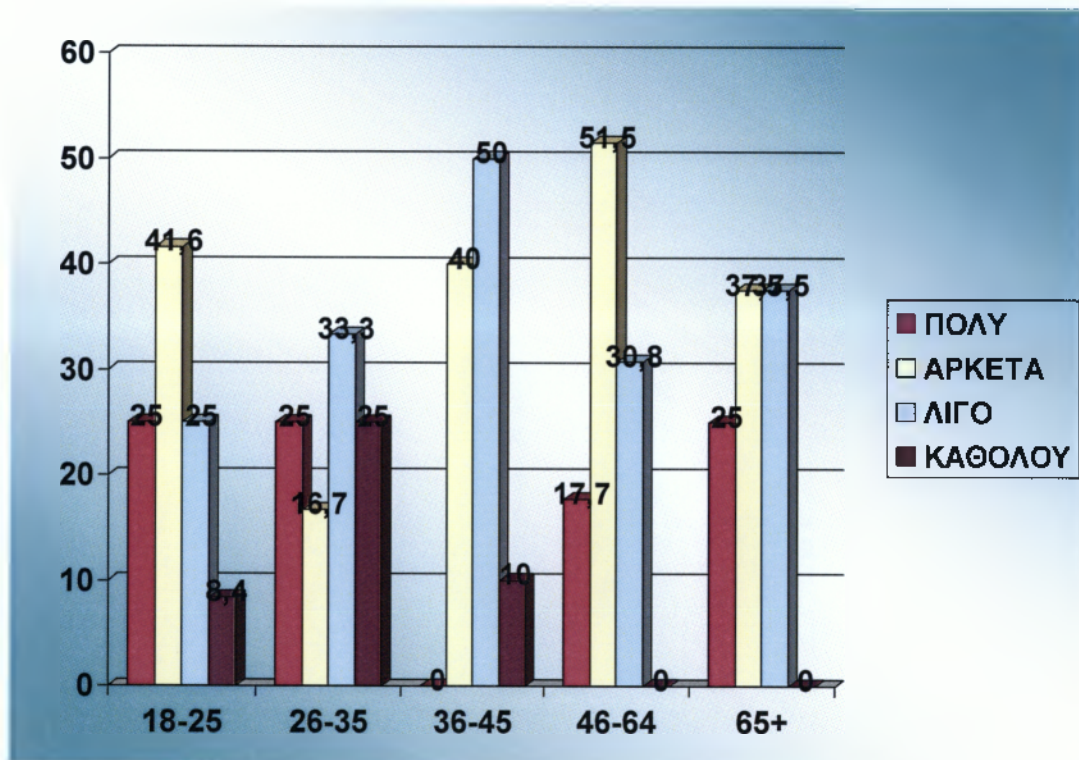


- Αφήνετε τους αρμόδιους να κάνουν τη δουλειά τους.
- Απευθύνεστε οι ίδιοι στους αρμόδιους
- Απευθύνεστε σε συλλόγους ή οργανώσεις
- Μαζικές κινητοποιήσεις
- Αδιαφορείτε

- 14) Νομίζετε αν κάποιες υπηρεσίες παρέχονταν από ιδιώτες θα ήταν καλύτερα;  
Ναι  
Όχι  
Ενδεικτικά αναφέρονται οι υπηρεσίες: Καθαριότητας, Συγκοινωνίας



- 15) Η ύπαρξη της Δημοτικής Αστυνομίας στην πόλη σας θεωρείτε ότι είναι:  
 Πολύ απαραίτητη,  
 Αρκετά απαραίτητη,  
 Λίγο απαραίτητη,  
 Καθόλου απαραίτητη;

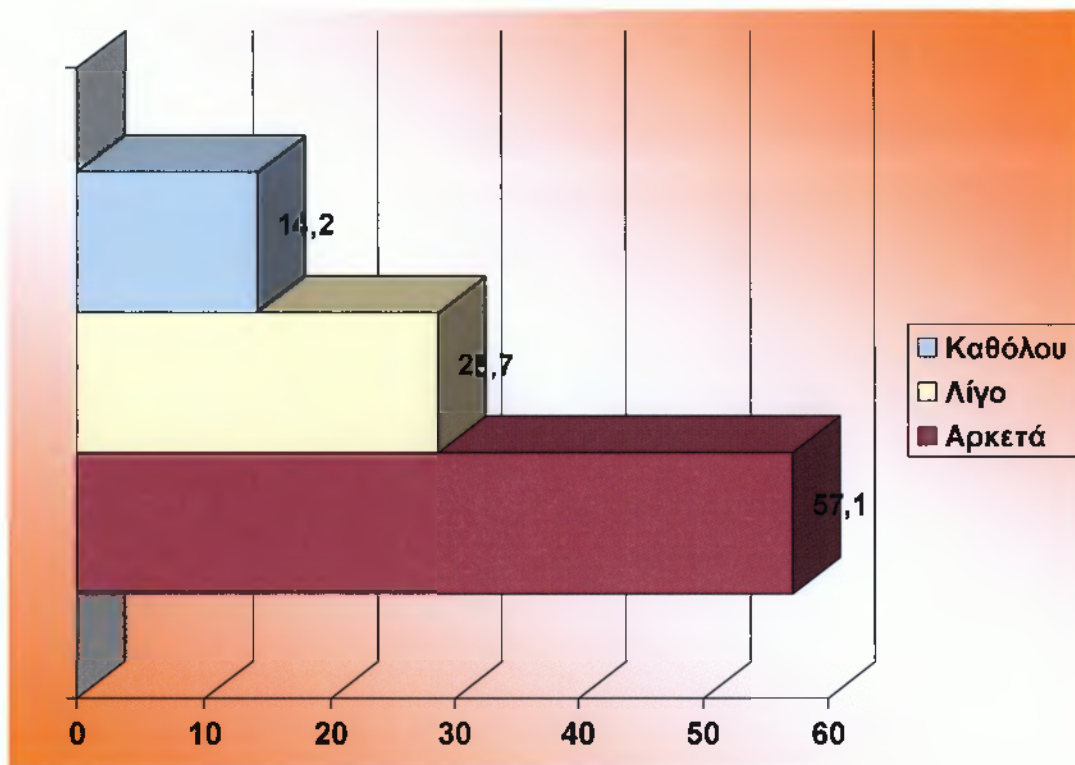




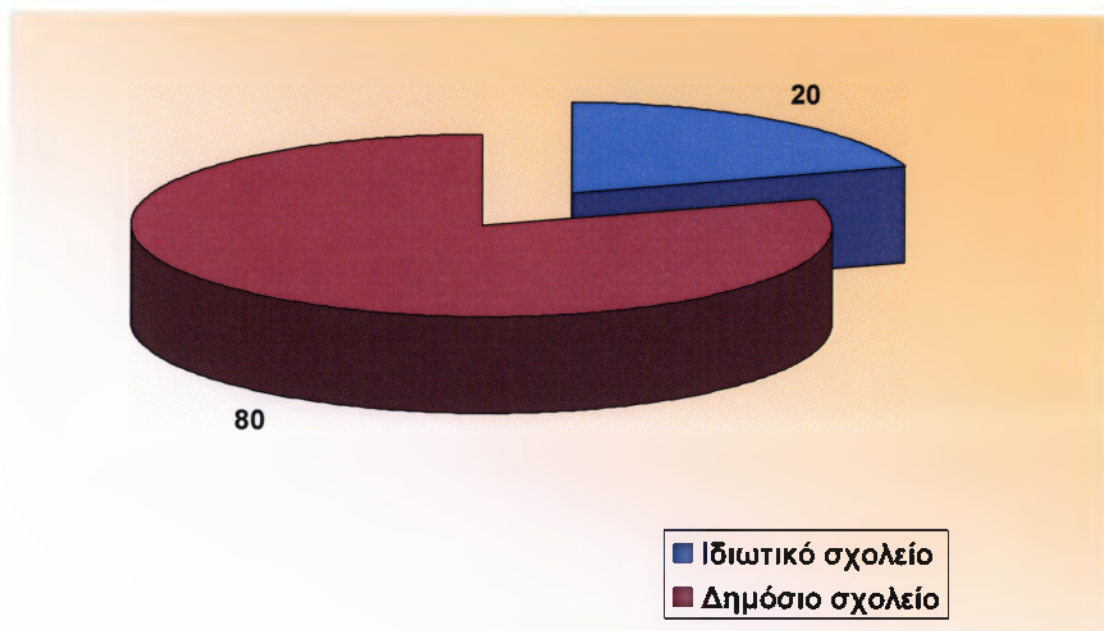
16) Σαν γονέας είσαστε ευχαριστημένοι από τον Παιδικό σταθμό, Νηπιαγωγείο, που πηγαίνει το παιδί σας ;  
Αρκετά,  
Λίγο,  
Καθόλου.

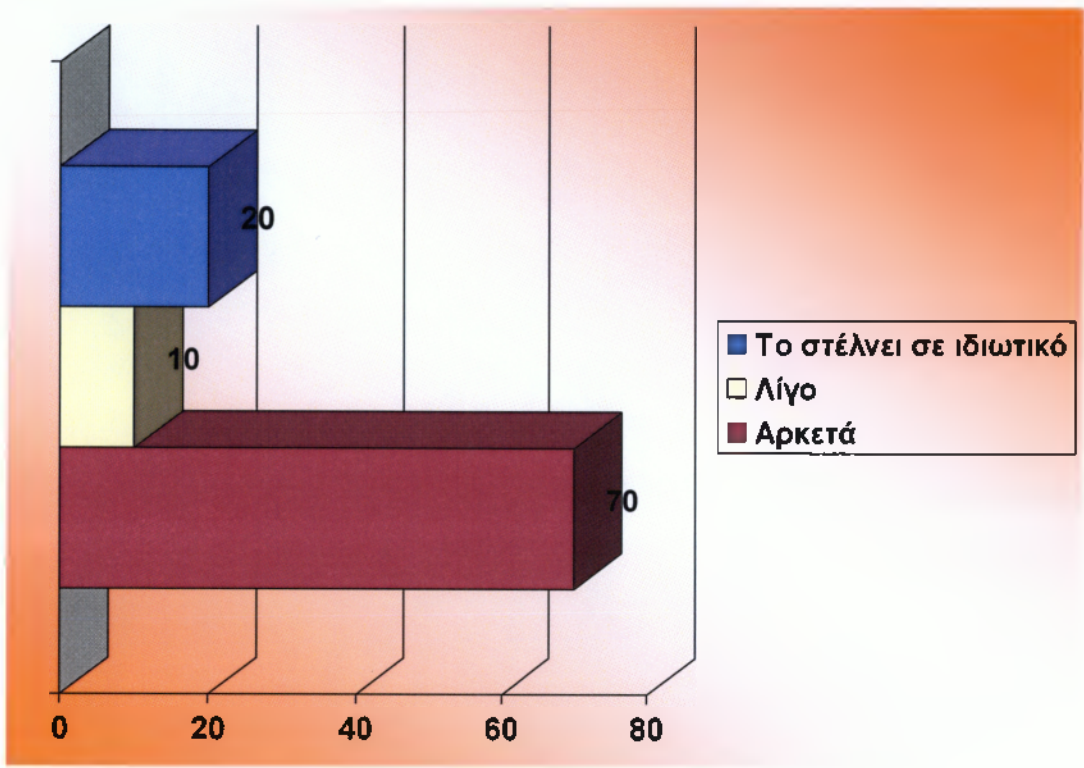
**ΗΛΙΚΙΕΣ 18-25:** Δεν έχουν παιδιά

**ΗΛΙΚΙΕΣ 26-35:**

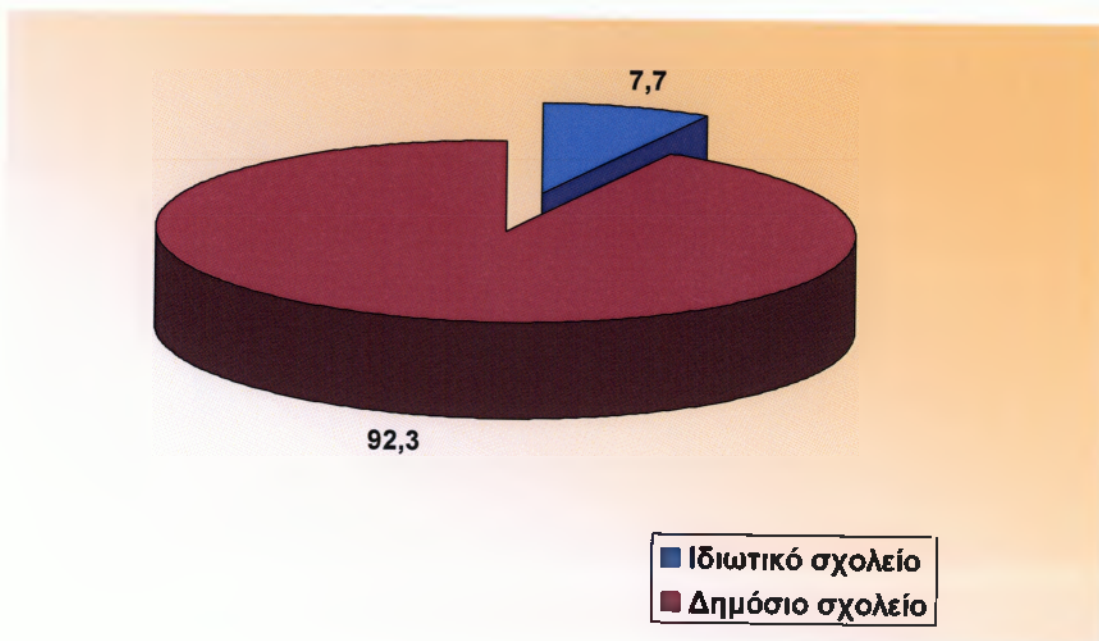


**ΗΛΙΚΙΕΣ 36-45:**

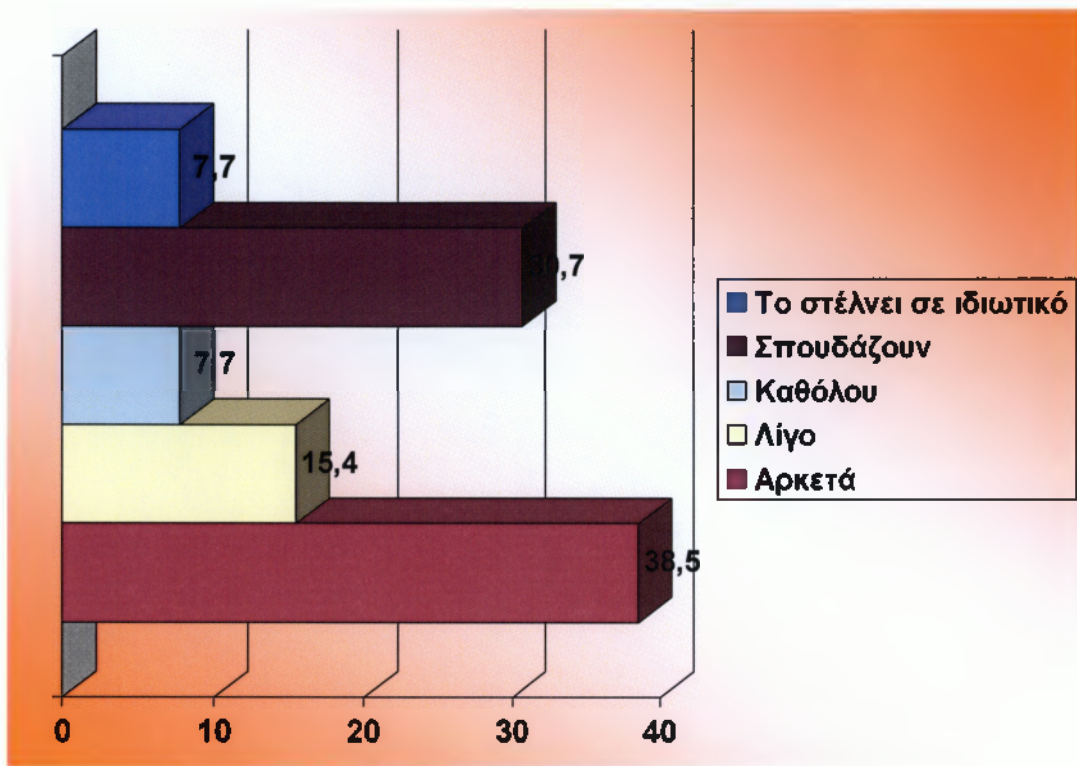




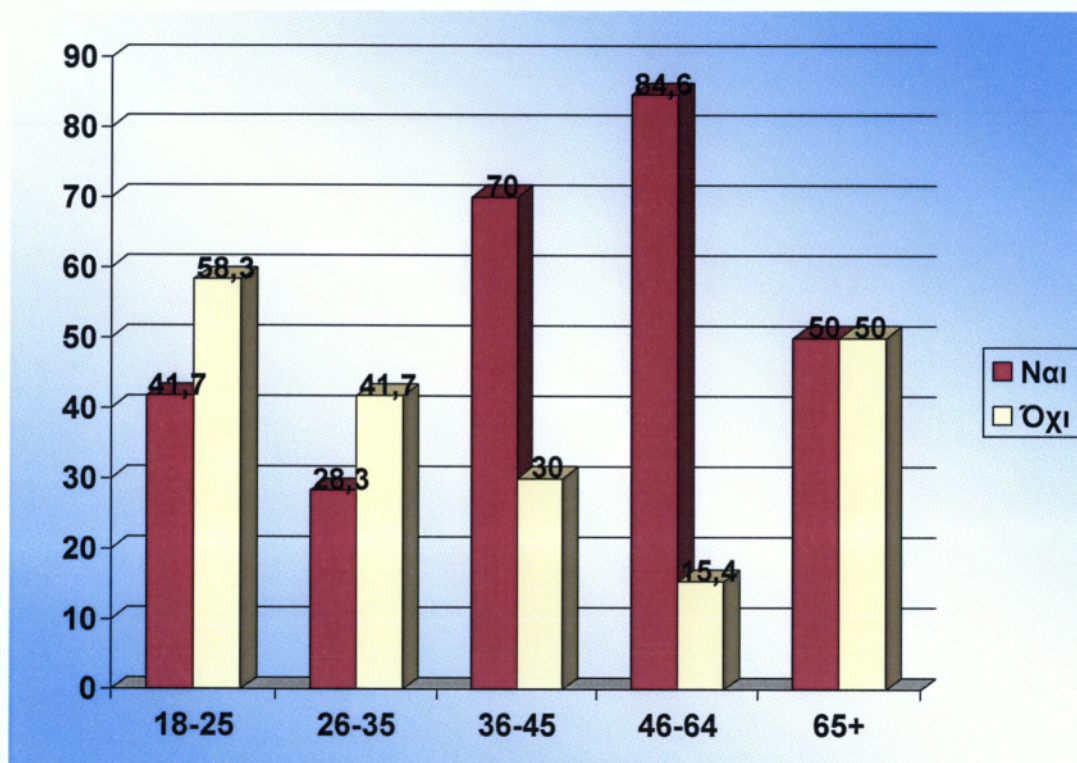
**ΗΛΙΚΙΕΣ 46-64:**



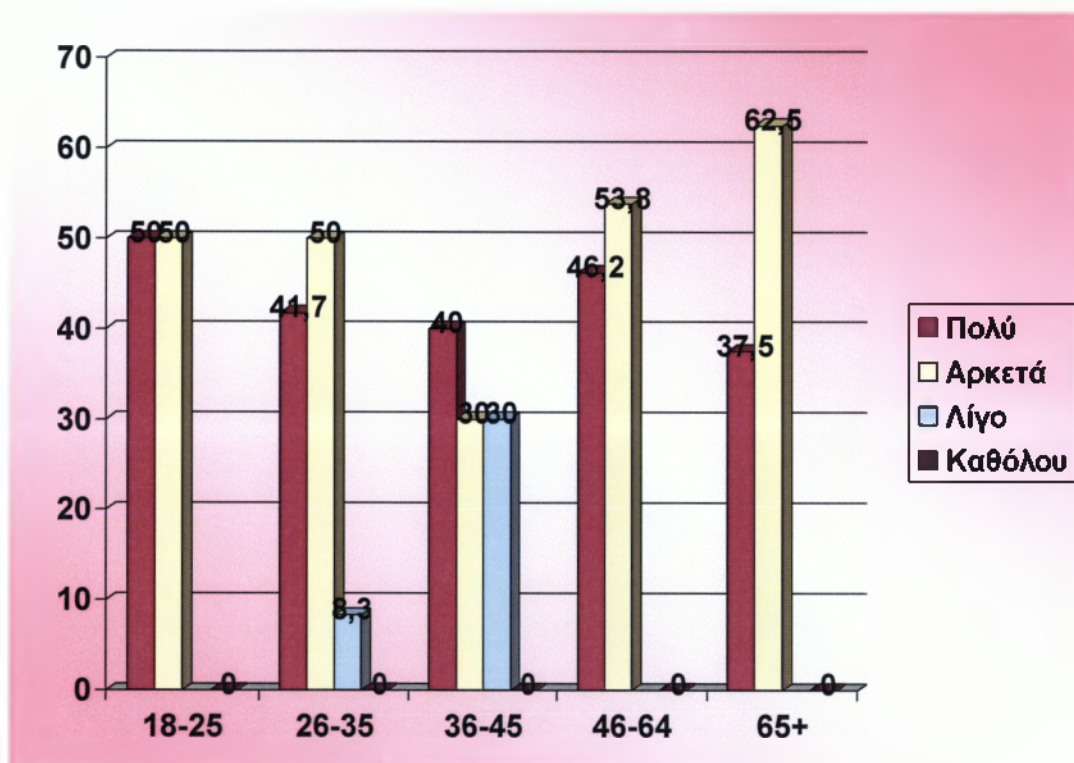




17) Γνωρίζετε την ύπαρξη κέντρων ανεξάρτησης και αποτοξίνωσης στο Δήμο σας;  
Ναι ή Όχι;



18) Θεωρείτε την ύπαρξή τους:  
Πολύ απαραίτητη,  
Αρκετά απαραίτητη,  
Λίγο απαραίτητη ,  
Καθόλου απαραίτητη;



19) Γνωρίζετε αν οι υπηρεσίες που προσφέρει το Κ.Α.Π.Η. είναι ικανοποιητικές προς τα μέλη του; Ναι ή Όχι;

Όλοι οι ερωτώμενοι σ' αυτή την ερώτηση απάντησαν πως είναι ικανοποιημένοι από τις υπηρεσίες που προσφέρει το Κ.Α.Π.Η.

20) Σαν πολίτης τι έχετε να προτείνετε για την καλύτερη παροχή υπηρεσίας από το Δήμο σας;

### **ΗΛΙΚΙΕΣ 18-25**

Οι προτάσεις έχουν να κάνουν με:

α) Με τη σωστή οργάνωση από τις αρχές που να έχουν ως στόχο την βελτίωση στις ήδη υπάρχουσες υπηρεσίες με αναπτυξιακές προοπτικές.

β) Τη βελτίωση της συγκοινωνίας τόσο των υπεραστικών-αστικών λεωφορείων όσο και στον ΟΣΕ.

γ) Τη μείωση του φοιτητικού εισιτηρίου που στην Καλαμάτα ανέρχεται σε 0,70€ για κάθε διαδρομή ενώ στην Θεσσαλονίκη για παράδειγμα τα 0,25€ με διάρκεια μετακίνησης 70 λεπτών της ώρας, προς οποιαδήποτε διαδρομή με δυνατότητα επικύρωσης του εισιτηρίου σε τέσσερα αναγραφόμενα σημεία.

δ) Τη λήψη μέτρων για την μείωση του κυκλοφοριακού με τη δημιουργία πάρκινγκ. Να υπάρξει δημοτική συγκοινωνία με συχνά δρομολόγια στην πόλη και με φθηνά εισιτήρια ώστε οι δημότες να την επιλέγουν μειώνοντας έτσι την κίνηση.

ε) Κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις για τους νέους και δημιουργία αθλητικών χώρων και κέντρα νέων.

στ) Μέριμνα για περισσότερη καθαριότητα, να μην αφαιρούν κάδους απορριμάτων από τα ήδη υπάρχοντα σημεία όπως για παράδειγμα στην οδό Ευαγγ.Θεοτόκου παράλληλη στην οδό Ανθείας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η φωτογραφία παρακάτω:



Εικόνα 1

Στην συγκεκριμένη οδό οι κάδοι απορριμάτων λείπουν δύο μήνες χωρίς να υπάρχει αντικατάσταση τους και οι δημότες αναγκάζονται να κατεβαίνουν κάτω απ' το νεκροταφείο (οδός Αγίας Παρασκευής) για την ρήψη των σκουπιδιών τους.

ζ) Υπήρχαν και κάποιοι βέβαιοι που δεν ήθελαν να δηλώσουν τίποτε λέγοντας πως ότι και να πουν δεν πρόκειται να ακουστεί και να αλλάξει κάτι.



### **ΗΛΙΚΙΕΣ 26-35:**

Εδώ οι ερωτώμενοι απάντησαν:

- α) Να υπάρχει περισσότερος έλεγχος στις ήδη υπάρχουσες υπηρεσίες ώστε οι εργαζόμενοι να κάνουν πιο σωστά στη δουλειά τους.
- β) Να υπάρχει καλύτερη εξυπηρέτηση χωρίς καθυστέρηση προς τους πολίτες.
- γ) Περισσότερα πάρκινγκ για μείωση της κυκλοφορίας των οχημάτων και δημιουργία μετρό.
- δ) Ύπαρξη περισσότερων βρεφικών σταθμών.

### **ΗΛΙΚΙΕΣ 36-45:**

- α) Αξιοποίηση των κοινωνικών λειτουργιών σε σχολεία και στο Δήμο υπέρ του κοινωνικού συνόλου.
- β) Δημιουργία πάρκινγκ για την μείωση της κοινωνικής συμφόρησης, και καλύτερη αξιοποίηση του τραμ.
- γ) Καλύτερη καθαριότητα και επανατοποθέτηση κάδων απορριμάτων στα σημεία αφαίρεσής τους.
- δ) Να κάνουν όλοι σωστά τη δουλειά τους ώστε να υπάρχει σε όλους τους τομείς βελτίωση και ανάπτυξη.
- ε) Η εξυπηρέτηση σε κάθε τομέα να είναι άμεση, να υπάρχει κατανόηση και ευγένεια.
- στ) Να σέβονται τους ανάπηρους και να μην παρκάρουν παράνομα σε χώρους πρόσβασης τους.

### **ΗΛΙΚΙΕΣ 46-64:**

- α) Βελτίωση και σύντομη εξυπηρέτηση σε όλες τις υπηρεσίες με το κατάλληλο προσωπικό σεβόμενοι τους πολίτες. Ο καθένας να κάνει σωστά τη δουλειά του χωρίς να χρησιμοποιεί χρήματα του Δήμου για κάλυψη προσωπικών εξόδων τηρώντας το ωράριο εργασίας του.
- β) Να εφαρμόζονται οι νόμοι και να δοθούν περισσότερες αρμοδιότητες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση καθώς και περισσότερη οικονομική αυτοτέλεια
- γ) Να υπάρχει περισσότερη δράση στο Δήμο και αν χρειαστεί να αλλάξει η Δημοτική Αρχή για το κοινωνικό όφελος.
- δ) Να υπάρξουν μεγαλύτερα πεζοδρόμια και ποδηλατοδρόμοι στην πόλη.
- ε) Να υπάρχουν αυστηρότερα μέτρα σε παραβάτες επί θεμάτων καθαριότητας, κατάληψης δημοτικών χώρων και παράνομης στάθμευσης.

### **ΗΛΙΚΙΕΣ ΑΝΩ ΤΩΝ 65:**

- α) Βελτίωση σε όλους τους τομείς με έμφαση στον τομέα της καθαριότητας και προσπάθεια επίλυσης του κυκλοφοριακού στην πόλη.
- β) Στις υπηρεσίες να είναι πιο εργατικοί και σωστοί στη δουλειά τους ώστε να λειτουργούν αποδοτικότερα και να μην υπάρχει ταλαιπωρία στην εξυπηρέτηση..
- γ) Σεβασμός στην Τρίτη ηλικία, να μην τους ξεχνούν, να τους προσέχουν. Μείωση της ακρίβειας που επικρατεί για να μπορούν να επιβιώσουν.

## Έρευνα

### **α) Α ΚΑΠΗ**

Στις 31 Σεπτεμβρίου 2008, 10:30 π.μ. επισκέφθηκα το Ά ΚΑΠΗ Καλαμάτας που βρίσκεται στην οδό Μπούτση 2. Το κτίριο που στεγάζεται το ΚΑΠΗ ανήκει στο Δήμο Καλαμάτας, ως δημοτικό ίδρυμα και είναι δωρεά του Αντωνίου και Νίκης Αντωνακάκη-Αργυροπούλου. Το ΚΑΠΗ είναι ανοιχτό Δευτέρα έως Παρασκευή (εκτός Σαββάτου και Κυριακής), τα πρωινά από 07:30 π.μ.- 14:00μ.μ. και τα απογεύματα από 17:00 μ.μ. – 20:00μ.μ. Έχει εγγεγραμμένα 1300 μέλη από τα οποία τα 200 είναι ενεργά. Όσοι επιθυμούν να γίνουν μέλη του δεν έχουν παρα να υποβάλλουν μια απλή αίτηση εγγραφής. Εκδίδεται κάρτα η οποία ανανεώνεται όταν χρειάζεται.

Στο ΚΑΠΗ εργάζονται 9 άτομα και άλλα 4 άτομα ως βοηθητικό προσωπικό με σύμβαση από το Δήμο όπως επίσης και άλλα 13 άτομα ένα για κάθε πρόγραμμα που υλοποιεί το ΚΑΠΗ. Δηλαδή, δάσκαλοι για μαθήματα χορού, μουσικής, χορωδίας, ζωγραφικής, πηλοπλαστικής όπως επίσης υπάρχει και γυμναστής, μασέρ, φυσιοθεραπευτής, γιατρός, κοινωνική λειτουργός και το προσωπικό καθαριότητας. Ο Δήμος καλύπτει όλα τα παραπάνω από οικονομικής πλευράς και ο πρόεδρος (του ΚΑΠΗ) τόνισε ότι ο προϋπολογισμός που τους παρέχεται είναι αρκετά καλός ώστε να ικανοποιούνται αποδοτικά όλες οι ανάγκες του ΚΑΠΗ.

Το ΚΑΠΗ πραγματοποιεί 8-10 ψυχαγωγικές εκδηλώσεις το χρόνο. Απ' τις πιο σημαντικές είναι η γιορτή της 3<sup>ης</sup> ηλικίας, την 1<sup>η</sup> Οκτωβρίου και η γιορτή της γυναίκας στις 8 Μαρτίου. Εκτός από τις γιορτές το ΚΑΠΗ πραγματοποιεί και εκδρομές (μονοήμερες και πολυήμερες). Τα έξοδα των εκδρομών αυτών καλύπτονται κατά το ήμισυ από το Δήμο και κατά το ήμισυ από τους ίδιους τους συμμετέχοντες ελαφρύνοντας έτσι το κόστος τους.

Στο χώρο του ΚΑΠΗ λειτουργεί κυλικείο. Εκεί συνήθως συναντιούνται οι ηλικιωμένοι και περνούν την ώρα τους. Σε συνομιλία μου με αρκετούς ηλικιωμένους μου είπαν πως είναι πολύ ευχαριστημένοι από το Κ.Α.Π.Η. διότι γι' αυτούς είναι μια καθημερινή συνήθεια, συναντιούνται και συζητούν μεταξύ τους, αστεϊεύονται, δεν νιώθουν μοναξιά και μελαγχολία, τους αρέσει που ασχολούνται με τα καλλιτεχνικά, που κάνουν γιορτές και πάνε εκδρομές.

Μέσα απ' την ξενάγησή μου στο χώρο του ΚΑΠΗ οφείλω να ομολογήσω ότι βρίσκεται σε αρκετά καλή κατάσταση, καθαρός, χωρίς σκουπίδια και με πλήρη επίπλωση, η λειτουργία του είναι ομαλή και ικανοποιητική κάτι που διαπίστωσα και από τα καλά λόγια των μελών του!



**Εικόνα 2**  
Άποψη του  
εσωτερικού  
χώρου του  
ΚΑΠΗ.



**Εικόνα 3**  
Άποψη του  
εξωτερικού  
χώρου του  
ΚΑΠΗ.



## β) 15<sup>ο</sup> διθέσιο Νηπιαγωγείο Λεικών

Στις 10 Οκτωβρίου 2008, 12:30π.μ.επισκέφθηκα το 15<sup>ο</sup> διθέσιο Νηπιαγωγείο Λεικών που βρίσκεται στην Α πάροδο Αγίου Γεωργίου. Το νηπιαγωγείο έχει δύο τμήματα, το κλασικό και το ολοήμερο. Στο κλασικό πηγαίνουν 19 νήπια και στο ολοήμερο 18. Τα νήπια του κλασικού σχολάνε στις 12:30π.μ.ενώ τα νήπια του ολοήμερου παραμένουν εκεί περισσότερο χρόνο και σιτίζονται εκεί με φαγητό από το σπίτι τους υπό την επίβλεψη των δύο νηπιαγωγών που υπάρχουν εκεί.

Συνομιλώντας με κάποιες μητέρες μου είπαν ότι τα παιδιά τους, τους λένε με τι ασχολούνται στο νηπιαγωγείο (τραγούδια, παραμύθια, χειροτεχνίες και ποιήματα για τις γιορτές όπως επίσης συμβουλές για την διατροφή, την προστασία του περιβάλλοντος από τα σκουπίδια και την ανακύκλωσή τους). Οι μητέρες συζητούν μεταξύ τους και με τις νηπιαγωγούς όποιο θέμα προκύπτει και συμμετέχουν στις γιορτές που κάνουν τα παιδιά για τους γονείς. Σχετικά με το θέμα της καθαριότητας-υγιεινής που είναι βασικό, είπαν ότι καθαριότητα υπάρχει αλλά θα μπορούσε να ήταν και καλύτερα τα πράγματα, αφού στο χώρο αυτό υπάρχουν παιδιά και απ' αυτό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η υγεία τους. Δεν είναι απόλυτα ευχαριστημένοι από αυτό ούτε από την διαμόρφωση του εξωτερικού χώρου ο οποίος χρειάζεται ανάπλαση.

Μιλώντας και με τα νήπια μου είπαν ότι τους αρέσει στο νηπιαγωγείο, μαθαίνουν πολλά πράγματα εκεί αλλά τους λείπει μια παιδική χαρά με κούνιες, τραμπάλες και ότι άλλο συνεπάγεται αυτή.

Στην προσπάθεια μου να προσεγγίσω τις δύο νηπιαγωγούς, η μια ήταν θετική απέναντι μου, μου είπε ότι το κτίριο εσωτερικά δεν έχει κάποιο πρόβλημα αλλά εξωτερικά χρειάζεται βάψιμο και ο χώρος της αυλής θέλει αμμόστρωση. Απαραίτητη είναι και η δημιουργία παιδικής χαράς που επιθυμούν τα νήπια, όπως σίγουρα απαραίτητη είναι και η αλλαγή περιφραξής, η αντικατάσταση του σκουριασμένου και επικίνδυνου συρματοπλέγματος με ακίνδυνο και καλύτερης ποιότητας υλικό. Για όλα αυτά απαιτούνται αρκετά χρήματα τα οποία δεν υπάρχουν και ο Δήμος πρέπει να βοηθήσει.

Απ' τα παραπάνω συμπεραίνω ότι στο συγκεκριμένο νηπιαγωγείο υπάρχουν κάποιες ελλείψεις που ο Δήμος πρέπει να εντοπίσει, να μεριμνήσει και να υλοποιήσει για την καλύτερη και ασφαλέστερη λειτουργία του.



## γ) Τομέας πληροφόρησης

Στις 4 Δεκεμβρίου 2008 επισκέφθηκα τον κ. Μπασακίδη υπεύθυνο αντιδήμαρχο σχετικά με την πληροφόρηση στο δήμο Καλαμάτας. Σε συνομιλία μαζί του μου είπε ότι σε πρώτη φάση δίνεται η δυνατότητα στους δημότες να έχουν τηλεφωνική επικοινωνία με το δήμο καλώντας στο 27210 60700, στη λεγόμενη γραμμή του δημότη και να κάνουν τα παράπονα και τις καταγγελίες τους. Σε δεύτερη φάση μου είπε ότι ο δήμος έχει και την αντίστοιχη ιστοσελίδα [polites@dimos-kalamatas.gr](mailto:polites@dimos-kalamatas.gr) όπου οι δημότες μπορούν να πληροφορηθούν για τις δραστηριότητες του Δήμου, να υποβάλλουν τα αιτήματά τους και τέλος να κάνουν τα παράπονα και τις καταγγελίες τους. Σε ερώτησή μου εάν έχουν κάνει κάποια νέα υπηρεσία για την εξυπηρέτηση του πολίτη μέσω του διαδικτύου απάντησε πως από τις αρχές του νέου έτους οι πολίτες θα έχουν τη δυνατότητα να κάνουν τις πληρωμές και τις συναλλαγές τους ηλεκτρονικά. Επίσης, θα γίνονται δημοσκοπήσεις για θέματα που αφορούν την πόλη ώστε όσοι πολίτες θέλουν να εκφέρουν ελεύθερα τη γνώμη τους κάνοντας έτσι ένα βήμα πιο κοντά στην επικοινωνία του δήμου με τους πολίτες και συμβάλλοντας στη προσπάθεια για την προαγωγή της ηλεκτρονικής δημοκρατίας.

Ένα παράδειγμα εξυπηρέτησης βάσει της παραπάνω ιστοσελίδας είναι το άρθρο που δημοσιεύτηκε στην τοπική εφημερίδα «Θάρρος» στις 5 Δεκεμβρίου 2008 (βλ. παράρτημα).



**Εικόνα 4**

#### **δ) Τομέας καθαριότητας**

Την ίδια μέρα επισκέφθηκα τον κ. Αθανασόπουλο στο Δημαρχείο Καλαμάτας υπεύθυνος αντιδήμαρχος στον τομέα της καθαριότητας. Ο ίδιος μου είπε ότι προσπαθεί μαζί με το υπόλοιπο προσωπικό να ικανοποιήσουν τις υποχρεώσεις τους που έχουν απέναντι στους πολίτες. Τόνισε ότι για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να υπάρχει συνεργασία δήμου και πολιτών. Είπε πως όταν οι πολίτες ξεχνούν τις υποχρεώσεις τους απέναντι στο δήμο τότε αυτά που ζητούν δεν μπορούν να υλοποιηθούν. Οι υποχρεώσεις του δήμου καλύπτονται με τα ανταποδοτικά τέλη από την πλευρά των πολιτών, οι πολίτες πληρώνουν τα ανταποδοτικά τέλη και ο δήμος φροντίζει για στην συγκεκριμένη περίπτωση για καλύτερη καθαριότητα. Κατά διαστήματα αυτά αυξάνονται λόγω του ότι αυξάνονται και τα έξοδα για τη συντήρηση των οχημάτων, για καύσιμα και για την αμοιβή των εργαζομένων.

Όσον αφορά την ερώτησή μου γιατί οι κάδοι στην οδό Ευαγγ. Θεοτόκου δεν έχουν επανατοποθετηθεί στις θέσεις τους εδώ και δύο μήνες ο κ Αθανασόπουλος μου εξήγησε ότι αυτή η μη επανατοποθέτησή τους δεν οφείλεται σε έλλειψη κάδων ή αδιαφορία αλλά στο ότι δεν υπάρχει συνεννόηση και προσπάθεια από την πλευρά των δημοτών με το δήμο . Ο λόγος είναι ότι ο δρόμος στην οδό αυτή είναι ιδιαίτερα στενός , επίσης οι κάτοικοι παρκάρουν και τα αυτοκίνητά τους στο δρόμο αυτό γεγονός που δυσχεραίνει την διέλευση των απορριμματοφόρων. Ο δήμος ζήτησε από τους εκεί κατοίκους να παρκάρουν πιο κάτω τα οχήματά τους ώστε να μπορούν τα απορριμματοφόρα να έχουν πρόσβαση χωρίς όμως αυτό να γίνει πράξη. Πολλοί κάτοικοι ζητούν την επανατοποθέτησή των κάδων αλλά κάποιοι δεν θέλουν αυτοί οι κάδοι να τοποθετηθούν έξω από το σπίτι τους για λόγους καθαριότητας αλλά και αισθητικής Έτσι στην συγκεκριμένη οδό η κατάσταση παραμένει η ίδια.



**Εικόνα 5: Αποψη του δρόμου στην οδό Ευαγγ. Θεοτόκου.**





Εικόνα 6: Άλωση του δρόμου στη οδό Ευαγγ. Θεοτόκου

### **ε) Τομέας συγκοινωνίας**

Στη συνέχεια συνάντησα και τον αντιδήμαρχο κ. Σπίνο, υπεύθυνο στον τομέα της συγκοινωνίας. Μιλήσαμε για την αστική- υπεραστική συγκοινωνία που υπάρχει και σχετικά με προτάσεις των δημοτών που επιθυμούν δημοτική συγκοινωνία μου απάντησε ότι πως κάτι τέτοιο δεν βρίσκεται στα σχέδια εφαρμογής του δήμου . Μου είπε πως στην Καλαμάτα εφαρμόζεται αυτό το διάστημα ένα νέο πρόγραμμα το "συν κοινωνία" που σύμφωνα με αυτό από το νέο έτος θα αυξηθούν τα υπεραστικά αλλά και τα αστικά δρομολόγια, οι διαδρομές μέσα στην πόλη θα είναι πιο συχνές και θα υπάρξει και συγκοινωνία και σε περιοχές όπου δεν υπήρχε, όπως στα Λείκα όπου υπάρχει το τελευταίο διάστημα. Όσον αφορά το κυκλοφοριακό μου είπε πως σε λίγους μήνες θα τοποθετούνται παρκόμετρα στα αυτοκίνητα με σκοπό την μείωση της κυκλοφορίας των οχημάτων και επίσης στο μέλλον προβλέπεται δημιουργία υπογείου πάρκινγκ κοντά στην Νομαρχία χωρητικότητας 220 οχημάτων.

### **στ) Δημοτική Αστυνομία**

Το μεσημέρι της 4<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 2008 συνάντησα δυο Δημοτικούς Αστυνόμους, του δήμου στην κεντρική πλατεία της πόλης, συνομιλώντας μαζί τους μου είπαν πως οι πολίτες δεν τους αποδέχονται εύκολα με την αρμοδιότητα που έχουν να επιβλέπουν και να "επιβάλλουν" δηλαδή την τάξη στην πόλη. Αρκετές φορές έρχονται σε αντιπαράθεση οι πολίτες μαζί τους λόγω των επιπλήξεων τους. Πιστεύουν πως όσο περνάει ο καιρός οι πολίτες θα αντιληφθούν το έργο και την προσπάθειά τους σχηματίζοντας έτσι μια δεύτερη γνώμη. Οι ίδιοι βρισκόταν εν ώρα εργασίας οπότε δεν είχαν περισσότερο χρόνο να μου πουν περισσότερα και μου είπαν να επισκεφθώ το χώρο όπου στεγάζονται τα γραφεία της Δημοτικής Αστυνομίας στο Πνευματικό Κέντρο. Εκεί συνάντησα την υπεύθυνη η οποία μου είπε (όπως φαίνεται από τα λόγια των Δημοτικών Αστυνόμων αλλά και από τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου) ότι ο θεσμός της Δημοτικής Αστυνομίας είναι ένας νέος θεσμός που εφαρμόζεται στην πόλη της Καλαμάτας τους τελευταίους μήνες και σε πρώτη φάση δεν είναι αποδεκτός από τους περισσότερους πολίτες. Ο λόγος είναι ότι η μη συμμόρφωση των πολιτών στις υποδείξεις των δημοτικών αστυνόμων επιφέρει επιπλήξεις και πρόστιμα γεγονός που δυσαρεστεί τους πολίτες και κάποιοι απ' αυτούς αντιδρούν.



Η υπεύθυνη μου εξήγησε πως οι Δημοτικοί Αστυνόμοι δεν είναι αστυνόμοι αλλά διοικητικοί υπάλληλοι με αστυνομικά καθήκοντα, στοχεύουν στην εύρυθμη λειτουργία της πόλης, είναι υπηρεσία του πολίτη και κοντά στον πολίτη όταν τη χρειαστεί. Οι αρμοδιότητες της Δημοτικής Αστυνομίας έχουν να κάνουν με την τήρηση της τάξης στην πόλη, με θέματα καθαριότητας και με ελέγχους για την σωστή στάθμευση των οχημάτων που από το νέο έτος θα αυξηθούν καθώς θα τοποθετούνται παρκόμετρα για καλύτερο έλεγχο στα σταθμευμένα οχήματα. Τέλος μου είπε ότι οι προσπάθειές τους φέρνουν κάποια μικρά αποτελέσματα τόσο στην κυκλοφορία-στάθμευση των οχημάτων όσο και στην συμμόρφωση μετά από τις επιπλήξεις της Δημοτικής Αστυνομίας.

### **ζ) Τομέας κοινωνικής πολιτικής**

Το μεσημέρι της 5<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 2008 επισκέφθηκα τον τομέα της κοινωνικής πολιτικής ( Κοινωνικός Φορέας) που βρίσκεται στην στοά Λόντου. Συνάντησα την αντιδήμαρχο, για την κοινωνική πολιτική, κ. Οικονομάκου. Κατά τη συνομιλία μας μ' ενημέρωσε ότι αυτό το διάστημα στο δήμο Καλαμάτας έχουμε την συγχώνευση κάποιων δημοτικών επιχειρήσεων , της ΔΕΠΙΑΚ (Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας ), του ΔΗΠΕΘΕΚ (Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας), της ΔΕΤΑΚ (Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας) του ΚΕΚ (Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης) και την σύσταση μιας νέας κοινωφελούς επιχείρησης με την επωνυμία: **ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ (ΦΑΡΙΣ)**.

Ο τομέας της κοινωνικής πολιτικής θα ονομαστεί: **τομέας κοινωνικής αλληλεγγύης**. Σκοπός του τομέα αυτού είναι:

- Η υποστήριξη και η κοινωνική φροντίδα της παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας με τη δημιουργία Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) και Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ).
- Η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα που έχουν ως στόχο την μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας με την δημιουργία ιατρείων κέντρων αρωγής υγείας, κέντρων ψυχικής υγείας, υποστήριξης ατόμων με αναπηρία καθώς και κέντρα συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας.
- Η υποστήριξη των ατόμων που βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό (συμβουλευτική, συναισθηματική, κοινωνική, οικονομική) και τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.
- Η ύπαρξη μέριμνας για την στήριξη των οικονομικά αδύνατων δημοτών και προσπάθεια ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής.

- Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικού δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα έχουν ως στόχο την κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη του δήμου.
- Τέλος, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και η συμμετοχή σε προγράμματα- δράσεις για την ένταξη των παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική ζωή της τοπικής κοινωνίας.

Πέρα από αυτά σήμερα ο Κοινωνικός Φορέας προσπαθεί να καλύψει όσο μπορεί τις ανάγκες όπου αυτές υπάρχουν. Σχετικά με τους άπορους, ο κοινωνικός φορέας με τη βοήθεια του δήμου και κάποιων χορηγών της πόλης, έχει δημιουργήσει το "κοινωνικό παντοπωλείο" που βρίσκεται στο βιοτεχνικό πάρκο. Από το νέο έτος και με τη δημιουργία του νέου φορέα, οι άποροι θα μπορούν από εκεί να προμηθεύονται δωρεάν τρόφιμα, ενδύματα, σχολικά είδη, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους μετά από καταγραφή και έρευνα των αναγκών τους. Το ίδιο ισχύει και για τους μετανάστες. Έχει συσταθεί επιτροπή υποστήριξης μεταναστών όπου και πάλι γίνεται καταγραφή και έρευνα των αναγκών και θα ακολουθείται η προμήθεια των απαραίτητων, από το ίδιο σημείο καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Επίσης για τα παιδιά των μεταναστών πραγματοποιούνται εκδρομές όπως αυτή που πραγματοποιήθηκε στα μέσα Νοεμβρίου όπου επισκέφθηκαν τον αρχαιολογικό χώρο στο Μαυρομάτη στην Αρχαία Μεσσήνη αλλά και γιορτές όπως αυτή που ετοιμάζεται να πραγματοποιηθεί το πρωί της 14<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 2008 στο Δημοτικό Θέατρο Καλαμάτας βάσει του προγράμματος ΖΩΦΟΡΟΣ.

Ο Κοινωνικός Φορέας είναι υπεύθυνος μαζί με την βοήθεια του Δήμου και της Νομαρχίας για την μετεγκατάσταση των τσιγγάνων όπου μένουν σε καταυλισμούς στην περιοχή της Καρυδιάς. Βάσει απογραφής έχουν εγκατασταθεί οι τσιγγάνοι εδώ και λίγες μέρες στην Μπιρμπίτα, στην δυτική παραλία όπου έχουν κατασκευαστεί 66 σπίτια, είναι μια προσωρινή κατασκήνωση θα λέγαμε, με παροχές νερού, ηλεκτρικού ρεύματος, αποχετευτικό σύστημα, ιατρείο, χώρους εκδηλώσεων. Υπάρχουν βέβαια και τσιγγάνοι οι οποίοι δεν έχουν απογραφεί και ο Δήμος έχει μεριμνήσει την εγκατάστασή τους σε γειτονικά οικόπεδα με την δημιουργία επιπλέον σπιτιών - καταλυμάτων.

Επίσης, ο Κοινωνικός Φορέας διαθέτει ένα αυτοκίνητο από το ΑΧΕΠΑ για την μεταφορά ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) όπου το έχουν ανάγκη και το ζητούν για την επίσκεψή τους σε γιατρούς, νοσοκομεία ή όπου αλλού επιθυμούν για τα ψώνια τους, τη βόλτα τους πραγματοποιώντας και εκδρομές υπό την μέριμνα του φορέα. Τέλος, υπάρχει και στην Καλαμάτα ένα από τα 24 ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ (Κέντρα Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης Ατόμων με ειδικές ανάγκες) που υπάρχουν στην Ελλάδα και υπάγονται στο Υπουργείο Υγείας. Φροντίζουν πέρα από το ειδικό σχολείο, για την εκπαίδευση, κοινωνική υποστήριξη και κατάρτιση ΑμεΑ.

Σκοπός τους, η συμβουλευτική στήριξη και αντιμετώπιση βιοψυχοκοινωνικών αναγκών με την παροχή υπηρεσιών για την κοινωνική τους στήριξη και την ένταξή τους στην κοινωνία. Επίσης παροχή έγκυρης πληροφόρησης και ενημέρωσης σε αυτούς και στις οικογένειές τους σε θέματα αναπηρίας όπως επίσης και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας Στελεχώνονται με εξειδικευμένο προσωπικό, ψυχολόγοι, φυσίατροι, λογοθεραπευτές, φυσιοθεραπευτές, κοινωνικοί λειτουργοί..

Ο Κοινωνικός Φορέας εποπτεύει και στηρίζει και δύο προγράμματα του Δήμου Καλαμάτας (τα οποία υλοποιεί η ΔΕΤΑΚ) το **"Βοήθεια στο σπίτι"** του ορεινού όγκου του Ταυγέτου και το **ΚΔΑΠ** (Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών) όπου στεγάζεται στο παλαιό δημοτικό της Μ. Μαντίνειας το οποίο με τον ερχομό του νέου έτους θα σταματήσει να λειτουργεί λόγω έλλειψης χρηματοδότησής του.

Στο πρόγραμμα "Βοήθεια στο σπίτι" γράφονται και αξιολογούνται οι περιπτώσεις που χρίζουν βοήθειας, συνήθως είναι ανήμπορα, ηλικιωμένα και μοναχικά άτομα. Το πρόγραμμα αποτελείται από 2 κοινωνικούς λειτουργούς, 1 νοσηλεύτη και 1 οικιακή βοηθό. Επισκέπτονται μια φορά την εβδομάδα και ένα διαφορετικό χωριό του Ταυγέτου παρέχοντας ιατρική φροντίδα, ψυχολογική υποστήριξη και βοήθεια στο χώρο του σπιτιού (καθαριότητα του χώρου, μαγείρεμα).

Στο άλλο πρόγραμμα του δήμου, στο ΚΔΑΠ, εγγράφονται όσα παιδιά (και παιδιά μεταναστών) θέλουν να απασχοληθούν δημιουργικά. Το πρόγραμμα αυτό γίνεται πράξη ως βοήθεια για τις εργαζόμενες μητέρες για να βγουν στην αγορά εργασίας. Τα κριτήρια εγγραφής των παιδιών είναι: να είναι ηλικίας 6 έως 12 ετών (δημοτικού σχολείου) και οι μητέρες τους όπως ανέφερα προτύτερα να είναι εργαζόμενες. Ο ανώτερος αριθμός παιδιών που μπορούν να εγγραφούν στο ΚΔΑΠ είναι 15 και οι ώρες απασχόλησής τους είναι: 14:00μ.μ- 20:00μ.μ Δευτέρα – Παρασκευή ( καθ' όλη τη διάρκεια του έτους) καθώς και στις γιορτές Χριστουγέννων και Πάσχα από τις 9:00π.μ – 15:00μ.μ Το προσωπικό του ΚΔΑΠ αποτελείται από 3 άτομα, την υπεύθυνη του προγράμματος, την δασκάλα πληροφορικής και την υπεύθυνη καθαριότητας του χώρου. Τα παιδιά ασχολούνται με τα εικαστικά (πηλό, ζωγραφική) με την μουσική, την πληροφορική, με ψυχαγωγικές δραστηριότητες και θεατρικά.

## η) ΔΗΠΕΘΕ Καλαμάτας

Επίσης στις 5 Δεκεμβρίου 2008 επισκέφθηκα τα γραφεία του ΔΗΠΕΘΕΚ (Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας) στην οδό Περώτου και Μαντίκλου 17. Συνομίλησα μ' έναν απ' τους υπαλλήλους ο οποίος μου είπε ότι το ΔΗΠΕΘΕΚ ιδρύθηκε το 1984. Στην δημιουργία του έχουν συμβάλει το Υπουργείο Πολιτισμού και ο Δήμος Καλαμάτας, μέσα από ένα πρόγραμμα συνεργασίας τους στοχεύουν:

- στην ενίσχυση της θεατρικής ανάπτυξης στην πόλη της Καλαμάτας και στην υπόλοιπη περιφέρεια,
- στην βελτίωση του επιπέδου της παρεχόμενης θεατρικής / καλλιτεχνικής παιδείας,
- στην ενεργοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της πόλης συμμετέχοντας σε αυτή την προσπάθεια για την θεατρική – πολιτιστική ανάπτυξη καθώς και την ύπαρξη συνεργασίας μεταξύ των τοπικών καλλιτεχνικών δυνάμεων με άλλες της υπόλοιπης περιφέρειας ακόμη και με του εξωτερικού για επιπλέον εμπλουτισμό της καλλιτεχνικής δραστηριότητας και
- στην προώθηση, ανάπτυξη και διάδοση στην πράξη της θεατρικής τέχνης με την παραγωγή , οργάνωση και παρουσίαση θεατρικών παραστάσεων.

Το ΔΗΠΕΘΕΚ υποχρεούται στην πραγματοποίηση 3 τουλάχιστον παραγωγών ετησίως καθώς και μια παραγωγή έργου παιδικής σκηνης. Μια από αυτές τις παραστάσεις θα πρέπει να αφορά ελληνικό έργο. Το ΔΗΠΕΘΕΚ συμμετέχει στην αυτοχρηματοδότησή του σε ποσοστό 30% επί της συνολικής επιχορήγησης. Ο αριθμός των απασχολούμενων επαγγελματιών ηθοποιών δεν πρέπει να είναι μικρότερος από 10 ενώ το μόνιμο προσωπικό (διοικητικό-τεχνικό) να μην υπερβαίνει τα 10 άτομα.

Για την φετινή θεατρική περίοδο (2008-2009) ο υπάλληλος του ΔΗΠΕΘΕΚ , μ' ενημέρωσε ότι οι προγραμματισμένες παραγωγές είναι 3:

- 1) **"Το Σώσε"** του Μάικλ Φρέιν. Η πρεμιέρα πραγματοποιήθηκε στις 21 Νοεμβρίου 2008.
- 2) **"Ο δρόμος περνάει από μέσα"** έργο του Ιάκωβου Καμπανέλη. Η πρεμιέρα υπολογίζεται για τις 15 Ιανουαρίου 2009.
- 3) **"Ο Τομ Σόγιερ"**, είναι το παιδικό έργο και η πρεμιέρα του αναμένεται τον Μάρτιο του 2009.



Στο ΔΗΠΕΘΕΚ ανήκει και το Πειραματικό Εργαστήριο Θεατροψυχολογίας "ΔΡΑΣΗ" Απευθύνεται σε ενήλικες που θέλουν να αναπτύξουν τους μηχανισμούς έκφρασης, αίσθησης και φαντασίας. Διδάσκονται μαθήματα μουσικής, ορθοφωνίας, υποκριτικής, χοροκίνησης, ιστορία θεάτρου, θεατρικό παιχνίδι, ομιλίες για την τέχνη και τον πολιτισμό και ασκήσεις συγκέντρωσης- χαλάρωσης.

Τέλος το ΔΗΠΕΘΕΚ αποφάσισε τη συνέχιση ενός θεσμού, "τα Θεατροπαιχνίδια για παιδιά και εφήβους". Στα Θεατροπαιχνίδια θα μπορούν να συμμετέχουν παιδιά και έφηβοι όπου μέσω του θεατρικού παιχνιδιού θα μπορούν να εκφράσουν τις ιδέες και τις απόψεις τους, να εφεύρουν μια ιστορία, να δημιουργήσουν ένα παραμύθι, να κατασκευάσουν μάσκες, να ζωγραφίσουν σκηνικά, να δημιουργήσουν κοστούμια, να προετοιμάσουν μια παράσταση. Σκοπός αυτού του θεσμού είναι να βοηθήσει τα παιδιά να οργανώσουν δημιουργικά βάσει των προσωπικών τους εμπειριών, ιδεών και συναισθημάτων μια αντίληψη και μια ευαισθησία απέναντι στα καλλιτεχνικά και να εμπλουτιστούν με γνώσεις και εμπειρίες.

## ΔΕΠΑ Καλαμάτας

Σε τηλεφωνική επικοινωνία μου με τον αντιδήμαρχο κ. Ηλιόπουλο, πρόεδρο της ΔΕΠΑΚ (Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας) ρώτησα και ενημερώθηκα για το σκοπό και τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

Ιδρύθηκε το 1985 με στόχο την εφαρμογή ενός προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης και προώθησης της πνευματικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας στην περιοχή της Καλαμάτας στηρίζοντας τον ψυχαγωγικό, ενημερωτικό και παιδευτικό χαρακτήρα των τεχνών. Σ' αυτή την προσπάθεια υλοποίησης των παραπάνω δημιουργήθηκαν 3 τομείς. Ο τομέας μουσικής, ο τομέας χορού και ο τομέας των εικαστικών.

**Ο τομέας της μουσικής:** Το 1985 άρχισε να λειτουργεί το Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας, εκεί διδάσκεται η μουσική γνώση στην κλασική, βυζαντινή και παραδοσιακή μουσική. Ως σήμερα έχουν φοιτήσει πάνω από 10000 μαθητές, έχουν δοθεί 30 διπλώματα και 120 πτυχία και πολλοί απ' αυτούς μπαίνουν με υποτροφία σε Ακαδημίες του εξωτερικού, παίρνουν βραβεία και έχουν τη δυνατότητα διδασκαλίας. Οι εκδηλώσεις των χορωδιών του Ωδείου που πραγματοποιούνται στο Πνευματικό Κέντρο και οι συνεργασίες με διάφορους φορείς (Εθνική Λυρική Σκηνή, παιδική χορωδία της Βιέννης) δείχνουν συμπληρωματικά την προσφορά και το έργο του Ωδείου.



**Ο τομέας του χορού:** Ο τομέας αυτός κάνει αισθητή την παρουσία του με την ίδρυση του ΔΙΚΕΧΟ (Διεθνές Κέντρο Χορού) το 1995. Ο πολιτιστικός αυτός φορέας δραστηριοποιείται με την προβολή και ενίσχυση της σύγχρονης ελληνικής χορευτικής παραγωγής, τις χορευτικές εκδηλώσεις και την καταγραφή και διάσωση της ελληνικής χορευτικής δημιουργίας. Ιδιαίτερα γνωστή δραστηριότητά του είναι το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας όπου πραγματοποιείται κάθε χρόνο τον Ιούλιο και αφορά τον σύγχρονο χορό. Η απήχυσή του είναι μεγάλη, πολλοί είναι οι ντόπιοι αλλά και οι επισκέπτες που καταφθάνουν στην πόλη για το φεστιβάλ από τον πολιτικό, καλλιτεχνικό και επιχειρηματικό κόσμο καθώς και από το εξωτερικό. Πολλά είναι επίσης και τα περιοδικά του εξωτερικού που ασχολούνται με το χορό καθώς και ο τύπος όπου παρουσιάζουν το πρόγραμμα του φεστιβάλ. Το φεστιβάλ έχει παρουσιάσει ως τώρα 56 διεθνούς φήμης ομάδες χορού από τις οποίες οι 43 πρωτοεμφανίστηκαν στην Ελλάδα. Η παρουσία των ελληνικών χορευτικών σχημάτων δίπλα σε ξένα και η ανάθεση παραγωγής νέου έργου σε Έλληνες χορογράφους συμβάλλουν στην προβολή της χώρας μας στο εξωτερικό.

Τέλος, **ο τομέας των εικαστικών:** Εκφράζεται από το Εικαστικό Σχολείο που στοχεύει στην ανάπτυξη της καλλιτεχνικής έκφρασης, των εικαστικών τεχνών και στην οργάνωση δραστηριοτήτων ψυχαγωγικού και επιμορφωτικού χαρακτήρα.

Πέρα από την ΔΕΠΑΚ ζήτησα από τον κ. Ηλιόπουλο να μου πει λίγα λόγια για την συγχώνευση των επιχειρήσεων, ανάμεσά τους και η ΔΕΠΑΚ και για την σύσταση της νέας επιχείρησης. Ο κ. Ηλιόπουλος δήλωσε ότι η νέα επιχείρηση (Κοινοφελής

Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας (Φάρις)) θα είναι μια επιχείρηση κοινοφελής όπως το λέει και το όνομά της και θα δραστηριοποιείται στους τομείς της κοινωνικής μέριμνας του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, του αθλητισμού. Σκοπός της δημιουργίας της είναι η ενιαία, καλύτερη και ελεγχόμενη οργάνωση και διοίκηση που έλειπε από τις προηγούμενες επιχειρήσεις οι οποίες ήταν προβληματικές, είχαν κακή διαχείριση και κάποιες φορές γινόταν ανεξέλεγκτες προσλήψεις. Η νέα επιχείρηση θα πάρει με τη μορφή δανείου χρηματικό ποσό 1.000.000€ από το Ταμείο Παρακαταθηκών Δανείων με το οποίο θα καλυφθούν οφειλές σε μισθούς υπαλλήλων, έξοδα για υλικά και εξο-

πλισμό χρήσιμα στην νέα επιχείρηση. Όσον αφορά το προσωπικό των προηγούμενων επιχειρήσεων το οποίο ανέρχεται σε 36 υπαλλήλους, οι 21 απ' αυτούς θα αποτελέσουν το διοικητικό προσωπικό της νέας επιχείρησης ενώ οι υπόλοιποι 15 θα "απορροφηθούν" από το Δήμο παρότι προβλέπεται απόλυσή τους από το νόμο αλλά ο κ. Ηλιόπουλος τόνισε ότι κάτι τέτοιο θα προσπαθήσουν να μην συμβεί.

## Συμπεράσματα

Ο Δήμος της Καλαμάτας παρέχει όλες τις προβλεπόμενες υπηρεσίες της Ανάπτυξης, του Περιβάλλοντος, της Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών, της Απασχόλησης, της Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, της Παιδείας, του Πολιτισμού και Αθλητισμού και της Πολιτικής Προστασίας με σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών.

Συμπερασματικά, ο Δήμος της Καλαμάτας παρέχει τις παραπάνω υπηρεσίες που όπως προκύπτει από την έρευνα είναι μέτριες ως προς ποιότητα. Το μεγαλύτερο μέρος των πολιτών που συμμετείχαν στην έρευνα θεωρούν ότι είναι «λίγο» αποδοτικές και ότι περιμένουν ακόμη περισσότερα. Γίνονται προσπάθειες βελτίωσης τόσο των υπηρεσιών εξυπηρέτησης των δημοτών όσο και στην μορφή της πόλης από άποψη δομής, χώρων εξυπηρέτησης και καλλωπισμού όπως προκύπτει από συνεντεύξεις των αιρετών.

Όπως είναι φυσικό και σε κάθε άλλο δήμο υπάρχουν αδυναμίες. Θα αναφέρουμε δύο αδύναμα σημεία της, τα πιο σημαντικά. Το ένα επικεντρώνεται στην κυκλοφοριακή συμφόρηση που επικρατεί κυρίως, στους κεντρικούς δρόμους της πόλης δυσκολεύοντας την κίνηση των οδηγών αλλά και των πεζών. Η έλλειψη πάρκινγκ επιδεινώνει περισσότερο αυτή την κατάσταση οδηγώντας πολλές φορές το πλήθος σε διενέξεις. Η Δημοτική Αστυνομία προσπαθεί να αμβλύνει την παραπάνω κατάσταση.

Η καθαριότητα είναι το άλλο αδύναμο σημείο. Βέβαια δεν μπορούμε να πούμε ότι δεν υπάρχει απλά σε κάποιες περιοχές, εκτός κέντρου, υστερεί. Οι περισσότεροι πολίτες που απάντησαν αν είναι ευχαριστημένοι με την καθαριότητα απάντησαν με τον χαρακτηρισμό «λίγο». Πολλοί δημότες παραπονέθηκαν (όπως ανέφερα και στην έρευνα) για την έλλειψη κάδων ρήψης απορριμάτων σε σημεία που πριν λίγο χρονικό διάστημα υπήρχαν και που ως τώρα δεν έχουν αντικατασταθεί. Αποτέλεσμα, αρκετοί από αυτούς να αναζητούν κάποιον κάδο ή και ν' αφήνουν τα απορρίμματα τους στα σημεία αυτά, κακώς βέβαια, περιμένοντας την υπηρεσία του δήμου να τα μαζέψει.

Οι αρμόδιοι από την πλευρά του δήμου τόνισαν ότι προσπαθούν για το καλύτερο στην πόλη χωρίς να αρκεί μόνο η δική τους προσπάθεια αλλά ζητούν και από τους δημότες να βοηθήσουν το έργο τους τηρώντας κάποιους κανόνες.

Από την πλευρά τους και οι δημότες θα πρέπει να μην αδιαφορούν για ότι συμβαίνει στο δήμο αλλά να δείχνουν το ανάλογο ενδιαφέρον προσπαθώντας με την συμπεριφορά και τις πράξεις τους να τηρούν τους κανόνες που πρέπει για το συνολικό τους όφελος.

Σχετικά με την έρευνα υπήρχε και θετική και αρνητική ανταπόκριση. Αρκετοί δημότες προθυμοποιήθηκαν να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο (η διανομή του οποίου έγινε στο κέντρο της πόλης και στην παραλία) και να απαντήσουν και σε περαιτέρω ερωτήσεις. Επίσης, θετικοί στην έρευνα μου ήταν και οι αντιδήμαρχοι και κάποιοι υπάλληλοι του δήμου οι οποίοι προθυμοποιήθηκαν να μου δώσουν συνέντευξη. Μεγάλη προθυμία αξίζει να σημειώσω έδειξαν και οι υπεύθυνοι στο Ά ΚΑΠΗ όπως και τα μέλη του και επίσης οι υπεύθυνοι στο ΣΥΚΕΟ «ΙΘΑΚΗ» Βεβαίως υπήρξαν και κάποιοι που ήταν αρνητικοί και είπαν ότι δεν τους ενδιαφέρει.

## Προτάσεις

Οι προτάσεις που θα μπορούσαν να γίνουν είναι οι ίδιες σχετικά με αυτές που αναφέρονται στην έρευνα και εκφράζουν την άποψη των δημοτών, Αξίζει να επισημάνουμε αυτές που:

- Επιζητούν την δημιουργία πάρκινγκ, την ύπαρξη δημοτικής συγκοινωνίας και την αξιοποίηση του τραμ ώστε να μειωθεί η κίνηση των οχημάτων.
- Μέριμνα για την μείωση της ανεργίας και ύπαρξη θέσεων εργασίας.
- Επίλυση των προβλημάτων καθαριότητας.
- Δημιουργία ποδηλατοδρόμου και διαπλάτυνση των πεζοδρομίων.
- Βελτίωση της ανάπτυξης της τουριστικής υποδομής ποιοτικά και ποσοτικά μιας και ο τουρισμός στην Καλαμάτα αποτελεί ένα απ' τα βασικά στοιχεία ανάπτυξης της.
- Κοινωνική πρόνοια σε όλους όσους την χρειάζονται.
- Προσπάθεια πολιτιστικής και καλλιτεχνικής ανάπτυξης και διάδοσης αυτών.
- Και γενικότερα, προσπάθεια ανάπτυξης και βελτίωσης σε όλους τους τομείς.

## Επίλογος

Κλείνοντας αυτή την εργασία, μπορούμε να πούμε ότι είδαμε την εξέλιξη της πόλης και των δικαιωμάτων του ανθρώπου μέσα σ' αυτή, τις δυσκολίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει και τις προσπάθειες που κάνει ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της εξυπηρέτησης των δημοτών στο δήμο Καλαμάτας αποβλέποντας στο κοινό όφελος.

## Παράρτημα

### ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Παρακαλώ να απαντήσετε σε όλες τις παρακάτω ερωτήσεις σημειώνοντας με X την απάντησή σας ή συμπληρώνοντας τα κενά. Ευχαριστώ για την συνεργασία σας.

1) ΦΥΛΟ  Α  Β

2) Ποια είναι η ηλικία σας; 18-25, 26-35, 36-45, 46-64, 65+

3) Με τι ασχολείσθε επαγγελματικά;

4) Πόσα παιδιά έχετε; Κανένα, 1, 2, 3, 4

5) Σε ποια περιοχή της πόλης μένετε;

6) Από τις παρακάτω υπηρεσίες - λειτουργίες του Δήμου Καλαμάτας ποιά θεωρείτε πιο σημαντική; (Με σειρά προτεραιότητας από το 1 έως το 7)

- ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ
- ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
- ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
- ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
- ΥΔΡΕΥΣΗΣ / ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
- ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ – ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

7) α) Με ποιες από αυτές τις υπηρεσίες έχετε επικοινωνήσει ή έχετε επισκεφθεί τουλάχιστον 1 φορά το χρόνο;

β) Έχετε εξυπηρετηθεί; Ναι ή Όχι;

8) Ποιά είναι η γνώμη σας για τη λειτουργία της οργάνωσης των υπηρεσιών στο Δήμο σας;  
Πολύ Καλή,  
Καλή,  
Μέτρια,  
Κακή;

9) Οι υπηρεσίες που παρέχονται τις θεωρείτε:

Πολύ αποδοτικές,  
Αρκετά αποδοτικές,  
Λίγο αποδοτικές,  
Καθόλου αποδοτικές;

10) Στον τομέα της καθαριότητας θα λέγατε ότι είσαστε:

Πολύ ευχαριστημένος, /η  
Αρκετά, ευχαριστημένος, /η  
Καθόλου ευχαριστημένος / η;

11) Στον τομέα της συγκοινωνίας είσαστε:

Πολύ ευχαριστημένος, /η  
Αρκετά, ευχαριστημένος, /η  
Λίγο ευχαριστημένος, /η  
Καθόλου ευχαριστημένος / η;

12) Ποια υπηρεσία θεωρείτε ότι λείπει απ' την πόλη σας; (και που θα θέλατε να παρέχει ο Δήμος)

13) Για την επίλυση των τοπικών προβλημάτων τι κάνετε;

- α) Αφήνετε τους αρμόδιους να κάνουν τη δουλειά τους
- β) Απευθύνεστε οι ίδιοι στους αρμόδιους
- γ) Απευθύνεστε σε συλλόγους ή οργανώσεις
- δ) Μαζικές κινητοποιήσεις
- ε) Αδιαφορείτε

14) Νομίζετε αν κάποιες υπηρεσίες παρέχονταν από ιδιώτες θα ήταν καλύτερα;

Ναι

Όχι

Ενδεικτικά αναφέρονται οι υπηρεσίες: Καθαριότητας, Συγκοινωνίας.

15) Η ύπαρξη της Δημοτικής Αστυνομίας στην πόλη σας θεωρείτε ότι είναι

Πολύ απαραίτητη,  
Αρκετά απαραίτητη,  
Λίγο απαραίτητη,  
Καθόλου απαραίτητη;



16) Σαν γονέας είσαστε ευχαριστημένος από τον Παιδικό σταθμό, Νηπιαγωγείο, που πηγαίνει το παιδί σας ;  
Αρκετά,  
Λίγο,  
Καθόλου;

17) Γνωρίζετε την ύπαρξη Κέντρων Απεξάρτησης και Αποτοξίνωσης στο Δήμο σας;  
Ναι ή Όχι;

18) Θεωρείτε την ύπαρξή τους:  
Πολύ απαραίτητη,  
Αρκετά απαραίτητη,  
Λίγο απαραίτητη ,  
Καθόλου απαραίτητη;

29) Γνωρίζετε αν οι υπηρεσίες που προσφέρει το ΚΑΠΗ είναι ικανοποιητικές προς τα μέλη του; Ναι ή Όχι;

20) Σαν πολίτης τι έχετε να προτείνετε για την καλύτερη παροχή υπηρεσίας από το Δήμο σας;

## α) Ορισμός της έννοιας δικαίου και κανόνες δικαίου

Δίκαιο είναι ένα σύνολο κανόνων που θεσπίζονται σε κάθε κοινωνία και έχουν ως σκοπό να ρυθμίσουν την οργάνωση και την λειτουργία της καθώς και την εξωτερική συμπεριφορά των μελών της.

Οι κανόνες αυτοί έχουν τρία βασικά χαρακτηριστικά:

α) Θεσπίζονται από το κράτος. Οι πολίτες δεν είναι ελεύθεροι να ρυθμίζουν τις μεταξύ τους σχέσεις ή και με το κράτος αλλά υπάρχουν κανόνες που προέρχονται, θεσπίζονται και επιβάλλονται από την πολιτεία.

β) Αφορούν την εξωτερική συμπεριφορά του ανθρώπου που επηρεάζει την κοινωνική του συμβίωση με το υπόλοιπο κοινωνικό σύνολο και όχι την εσωτερική του διάθεση.

γ) Ρυθμίζουν την εξωτερική αυτή συμπεριφορά του ανθρώπου με επιτακτικό τρόπο. Οποιαδήποτε μη συμμόρφωση με τους κανόνες αυτούς έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή κυρώσεων όπως: φυλάκιση και χρηματική αποζημίωση.

## β) Η διαίρεση του δικαίου

Το δίκαιο διαιρείται σε δύο κατηγορίες: το εσωτερικό δίκαιο και το διεθνές δίκαιο.

Το **εσωτερικό**, θεσπίζεται από τα νομοθετικά όργανα ενός κράτους και ρυθμίζει τις σχέσεις που δημιουργούνται μέσα στα όρια του και το **διεθνές**, πηγάζει από τις διεθνείς συνθήκες ή τα διεθνή έθιμα και ρυθμίζει τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων κρατών και των υπηκόων τους.<sup>22</sup>

---

<sup>22</sup> Από εισαγωγή στο αστικό δίκαιο- Αλεξάνδρα Βάρκα Αδάμη

Το εσωτερικό διαιρείται σε :

**δημόσιο**, το οποίο ρυθμίζει την λειτουργία και την οργάνωση του κράτους καθώς και των οργανισμών του (δήμοι, κοινότητες, ΝΠΔΔ )

όπως επίσης και τις σχέσεις του κράτους όταν αυτό ασκεί εξουσία στους πολίτες (φορολογία, υποχρεωτική στράτευση) και

**ιδιωτικό**, το οποίο ρυθμίζει τις ανθρώπινες σχέσεις μεταξύ τους. Κάποιοι κανόνες δικαίου που ανήκουν στο δίκαιο αυτό είναι αυτοί που ρυθμίζουν : το γάμο, τα δάνεια, τις κληρονομικές διαδοχές όπως επίσης και τις σχέσεις των ιδιωτών με το κράτος όπως μίσθωση ακινήτων από το κράτος.

Σημαντική διαφορά του ιδιωτικού δικαίου από το δημόσιο είναι ότι στο ιδιωτικό δίκαιο σχετικά με τη διαμόρφωση ή την εφαρμογή των κανόνων του επηρεάζεται από την ιδιωτική θέληση, αντίθετα στο δημόσιο δεν επιδρά η ιδιωτική θέληση στην εφαρμογή των κανόνων γιατί αφορούν την άσκηση της κρατικής εξουσίας και γι' αυτό και χαρακτηρίζονται ως «κανόνες αναγκαστικού δικαίου ή κανόνες δημόσιας τάξης» Βέβαια και το ιδιωτικό δίκαιο περιλαμβάνει και κάποιους κανόνες αναγκαστικού δικαίου οι οποίοι όμως σχετίζονται με το οικογενειακό και εμπράγματο δίκαιο (κανόνες διαζυγίου, γάμου, μεταβίβασης ακινήτων) και χαρακτηρίζεται «ενδοτικό δίκαιο».

Συνεχίζοντας θα δούμε τους κλάδους του εσωτερικού δημόσιου δικαίου είναι:

α) Το **συνταγματικό δίκαιο**: πηγάζει από το Σύνταγμα, ρυθμίζει την οργάνωση και τη λειτουργία ενός κράτους καθώς και τη μορφή και τη συγκρότηση της κρατικής εξουσίας, τη διάρθρωση των κρατικών οργάνων και τα δικαιώματα του ανθρώπου.

β) Το **διοικητικό δίκαιο**: το δίκαιο αυτό ρυθμίζει την οργάνωση-λειτουργία των υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης και τις σχέσεις των υπηρεσιών με τους πολίτες. Σ' αυτό ανήκει και το δημοσιονομικό δίκαιο που ρυθμίζει θέματα που αφορούν τα έσοδα και τα έξοδα του κράτους και υποδιαίρεση του είναι το φορολογικό δίκαιο.

γ) Το **ποινικό δίκαιο** :καθορίζει τις αξιόποινες πράξεις και ποιες ποινές επισύρουν. Το εκκλησιαστικό δίκαιο: που έχει να κάνει με την εκκλησία τόσο για την οργάνωση και τη λειτουργία της όσο και για τις σχέσεις της με το κράτος και τα μέλη της.

Τέλος , δ) το **δικονομικό δίκαιο**: το οποίο περιλαμβάνει το διοικητικό, το ποινικό, το αστικό και το εκκλησιαστικό δίκαιο και σχετίζεται με τα όργανα και τη διαδικασία απονομής της δικαιοσύνης.

Εκτός από τους κλάδους του εσωτερικού δημοσίου δικαίου υπάρχει και το εσωτερικό ιδιωτικό δίκαιο το οποίο διακρίνεται στο:

- α) **Αστικό δίκαιο**, το οποίο ρυθμίζει τις έννομες σχέσεις των προσώπων ως ιδιωτών.
- β) Το **εργατικό δίκαιο**, ρυθμίζει τις σχέσεις εργοδοτών- εργαζομένων (εξαρτημένη εργασία) και διακρίνεται σε: ατομικό εργατικό δίκαιο και σε συλλογικό εργατικό δίκαιο (συλλογικά εργατικά θέματα, συνδικαλισμός, συλλογικές συμβάσεις εργασίας)
- γ) Το **δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας**: το συγκεκριμένο ρυθμίζει τις σχέσεις των προσώπων που είναι δημιουργοί πνευματικών έργων, όπως ζωγράφοι και μουσικοί.
- δ) Το **εμπορικό δίκαιο**: αφορά τις σχέσεις σχετικά με το εμπόριο και διακρίνεται σε 7 κλάδους:
  - 1) Γενικό εμπορικό δίκαιο
  - 2) Δίκαιο εμπορικών εταιρειών
  - 3) Πτωχευτικό δίκαιο
  - 4) Ασφαλιστικό δίκαιο
  - 5) Ναυτικό δίκαιο
  - 6) Αεροπορικό δίκαιο και
  - 7) Δίκαιο των αξιόγραφων

Μεγαλύτερο τμήμα του ιδιωτικού δικαίου είναι το αστικό δίκαιο, το οποίο είναι ένα σύνολο κανόνων που ρυθμίζει όλες τις σχέσεις και τις καταστάσεις του ανθρώπου ως απλού ιδιώτη από τη γέννηση του μέχρι το θάνατο του.

Από πλευρά ιστορικής προέλευσης ο όρος «αστικό δίκαιο» προέρχεται από το Λατινικό «Jus civile» με το οποίο οι Ρωμαίοι μιλούσαν για το δημόσιο και ιδιωτικό ρυθμίζοντας τις σχέσεις μεταξύ τους

Ανάλογα με τις σχέσεις που ρυθμίζει υποδιαιρείται σε τμήματα, τα παρακάτω:

- Γενικές αρχές: (περιέχει τους κανόνες εφαρμογής στο αστικό δίκαιο)
- Ενοχικό δίκαιο: (ρυθμίζει τις σχέσεις που δημιουργούνται από τις συναλλαγές του ανθρώπου)
- Εμπράγατο δίκαιο: (ρυθμίζει σχέσεις του ανθρώπου με τα πράγματα, κινητά και ακίνητα)
- Οικογενειακό δίκαιο: (ρυθμίζει τις οικογενειακές σχέσεις)
- Κληρονομικό δίκαιο: (ρυθμίζει την κληρονομική διαδοχή).



## ΤΜΗΜΑ ΣΤ'

### Διοίκηση

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

##### Οργάνωση της διοίκησης

###### ΑΡΘΡΟ 101

1. Η διοίκηση του Κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα..
2. Η διοικητική διαίρεση της Χώρας διαμορφώνεται με βάση τις γεωοικονομικές, κοινωνικές και συγκοινωνιακές συνθήκες.
3. Τα περιφερειακά όργανα του Κράτους έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα για τις υποθέσεις της περιφέρειάς τους. Τα κεντρικά όργανα του Κράτους, εκτός από ειδικές αρμοδιότητες, έχουν τη γενική κατεύθυνση, το συντονισμό και τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των περιφερειακών οργάνων, όπως νόμος ορίζει.

Ερμηνευτική δήλωση:

Ο κοινός νομοθέτης και η διοίκηση όταν δρα κανονιστικά έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες των νησιωτικών περιοχών.

###### ΑΡΘΡΟ 101 Α

1. Όπου από το Σύνταγμα προβλέπεται η συγκρότηση και η λειτουργία ανεξάρτητης αρχής, τα μέλη της διορίζονται με ορισμένη θητεία και διέπονται από προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία, όπως νόμος ορίζει.
2. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την επιλογή και την υπηρεσιακή κατάσταση του επιστημονικού και λοιπού προσωπικού της υπηρεσίας που οργανώνεται για την υποστήριξη της λειτουργίας κάθε ανεξάρτητης αρχής. Τα πρόσωπα που στελεχώνουν τις ανεξάρτητες αρχές πρέπει να έχουν τα ανάλογα προσόντα, όπως νόμος ορίζει. Η επιλογή τους γίνεται με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής και με επιδίωξη ομοφωνίας ή πάντως με την αυξημένη πλειοψηφία των τεσσάρων

πέμπτων των μελών της. Τα σχετικά με τη διαδικασία επιλογής ορίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής.

3. 3. Με τον Κανονισμό της Βουλής ρυθμίζονται όσα αφορούν τη σχέση των ανεξάρτητων αρχών με τη Βουλή και ο τρόπος άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου.

## ΑΡΘΡΟ 102

1. 1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.
2. 2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, όπως νόμος ορίζει.
3. 3. Με νόμο μπορεί να προβλέπονται για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αναγκαστικοί ή εκούσιοι σύνδεσμοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που διοικούνται από αιρετά όργανα.
4. 4. Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται, όπως νόμος ορίζει. Πειθαρχικές ποινές στα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκτός από τις περιπτώσεις που συνεπάγονται αυτοδικαίως έκπτωση ή αργία, επιβάλλονται μόνο ύστερα από σύμφωνη γνώμη Συμβουλίου που αποτελείται κατά πλειοψηφία από τακτικούς δικαστές, όπως νόμος ορίζει.
5. 5. Το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή, μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος. Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων. Νόμος ορίζει τα σχετικά με τον καθορισμό και την είσπραξη τοπικών εσόδων απευθείας από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ένα σχετικό άρθρο με την ψηφιακή εξυπηρέτηση που παρέχει ο Δήμος Καλαμάτας είναι το ακόλουθο. Δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα " ΘΑΡΡΟΣ" στις 5 Δεκεμβρίου 2008.

### **ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

Στις 27 Νοεμβρίου είχα γράψει για τη... στρατηγικά τοποθετημένη λακκούβα στην είσοδο του πάρκινγκ πίσω από τον ΟΤΕ στην Καλαμάτα, σχόλιο που επανέλαβα στις 4 Δεκεμβρίου. Χθες μου τηλεφώνησε ο αντιδήμαρχος Καλαμάτας Νίκος Μπασακίδης για να μου πει ότι την 1<sup>η</sup> Δεκεμβρίου καταχωρίστηκε στο ειδικό ηλεκτρονικό σύστημα του Δήμου το αίτημα και στις 3 Δεκεμβρίου ικανοποιήθηκε, καθώς η αρμόδια υπηρεσία έκλεισε τη λακκούβα, στην οποία ήταν αδύνατον να μην πέσει ο εμπρός δεξιά τροχός κάθε αυτοκινήτου που έμπαινε στο πάρκινγκ.

Στην επούλωση της λακκούβας συνέβαλε, λοιπόν, πέραν των σχολίων του "Θ", το ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής και ελέγχου της ικανοποίησης των αιτημάτων καθημερινότητας των πολιτών.

Με ένα τηλεφώνημα στο 27210 60700 ή με mail στο [polites@dimos-kalamatas.gr](mailto:polites@dimos-kalamatas.gr) μπορεί καθένας να υποβάλλει το αίτημά του για ζητήματα καθαριότητας, φωτισμού, κατάστασης οδοστρωμάτων, πρασίνου κ.λπ. Τα αιτήματα αυτά δεν πάνε στο βρόντο, αλλά διακινούνται με πλήρη διαφάνεια και ικανοποιούνται από την υπηρεσία.

Μπράβο στο Δήμο, μπράβο στον Ν. Μπασακίδη για την ευαισθησία!

K.K.

## Βιβλιογραφία:

- Τοπική Αυτοδιοίκηση, Τόμος 1 , Ευρυδίκη Μπεσίλα-Βήκα με τη συνεργασία της Γεωργίας Καφαντάρη, εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2004.
- Αστικό δίκαιο, Αλεξάνδρα Βάρκα Αδάμη με τη συνεργασία του Θ. Παπαευθυμίου , εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, Νόμος υπ' αριθμόν 3463, Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.
- Η Δημόσια Διοίκηση στην Ελλάδα, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Αντ. Μακρυδημήτρης, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα Αθήνα-Κομοτηνή 2001.
- Η κοινωνική οργάνωση του αστικού χώρου, Σήλια Νικολαΐδου, εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1993.
- Οδηγός Δήμου Καλαμάτας.
- Εφημερίδα "ΘΑΡΡΟΣ" 5 Δεκεμβρίου 2008.
- Η βιώσιμη πόλη, Μιχάλης Μοδινός, Ηλίας Ευθυμιόπουλος, εκδόσεις Στοχαστής, 2000
- Χρήση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.
- Σύνταγμα Ελλάδος 1976 και αναθεωρήσεις, άρθρο 102 τμήμα ΣΤ', διοίκηση, κεφ.1, Οργάνωση της Διοίκησης.
- Από internet, περιοδικό, Προσανατολισμοί Δυτικά περιοδικό γνώμης και πολιτι-στι-κής παρέμβασης για τη Δυτική Αθήνα / πολιτική, οικολογία, αυτοδιοίκηση, τέχνες, ψυχαγωγία, αθλητισμός.
- Από internet, από παγκόσμιο ιστό, [www.google.gr](http://www.google.gr) με α)θέμα: ιστορική αναδρομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, β) θέμα: τα αστικά δικαιώματα του πολίτη, ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, γ) θέμα: Ο τρόπος άσκησης των τοπικών υποθέσεων και δ) θέμα: Ο Ευρωπαϊκός χάρτης και η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και [www.kalamata.gr](http://www.kalamata.gr).
- Η εύρεση στοιχείων για το ΚΕΠΕΨΟ και το ΣΥΚΕΟ έγινε μετά από επίσκεψή μου στους χώρους που στεγάζονται τα παραπάνω.